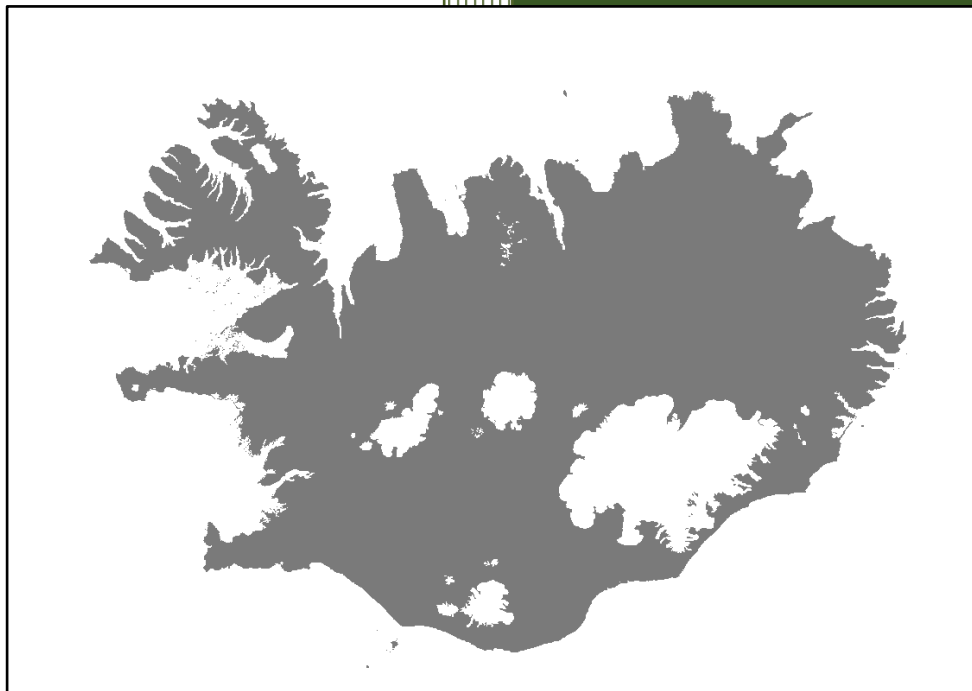

Janúar 2017

VIÐBRAGÐSÁÆTLUN
ALMANNAVARNA

Sóttvarnir hafna og skipa Landsáætlun

Ríkislögreglustjórnir

Sóttvarnalæknir

**Sóttvarnir hafna og skipa - Landsáætlun
1. útgáfa 2017**

Ritstjórn:

Árný Sigurðardóttir, Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur
Ása St. Atladóttir, Embætti landlæknis, sóttvarnalækni
Baldur B. Höskuldsson, Embætti tollstjóra
Friðjón V. Pálmason, Almanna- og Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra
Guðrún Sigmundsóttir, Embætti landlæknis, sóttvarnalækni
Gunnar Alexander Ólafsson, Umhverfisstofnun
Gunnar Örn Arnarson, Landhelgisgæslu Íslands
Hallur Árnason, Hafnasambandi Íslands
Halldór Zoëga, Samgöngustofu
Helga Hreinsdóttir, Heilbrigðiseftirliti Austurlands
Íris Marelsdóttir, ritstjóri, Embætti landlæknis, sóttvarnalækni
Sigríður Kristinsdóttir, Umhverfisstofnun

Viðbragðsáætlunin er aðeins gefin út á rafrænu formi.
Athugasemdir skal senda á netfangið: svl@landlaeknir.is

EFNISYFIRLIT

SKAMMSTAFANIR.....	5
ORÐSKÝRINGAR.....	7
1.0 INNGANGUR.....	8
2.0 STAÐHÆTTIR OG MARKMIÐ.....	9
2.1 INNLEIÐING ALÞJÓÐAHEILBRIGÐISREGLUGERÐARINNAR (IHR).....	9
2.2 ÚTGÁFA SÓTTVARNAVOTTORÐA.....	10
2.3 SÉRSTAKAR RÁÐSTAFANIR VEGNA SJÚKDÓMA SEM BERAST MEÐ SMITFERJUM (VIÐAUKI 5, IHR).....	10
2.4 ÍSLENSKAR HAFNIR.....	11
3.0 SKILGREININGAR (VIRKJUN OG HÁSKASTIG).....	13
3.1 VIRKJUN ÁÆTLUNARINNAR.....	13
3.2 FLOKKUN ALMANNAVARNASTIGA.....	16
4.0 BOÐUN.....	17
4.1 ÓVISSUSTIG.....	18
4.2 HÆTTUSTIG.....	19
4.3 NEYÐARSTIG.....	20
4.4 TENGLI VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR.....	21
4.5 AFBODUN RÁÐSTAFANA.....	22
5.0 STJÓRNKERFI.....	23
5.1 GRUNNEININGAR, HLUTVERK OG TENGINGAR STJÓRNKERFISINS.....	24
5.2 SAMHÆFINGARSTÖÐIN (SST).....	27
5.3 AÐGERÐASTJÓRN (AST).....	28
5.4 VETTVANGSSTJÓRN (VST).....	30
5.5 VERKÞÁTTASTJÓRAR.....	32
5.6 STJÓRNSKIPULAG VEGNA SÓTTVARNA.....	33
5.7 FJÖLMIDLAR.....	34
5.8 RANNSÓKN VEGNA ATVIKS.....	35
5.9 LOFTBRÚ.....	35
6.0 STARFSSVÆÐI.....	36
6.1 STARFSSVÆÐI INNAN SKILGREINDS VETTVANGS.....	37
6.2 MÓTTÖKUSTAÐUR BJARGA (MÓT).....	38
6.3 BIÐSVÆÐI Á VETTVANGI (BF, BH OG BTB).....	39
6.4 SÖFNUNARSVÆÐI POLENDI (SSS).....	40
6.5 SÖFNUNARSVÆÐI LÁTINNA (SSL).....	41
6.6 GÆSLUSTÖRF Á VETTVANGI.....	42
6.7 TALNING/SKRÁNING.....	43
7.0 ÁHÆTTUMAT - LEIÐBEININGAR.....	44
7.1 HLÍFÐARBÚNAÐUR Í UMSJÓN SÓTTVARNALÆKNIS.....	45
8.0 VERKEFNI VIÐBRAGÐSAÐILA.....	46
8.1 NEYÐARLÍNAN/112.....	47
8.2 SAMHÆFINGARSTÖÐIN.....	48
8.3 AST – AÐGERÐASTJÓRN UMDÆMIS.....	49
8.4 VST – VETTVANGSSTJÓRN.....	50
8.5 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA - SÓTTVARNALÆKNIR.....	51
8.6 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA – UMDÆMIS- EÐA SVÆÐISLÆKNIR SÓTTVARNA (UMD/SVÆ-SVL).....	53
8.7 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA – SÉRHÆFD, LANDSPÍTALI.....	54
8.8 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA – SÉRHÆFD, SJÚKRAHÚSIÐ Á AKUREYRI (SAK).....	55
8.9 HEILBRIGÐISÞJÓNUSTA – ALMENN, HEILBRIGÐISSTOFNANIR OG HEILSUGÆSLA HÖFUÐBORGARSVÆÐISINS.....	56
8.10 LÖGGÆSLA - RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN – ALMANNAVARNADEILD/SST.....	57
8.11 LÖGGÆSLA - RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN – FJARSKIPTAMÍÐSTÖÐ.....	58
8.12 LÖGGÆSLA - RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN – KENNSLANEFND (ID-NEFND).....	59

8.13	LÖGGÆSLA - RÍKISLÖGREGLUSTJÓRINN - SÉRVEIT	60
8.14	LÖGGÆSLA - LÖGREGLUSTJÓRI/LÖGREGLA UMDÆMIS.....	61
8.15	LANDHELGISGÆSLAN – STJÓRNSTÖÐ	62
8.16	LANDHELGISGÆSLAN – FLUGDEILD.....	63
8.17	LANDHELGISGÆSLAN – VARÐSKIP	64
8.18	TOLLGÆSLA.....	65
8.19	SLÖKKVILIÐ	66
8.20	HAFNIR - HAFNARSTJÓRI, ÖRYGGISFULLTRÚI OG YFIRHAFNSÖGUMAÐUR.....	67
8.21	HAFNIR - UMBOÐSMENN SKIPA	68
8.22	HAFNIR - ÚTGERÐ, UMRÁÐAMAÐUR SKIPS – SKIPSTJÓRI.....	69
8.23	RAUÐI KROSSINN Á ÍSLANDI – NEYÐARMIDSTÖÐ.....	70
8.24	SLYSAVARNAFÉLAGIÐ LANDSBJÖRG – SVÆÐISSTJÓRNIR	71
8.25	SLYSAVARNAFÉLAGIÐ LANDSBJÖRG – LANDSSTJÓRN.....	72
8.26	FERÐAMÁLASTOFA	73
8.27	GEISLAVARNIR RÍKISINS.....	74
8.28	HEILBRIGÐISEFTIRLIT SVEITARFÉLAGA.....	75
8.29	MATVÆLASTOFNUN (MAST) – VEGNA DÝRA UM BORÐ	77
8.30	MATVÆLASTOFNUN – VEIKINDI UM BORÐ TALIN VERA VEGNA SÝKTRA MATVÆLA/NEYSLUVATNS.....	78
8.31	SAMGÖNGUSTOFA.....	79
8.32	SAMGÖNGUR – RANNSÓKNARNEFND SAMGÖNGUSLYSA (RNSA)	80
8.33	UMHVERFISSTOFNUN.....	81
9.0	FJARSKIPTI/SAMSKIPTI.....	82
9.1	GRUNNSKIPULAG FJARSKIPTA (TETRA)	82
10.0	KORT	85
11.0	DREIFINGARLISTI	88
12.0	BREYTINGASAGA.....	89
13.0	VIÐAUKAR.....	90
13.1	LÖG OG REGLUGERÐIR.....	90
13.2	STAÐHÆTTIR ÞEIRRA HAFNA SEM ÁÆTLUNIN NÆR TIL.....	91
13.3	FYRSTA UPPLÝSINGAÖFLUN OG ÁBENDINGAR UM FYRSTU VIÐBRÖÐ.....	103
13.4	BRÁÐAFLOKKUN OG ÁVERKAMAT.....	104

Skammstafanir

AHS	Aðhlyningarstjóri
AST	Aðgerðastjórn/-stjóri
Avd-RLS	Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra
AVN/Av-nefnd	Almannavarnanefnd
BF	Biðsvæði flutningstækja
BH	Biðsvæði hjálparliðs
BTB	Biðsvæði tækja og búnaðar
ECDC	Sóttvarnastofnun Evrópusambandsins (<i>European Centre for Disease Prevention and Control</i>)
ETA	Áætlaður komutími (<i>Estimated Time of Arrival</i>)
ETD	Áætlaður brottfarartími (<i>Estimated Time of Departure</i>)
EU-HSC	Nefnd um heilbrigðisöryggi á vegum Evrópusambandsins (<i>Health Security Committee of EU</i>)
EWRS	Vöktunar- og viðbragðskerfi Evrópusambandsins (<i>Early Warning and Response System</i>)
FMR	Fjarskiptamiðstöð ríkislögreglustjóra
GR	Geislavarnir ríkisins
HBS	Höfuðborgarsvæðið
HAUST	Heilbrigðiseftirlit Austurlands
HES	Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga
IHR	Alþjóðaheilbrigðisreglugerðin (<i>International Health Regulations</i>)
ID-nefnd	Kennslanefnd (<i>Identification committee</i>)
IMDG	(<i>International Maritime Dangerous Goods Code</i>)
IMGS	(<i>International Medical Guide for ships</i>)
IL	Innri lokun
JRCC	Stjórnstöð Landhelgisgæslunnar (<i>Joint Rescue and Coordination Centre –Iceland</i>)
LHG	Landhelgisgæsla Íslands
L og B	Verkþátturinn Leit og björgun
LSH	Landspítali
Lp	Lendingarsvæði fyrir þyrlur
MAST	Matvælastofnun
MHz	Megahertz
MÓT	Móttökustaður á vettvangi
NCC	Samhæfingarstöðin (<i>National Coordination Centre</i>)
PHEIC	Alþjóðleg lýðheilsuógn (<i>Public Health Emergencies of International Concern</i>)
R ₀	Smitstuðull (<i>Basic Reproductive Rate/Transmission Rate</i>)
RKÍ	Rauði krossinn á Íslandi
RLS	Embætti ríkislögreglustjóra
RNSA	Rannsóknarnefnd samgönguslysa
S og F	Verkþátturinn Sjúkra- og fjöldahjálp
SAF	Samtök ferðaþjónustunnar
SAK	Sjúkrahúsið á Akureyri
SGS	Samgöngustofa
SÁBF	Stjórnun – Áætlun – Bjargir – Framkvæmd
SHÍ	Samtök heilbrigðiseftirlitssvæða á Íslandi

SHS	Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins
SL	Slysavarnafélagið Landsbjörg
- SÓTT	Mengaður vettvangur (eitur, smit, geislavirkni, óþekkt orsök)
SSCEC	Vottorð um sóttvarnaundanþágu (<i>Ship Sanitation Control Exemption Certificate</i>)
SSCC	Sóttvarnavottorð (<i>Ship Sanitation Control Certificate</i>)
SSL	Söfnunarsvæði látinna
SSS	Söfnunarsvæði slasaðra. Í sóttvarnaáætlunum eru útsettir nefndir þolendur og söfnunarsvæði skipt í tvö svæði, það er svæði útsettra með einkenni og svæði útsettra án einkenna
SSUS	Stjórnskipuð samstarfsnefnd um sóttvarnir
SST	Samhæfingarstöðin
SVL	Sóttvarnalæknir
Tetra	Fjaraskiptakerfi viðbragðsaðila
umd/svæ-SVL	Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna
UST	Umhverfisstofnun
VHF	(<i>Very High Frequency</i>)
VST	Vettvangsstjórn/-stjóri
VPS	Verkþáttastjórar
YL	Ytri lokun
WHO	Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (<i>World Health Organization</i>)

Orðskýringar

Aðgerðastjórn (AST): Undir stjórn lögreglustjóra starfar aðgerðastjórn að samræmingu innan umdæmis. Við ógn er varðar lýðheilsu tekur umdæmislæknir sóttvarna sæti í AST. AST er bakland vettvangsstjórnar.

Alþjóðleg lýðheilsuógn (PHEIC): Bráð ógn við lýðheilsu sem varðar þjóðir heims (*Public Health Emergencies of International Concern*). Óvenjulegur atburður sem er skilgreindur samkvæmt IHR sem hætta fyrir lýðheilsu vegna útbreiðslu sjúkdóma á milli landa og sem atvik sem getur útheimt samstillt, alþjóðleg viðbrögð.

Bjargir: Bjargir eru mannskapur, búnaður og aðföng sem notuð eru í aðgerðum.

Bráðamengun: Mengun sem verður skyndilega og krefst tafarlausra aðgerða.

Grundvallarsmitgát: Grundvallarvarúð gegn sýkingum, óháð uppruna, sem felur í sér rof smitleiða (handhreinsun og notkun viðeigandi hlífðarbúnaðar eftir því hvaða smitleið er um að ræða).

Nánari upplýsingar um smitgát má finna á [vef Embættis landlæknis](#).

Lýðheilsuógn (Public health risk): Líkur á atviki sem getur haft skaðleg áhrif á heilbrigði hópa fólks og er þar sérstaklega átt við sjúkdóm eða mengun sem gæti skapað alvarlega og beina hættu.

Matarborinn sjúkdómur: Er matareitrun eða matarsýking sem berst í fólk með matvælum þ.m.t. neysluvatni.

Matareitrun: Er sjúkdómur af völdum eiturefna frá bakteríum, sveppum, eitruðum þörungum, eða af völdum annarra efna sem geta valdið eitrun sem berst með matvælum.

Matarsýking: Er sjúkdómur af völdum baktería, veira eða snýkjudyra sem berst með matvælum.

Meginreglur viðbúnaðar: Almennt byggja viðbrögð á fjórum meginreglum. Þær eru grenndarreglan, samkvæmnisreglan, sviðsábyrgðarreglan og samhæfingarreglan. Kjarni þeirra er þessi:

Grenndarreglan segir fyrir um að æskilegt er að áætlanagerð, forvarnir og viðbrögð séu að sem mestu leyti í höndum þeirra sem næst standa borgurunum, það er sveitarstjórnnum og svæðisbundnum fulltrúum ríkisins. *Samkvæmnisreglan* segir að best sé að byggja viðbrögð við hvers kyns vá á þeirri reynslu sem skapast í daglegum störfum viðbragðsaðila og því stjórnskipulagi sem stuðst er við í daglegum störfum. *Sviðsábyrgðarreglan* segir fyrir um að ábyrgð aðila breytist ekki eftir umfangi atburða og nauðsynlegum viðbúnaði vegna þeirra. Hver sinnir sínu hvort sem um er að ræða dagleg verkefni eða almannavarnaástand. *Samhæfingarreglan* segir til um að allir hafi skyldu til að vinna saman og samhæfa störf sín í viðum skilningi.

Opinberar sóttvarnaráðstafanir: Takmarkanir á ferðafrelsi, einangrun smitaðra, sóttthreinsun, sóttkví eða samkomubann.

Samhæfingarstöðin (SST): Stjórnstöð í Skógarhlíð 14, Reykjavík. Samræmir aðgerðir á landsvísu og er tengiliður við stofnanir utan umdæmis, stjórnvöld og erlenda aðstoð. Stöðin er einnig bakland aðgerðastjórnar innan lögreglu-/sóttvarnaumdæmis.

Smitferja (vector): Skordýr eða annað dýr sem að jafnaði ber með sér sýkil sem getur skapað hættu fyrir lýðheilsu.

Smitgeymir (reservoir): Dýr, planta eða efni þar sem sýkill sem getur ógnað lýðheilsu hefst við að öllu jöfnu.

Skráningarskyldir sjúkdómar: Með skráningarskyldu er átt við skyldu heilbrigðisstarfsmanna til að senda sóttvarnalækni ópersónugreinanlegar upplýsingar um sjúkdómstilvik sem talin eru upp í reglugerð um skýrslugerð vegna sóttvarna nr. 221/2012.

Sóttvarnavottvorð (Ship Sanitation Control Certificate): Gefið út af heilbrigðiseftirliti sveitarfélaga ef ekkert finnst sem valdið getur lýðheilsuvá við skoðun skips.

Tilkynningarskyldir sjúkdómar: Þeir sjúkdómar, sjúkdómssvaldar og atburðir sem sóttvarnalög fjalla um eru skráningarskyldir og geti þeir ógnað almannaheill eru þeir jafnframt tilkynningarskyldir. Með tilkynningarskyldu er átt við þá skyldu að senda sóttvarnalækni persónugreinanlegar upplýsingar um sjúkdómstilvik sem talin eru upp í reglugerð um skýrslugerð vegna sóttvarna nr. 221/2012.

Vettvangsstjórn (VST): Er stjórnað af vettvangsstjóra skipuðum af AST. VST stýrir úrlausnum á vettvangi með það að markmiði að koma á venjubundu ástandi. Verkpáttastjórnar heyrir undir VST.

Vottorð um sóttvarnaundanþágu (Ship Sanitation Control Exemption Certificate): Ef engar vísbendingar eru um hættu fyrir heilsu manna gefur heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga út vottorð um sóttvarnaundanþágu fyrir skip.

1.0 Inngangur

Sóttvarnaáætlun hafna og skipa styðst við IHR/2005, lög um almannavarnir nr. 82/2008, sóttvarnalög nr. 19/1997, auk annarra laga og reglugerða sem nefnd eru í viðauka 1. Viðbragðsáætluninni er ætlað að segja fyrir um skipulag og stjórn aðgerða í sóttvarnaaðgerðum þegar um borð í skipi vaknar grunur um atvik sem ógnað getur lýðheilsu. Skipið getur verið á leið til hafnar, staðsett í höfn eða á leið frá landinu eftir dvöl í íslenskri höfn. Viðbragðsáætlunir vegna sóttvarna eru gerðar fyrir þær hafnir landsins sem sinna alþjóðlegum skipakomum en mikilvægt er að aðgerðir sem grípa þarf til, valdi ekki ónauðsynlegri röskun á umferð og viðskiptum.

Áætlunin nær til allra skipa nema herskipa og annarra skipa í opinberri eigu.

Áætlunin segir einnig fyrir um dreifingu á neyðarbúnaði þeim sem er í umsjón sóttvarnalæknis.

Markmið og gildissvið alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar (IHR) sem staðfest var hér á landi árið 2007 er að koma í veg fyrir eða tefja útbreiðslu sjúkdóma milli landa. Sóttvarnalæknir er lögum samkvæmt landstengiliður fyrir IHR og stýrir verkefnavinnu vegna innleiðingar reglugerðarinnar en mörg stjórnvöld koma að mismunandi þáttum málsins.

Undirritaðir aðilar vinna saman að uppfærslum og lagfæringum áætlunarinnar og liggur frumeintak skjalsins hjá ritstjóra þess. Áætlunin skal endurskoðuð á tveggja ára fresti, næst árið 2019.

Boðunarlistar vegna áætlunarinnar eru varðveittir hjá Neyðarlínunni og skal uppfæra þá eins oft og þörf krefur og að minnsta kosti árlega.

Ekki er um endanleg fyrirmæli að ræða og geta sóttvarnalæknir, ríkislögreglustjóri og stjórnstöð LHG ákveðið breytta starfstilhögun með tilliti til ástands og aðstæðna hverju sinni. Sóttvarnalæknir ber ábyrgð á virkjun áætlunarinnar að fullu eða að hluta í samvinnu við ríkislögreglustjóra og stjórnstöð LHG. Allir þeir sem hlutverk hafa samkvæmt 8. kafla þessarar áætlunar geta óskað eftir virkjun hennar.

Aðdragandi virkjunar, virkjun áætlunar, boðleiðir og samskipti skulu æfð að minnsta kosti á fimm ára fresti. Einstakir verkþættir áætlunarinnar skulu æfðir eins og þurfa þykir.

Áætlunin er vistuð á vefsíðu almannavarna, www.almannavarnir.is og vefsíðu Embættis landlæknis, www.landlaeknir.is. Áætlun þessi tekur þegar gildi.

Reykjavík, 31. janúar 2017

Ríkislögreglustjóri

Sóttvarnalæknir

2.0 Staðhættir og markmið

Markmið sóttvarnaáætlunar fyrir skip á leið til hafnar, sem eru í höfn eða á leið úr höfn eru:

- Að tryggja skipulögð viðbrögð hlutaðeigandi aðila þegar skip óskar eftir aðstoð vegna veikinda um borð eða atviks sem getur ógnað lýðheilsu.
- Að lágmarka eða fyrirbyggja, ef þess er kostur, áhrif smits/mengunar/geislavirkni/óvæntra atburða og vernda lýðheilsu og umhverfi.
- Að tryggja óskerta þjónustu til allra hlutaðeigandi.
- Að innleiða ákvæði IHR og tryggja upplýsingamiðlun/samstarf innanlands og yfir landamæri.

2.1 Innleiðing alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar (IHR)

Allt frá miðri 19. öld hafa verið gerðir milliríkjasamningar um aðgerðir til að stemma stigu við að smitandi sjúkdómar berist milli landa. Eftir stofnun Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO) árið 1948 var samþykkt alþjóðaheilbrigðisreglugerð (IHR) sem hefur verið aukin og bætt nokkrum sinnum. Árið 2005 kom út ný og gerbreytt alþjóðaheilbrigðisreglugerð sem tók gildi hér á landi árið 2007. Þessi nýja reglugerð (IHR) er í takt við nýja tíma því hin gríðarlega aukning sem orðið hefur í ferðalögum fólks á milli landa og aukning á verslun og milliríkjavíðskiptum eykur hættu á að sjúkdómar og heilbrigðisógnir geti á stuttum tíma borist heimshorna á milli. IHR er bindandi alþjóðasamningur á milli allra 196 aðildarþjóða WHO og gildir ekki einvörðu um sérstaka smitsjúkdóma heldur einnig um hvers kyns heilbrigðisógnir t.d. af völdum eiturefna eða geislavirkni. Reglugerðin kveður m.a. á um að aðildarþjóðum beri að hafa gott eftirlit með útbreiðslu sjúkdóma og annarra heilsufarsógnna og að lands-tengiliður skuli tilkynna um hvert tilfelli tiltekinna sjúkdóma og óvænt atvik sem eru eða geta orðið heilbrigðisógnir. Einnig fjallar reglugerðin um skylduna til að efla viðbragðsgetu og kveður á um kröfur um grunnviðbúnað fyrir hafnir sem á alltaf að vera fyrir hendi. Samkvæmt IHR skulu samningsríki tilgreina þær hafnir sem fullnægja þær kröfur sem sett er fram í viðauka 1, IHR.

Kröfurnar segja til um að tilgreindar hafnir:

- Skuli ávallt geta veitt aðgang að viðeigandi lækniþjónustu hvað varðar staðsetningu, búnað og starfsmenn.
- Skuli ávallt hafa aðgang að farartækjum og fólki til að flytja veika farþega/áhafnir til viðeigandi heilbrigðisaðstöðu.
- Hafi ávallt þjálfað starfsfólk til að skoða og meta skipið.
- Geti ávallt boðið upp á tryggt umhverfi fyrir þolendur, það er aðgang að drykkjarvatni, matstofu, hreinlætisaðstöðu og förgun sorps.
- Hafi ávallt aðgang að þjálfuðu starfsfólki sem geti haldið smitferjum og smitgeymum í skefjum.
- Skrái og viðhaldi viðbragðsáætlun hafnar þar sem helstu samstarfsaðilar eru tilgreindir.
- Hafi gilda samninga sem tryggja skoðun, umönnun og afkvíun útsettra ferðamanna/áhafna eða dýra og veita aðra þjónustu sem þörf er fyrir.
- Hafi til staðar rými sem er aðskilið frá öðrum fyrir viðtöl við útsetta ferðamenn/áhafnir.
- Geti kallað eftir áhættumati og geti afkvíað útsetta ferðamenn/áhafnir ef þörf er talin þar á.
- Geti beitt ráðstöfunum, svo sem skordýraeyðingu, meindýraeyðingu, sóttthreinsun vegna bráðamengunar og meðhöndlunar farangurs, gáma, farartækja, vara og pósthögglu eftir því sem við á.
- Geti haft komu- og brottfarareftirlit með ferðamönnum/áhöfnum.
- Hafi aðgang að sérhæfðum búnaði og þjálfuðu starfsfólki sem hefur yfir að ráða viðeigandi hlífðarbúnaði til að flytja og annast útsetta ferðamenn/áhafnir.

Mikilvægt er að aðgerðir sem grípa þarf til, valdi ekki ónauðsynlegri röskun á umferð og viðskiptum.

2.2 Útgáfa sóttvarnavottorða

Samkvæmt IHR ber öllum aðildarríkjum WHO að innleiða lágmarks viðbúnað vegna vöktunar og viðbragða. Einn þáttur innleiðingarinnar er eftirlit með skipum og útgáfa vottorða um sóttvarnaundanþágu og sóttvarnavottorða. Vottorðin taka til allra smitefna, eiturefna, geislavirkra efna og ekki síður meindýra sem ógnað geta lýðheilsu og hafa sex mánaða gildistíma. Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga varðveita afrit af útgefnum vottorðum og senda sóttvarnalækni ef þess er óskað.

Samkvæmt reglugerð nr. 747/2009 geta sóttvarnavottorð verið af þremur gerðum:

Vottorð um sóttvarnaundanþágu (*Ship Sanitation Control Exemption Certificate - SSCEC*), gefið út af heilbrigðisnefnd ef ekkert finnst sem valdið getur lýðheilsuvá við skoðun skips.

Sóttvarnavottorð (*Ship Sanitation Control Certificate - SSCC*), gefið út af heilbrigðiseftirliti ef eitthvað finnst athugavert við eftirlit og beita þarf sóttvarnaaðgerðum sem framkvæmdar eru svo fljótt sem verða má. Sem dæmi má nefna skordýr um borð eða neysluvatn sem ekki stenst gæðakröfur.

Framlenging vottorðs (*Extension of the Ship Sanitation Certificate - ESSC*). Ef ekki er unnt að framkvæma skoðun eða beita tilskildum sóttvarnaráðstöfunum í viðkomandi höfn er hægt að framlengja vottorð um sóttvarnaundanþágu um einn mánuð.

2.3 Sérstakar ráðstafanir vegna sjúkdóma sem berast með smitferjum (viðauki 5, IHR)

Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin (WHO) skal birta reglulega skrá yfir þau svæði í heiminum þar sem mælt er með því að skordýrum eða smitferjum sem berast frá þessum svæðum sé eytt eða aðrar ráðstafanir gerðar. Tilvist smitferja og ráðstafanir sem gerðar eru til að eyða þeim skulu tilgreindar á sóttvarnavottorði skips. Samningsríkin skulu gera sóttvarnaráætlanir gegn smitferjum sem borið geta með sér sýkil sem skapar hættu fyrir lýðheilsuna. Litið skal á farartæki sem grunsamlegt ef:

- Einhver um borð er hugsanlega með sjúkdóm sem berst með smitferjum.
- Komið hefur upp hugsanlegt tilfelli sjúkdóms sem berst með smitferjum, um borð í skipinu í millilandaferð eða tíminn frá því skipið fór úr höfn frá smitsvæði er það stuttur að smitferjur um borð gætu enn borið með sér sjúkdóm.

Samningsríki skal ekki banna að skip leggist að bryggju ef beitt hefur verið sóttvarnaráðstöfunum svo sem rottueyðingu, skordýraeyðingu, eða öðrum sóttvarnaráðstöfunum sem WHO hefur mælt með að séu gerðar. Þó má samningsríki krefjast þess að skip sem er að koma frá smituðu/menguðu svæði, sigli til hafnar (sóttvarnahafnar) sem var ekki á áætlun skipsins.

2.4 Íslenskar hafnir

Um fjórðungur íslenskra sveitarfélaga á og rekur hafnir og eru nú samtals 48 hafnir aðilar að [Hafnasambandi Íslands](#). Hlutverk Hafnasambands Íslands er að vera málsvari hafnanna, vinna að sameiginlegum hagsmunum þeirra og efla samstarf. Einnig að samræma reglugerðir og gjaldskrár ásamt því að miðla reynslu og upplýsingum.

Komum skemmtiferðaskipa hefur fjölgað mikið á undanförunum árum og árið 2015 voru komur þeirra samtals 435 en árið áður voru þær 305 sem er um 30% aukning á milli ára. Farþegafjöldi ársins 2015 var rúmlega 290 þúsund manns og langflestir komu til hafnar í Reykjavík (u.þ.b. 100 þúsund) á Akureyri (u.þ.b. 80 þúsund) og á Ísafirði (u.þ.b. 54 þúsund). Áætlanir ársins 2016 gera ráð fyrir að skipakomum fjölgi enn frekar og farþegafjöldi aukist þar með einnig.

Skipaafdrepp tilnefnd af Samgöngustofu

Skipaafdrepp merkir hér höfn eða hluti hafnar eða annars öruggs skipalægis eða akkerislægis eða annað skýlt svæði sem Samgöngustofa auðkennir til að taka á móti nauðstöddum skipum.

Eftirfarandi hafa verið útnefnd sem skipaafdrepp innan hafnar (neyðarhafnir):

1. Helgúvíkurhöfn
2. Hafnarfjarðarhöfn
3. Ísafjarðarhöfn
4. Akureyrarhöfn
5. Reyðarfjarðarhöfn
6. Vestmannaeyjahöfn

Eftirfarandi staðir hafa verið útnefndir sem skipaafdrepp utan hafnar: Hvalfjörður, Dýrafjörður, Ísafjarðardjúp, Eyjafjörður vestan við Hrísey, Reyðarfjörður, Heimaey norðan við Eiðið, (aðgerðaáætlun UST, LHG og SGS um viðbrögð við bráðamengun utan hafna og notkun skipaafdrepa).

Nánari upplýsingar um skipaafdrepp er að finna á [vef Samgöngustofu](#).

Sóttvarnahafnir

Samkvæmt þessari áætlun hafa hafnir tilnefndar í töflu 2.1 verið tilnefndar sóttvarnahafnir.

Nánar er fjallað um staðhætti þessara hafna í viðauka 13.2.

Til þessara hafna má sóttvarnalæknir, í samráði við avd-RLS/stjórnstöð LHG og hlutaðeigandi aðgerðastjórn (AST), beina skipum vegna hugsanlegra lýðheilsuógnna, að undanskilinni höfninni í Helgúvík. Sóttvarnaáætlun hafna og skipa nær aðeins til þeirrar hafnar ef skipið er nú þegar komið til Helgúvíkurhafnar. Það er að skipi sem stöð er úti á sjó verður að öllu jöfnu ekki vísað til Helgúvíkurhafnar. Þessi ákvörðun byggir á lögum um sóttvarnir nr. 19/1997 og reglugerð nr. 387/2015 um tilnefningu yfirlækna til að sinna sóttvörnum. Samkvæmt þessu er landinu skipt í sóttvarnaumdæmi og umdæmis- og svæðislæknar sóttvarna bera ábyrgð á sóttvörnum í sínu umdæmi undir stjórn sóttvarnalæknis.

Í samræmi við 21 gr. hafnalaga nr. 61/2003 er öllum höfnum skylt að takast á við og sinna skipum sem eru nauðstödd vegna atviks um borð sem getur ógnað lýðheilsu. Þessi áætlun gildir þá einnig.

Áætlunin nær til eftirfarandi hafna:

Staður og kóði hafnar Samtals 11 hafnir	Lögregluumdæmi Samtals 9	Sóttvarnaumdæmi Samtals 7	Heilbrigðiseftirlits- svæði Samtals 10
Reykjavík IS REY	Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu	Höfuðborgarsvæðið	Hafnarfjörður og Kópavogur (HHK) Reykjavík (HER) Kjósarsvæði (HKJ)
Grundarfjörður IS GRF	Lögreglustjórinn á Vesturlandi	Vesturland	Vesturland (HVL)
Ísafjörður IS ISA	Lögreglustjórinn á Vestfjörðum	Vestfirðir	Vestfirðir (HVF)
Sauðárkrókur IS SAU	Lögreglustjórinn á Norðurlandi vestra	Norðurland	Norðurland vestra (HNV)
Akureyri IS AEY	Lögreglustjórinn á Norðurlandi eystra		Noðurland eystra (HNE)
Eskifjörður IS EFJ	Lögreglustjórinn á Austurlandi	Austurland	Austurland (HAUST)
Reyðarfjörður IS RFJ			
Seyðisfjörður IS SEY			
Þorlákshöfn IS THH	Lögreglustjórinn á Suðurlandi	Suðurland	Suðurland (HSL)
Vestmanneyjar IS VES	Lögreglustjórinn í Vestmannaeyjum		
Helguvík IS HEL	Lögreglustjórinn á Suðurnesjum	Suðurnes	Suðurnes (HES)

Tafla 2.1. Hafnir flokkaðar með tilliti til heilbrigðiseftirlitssvæða, sóttvarna- og lögregluumdæma. Sjá kort í kafla 10.

3.0 Skilgreiningar (virkjun og háskastig)

Hér er fjallað um aðdraganda virkjunar á mismunandi háskastigum almannavarna. Áður en til virkjunar kemur þarf að kanna uppruna atviks og hugsanlegar afleiðingar, sjá viðauka 13.3. Gera þarf fyrsta áhættumat, sjá töflu 3.1 og meta hvort atvik geti verið ógn við lýðheilsu:

Nánar:

- Atvikið er völdum baktería, veira, smitsjúkdóma, eða annarra smitefna.
- Atvikið er af völdum eiturefna.
- Atvikið er af völdum geislavirkra efna.
- Atvikið er af óþekktum orsökum og fellur ekki undir ofantaldar skilgreiningar.

3.1 Virkjun áætlunarinnar

Veikindi sem vekja grun um lýðheilsuógn um borð í skipi á leið til hafnar, í höfn eða á leið úr höfn ber að tilkynna umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna. Hann metur í samráði við sóttvarnalækni hvers konar meðferð skuli veita og hvort þörf sé á virkjun áætlunarinnar. Sjá töflu 13.13 í viðauka um fyrstu viðbrögð, töflu 3.1 er varðar áhættumat og mynd 3.1. Ef tilkynning berst frá skipi á leið til hafnar og grunur leikur á að einn eða fleiri farþegar séu með einkenni sem gætu verið ógn við heilsu manna, skal stjórnstöð LHG hafa tafarlaust samband við sóttvarnalækni. Ef tilkynning berst frá skipi í höfn skal hafnarstjóri/Neyðarlínan hafa tafarlaust samband við sóttvarnalækni.

SVL virkjar áætlunina í samráði við stjórnstöð LHG og RLS

Þegar áætlunin hefur verið virkjuð tekur hlutaðeigandi AST við stjórn aðgerða. AST metur hvort þörf er á að boða fleiri aðila til starfa í samráði við SST. Aðgerðastjóri/stjórnandi SST tilkynnir breytingar á háskastigi til Neyðarlínunnar og til viðbragðsaðila. Stjórnstöð LHG stýrir aðgerðum ef skip er í hafi.

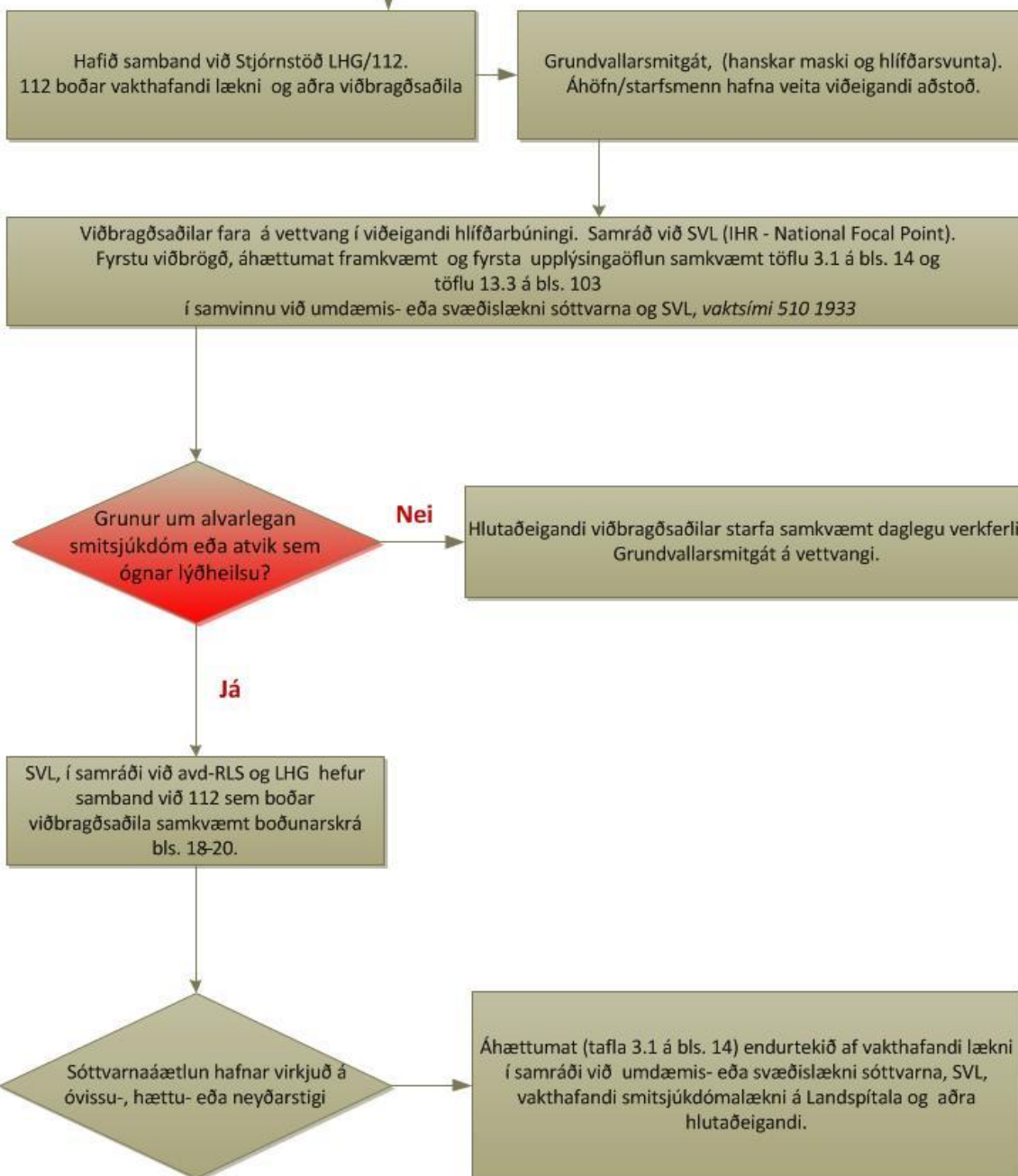
Ef boð berast eftir að skip hefur lagt úr höfn á Íslandi og stefnir til hafnar erlendis, er fyrsta áhættumat framkvæmt af sóttvarnalækni og aflar hann frekari upplýsinga. Hann metur hvort hætta sé á ferð, hvort þörf er á auknu samráði innanlands og hvort tilkynna þurfi atvikið til WHO.

Atvik	Spurningar	Upplýsingaveitur
<p>Lýsing á atviki</p> <p>Uppruni og afleiðingar</p> <p>Áhrif talin lítil, miðlungs eða mikil</p> <p>Niðurstaða áhættumats segir til um virkjun áætlunar og almannavarnastig (óvissu-, hættu- eða neyðarstig)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvenær varð vart við atvik? - Er vitað hvenær atvik hófst? - Hvert er eðli atviks, smitefni, eiturefni, geislar eða ekki vitað? - Er atvikið þekkt eða óvenjulegt? - Hver er fjöldi þolenda? - Hversi margir eru með einkenni/hlutfall farþega og áhafnar? - Eru mannlíf í hættu? Hefur orðið dauðsfall vegna atviks? - Er til meðferð? - Stærð vettvangs, einstakar vistarverur, allt skipið eða víðar? - Getur mengun dreifst yfir stórt svæði – mikil útbreiðsla? - Er þéttbýli í nágrenni vettvangs? - Við mengun, hver er alvarleiki veikinda af völdum mengunar? - Við smitefni, hver er smitstuðullinn og alvarleiki sýkingarinnar? - Eru áhættuhópar þekktir, t.d. börn, aldraðir? - Geta utanaðakomandi þættir haft áhrif, t.d. veðurfar? - Er þróun atviks alvarlegra en búast má við? - Eru til upplýsingar um svipað atvik á öðrum vettvangi? 	<p>Heimildir:</p> <p>Skipaútgerðir, eigendur skips eða umboðsmenn, tilnefndir áhafnar meðlimir, heilbrigðisyfirlýsing sjófarenda (Maritime declaration of health), farþegar eða aðrir einstaklingar.</p> <p>Önnur yfirvöld s.s. heilbrigðiseftirlit, hafnarstjórn, LHG, Neyðarlínan, almannavarnir.</p> <p>Erlendir samstarfsaðilar s.s. EWRS, ECDC.</p>
Fyrstu viðbrögð	<ul style="list-style-type: none"> - Er heilbrigðisþjónusta um borð, s.s. lækir eða heilbrigðismenntað starfsfólk? - Er aðstaða fyrir heilbrigðisþjónustu um borð? - Hafa fyrstu ráðstafanir þegar verið gerðar? - Þarf að auka viðbrögð án tafar eða má bíða þar til skipið er komið til hafnar? - Hvaða viðbragðsaðila þarf að boða? - Hafa sýni frá fólki eða umhverfi verið tekin? - Þarf að efla vöktun? - Þarf að undirbúa afkvíun/einangrun? 	<p>Heimild:</p> <p>Kallað eftir upplýsingum fyrir áhættumat frá yfirmanni skips með símtali og boðað til samráðsfundar viðbragðsaðila.</p>
Skilgreina eðli atviks	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Við smitefni:</i> Alvarleiki, smitleið og smitstuðull, meðgöngutími, meðferð, faraldsfræðileg staða? - <i>Við smitferju:</i> Uppruni, smitleiðir, áhrif á heilsu, magn. - <i>Við eiturefni/geislavirk efni:</i> Alvarleiki, möguleikar á dreifingu meðferð, móteitur, eiturvirkni, hvarfgirni, magn? - <i>Áhrif á lýðheilsu og umhverfi:</i> Möguleg dreifing yfir landamæri? - Er atvikið óvanalegt eða óvænt sem krefst aukinnar árveknis? 	<p>Heimildir:</p> <p>WHO IMGS International medical guide for ships.</p> <p>IMDG Code International dangerous goods, International travel and health Control of communicable diseases manual.</p> <p>Handbók WHO um skoðun skipa og útgáfu sóttvarnaundantþágu- og sóttvarnavottorða.</p> <p>Leiðbeiningar WHO um notkun IHR - Viðauka 2.</p>
<p>Fyrsta áhættumat</p> <p>Er áhætta fyrir lýðheilsu lítil, miðlungs eða mikil? Miðlungs- og mikil áhætta kallar á virkjun áætlunar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Meta þarf alvarleika atviks - lítil, miðlungs eða mikil. - Er hægt að draga úr áhrifum þess? - Getur heilsuváin náð til margra einstaklinga - valdið hrinu eða faraldri? - Getur heilsuváin náð útbreiðslu á landi eða yfir landamæri? - Eru vísbendingar um að smitefnið, smitferjan eða smitgeymirinn geti borist yfir landamæri? Getur umhverfismengun farið yfir landamæri? - Er hægt að afmenga vettvanginn? - Hefur atvikið áhrif á millilandasiglingar? 	<p>Heimildir</p> <p>IHR - Viðauki 2.</p> <p>Leiðbeiningar WHO um notkun IHR - Viðauka 2.</p>
<p>Er hægt að hafa hemil á útbreiðslu áhrifa?</p> <p>Geta áhrifin teygst sig yfir landamæri og valdið alþjóðlegri lýðheilsuógn?</p> <p>Ef svarið er „já“ þá þarf að tilkynna atvikið til WHO.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Varðandi sýkla þarf að taka tillit til smitdreifingar og smitstuðuls (R_0). Varðandi smitferjugeyma (vectors harbourage) þarf að skoða hvort þeir geta dreift sér um borð í skipinu, hvort þeir geta tekið sér bólfestu um borð. Varðandi eiturefni og geislavirk efni þarf að taka tillit til þess hvort hægt er að hafa hemil á losuninni, losunarmagni afgangsefna, losunarleiðum og mögulegri mengun sem kann að hafa áhrif á aðliggjandi svæði. Hvaða umhverfisáhrif? 	<p>Heimildir:</p> <p>IHR - Viðauki 2</p> <p>Leiðbeiningar WHO um notkun IHR – Viðauka 2</p>

Tafla 3.1. Áhættumat vegna atviks um borð í skipi

Grunur vaknar um alvarlegan smitsjúkdóm eða annað atvik um borð í skipi eða innan hafnar

Mynd 3.1. Virkjun sóttvarnaáætlunar hafna og skipa.

3.2 Flokkun almannavarnastiga

Almannavarnastig eru flokkuð eftir alvarleika, umfangi viðbúnaðar og þörf á forgangshraða viðbragðsaðila samkvæmt reglugerð nr. 650/2009.

Stig alvarleika eru **óvissustig, hættustig og neyðarstig**.

Áætlunin tekur mið af þessum stigum og stig er tilgreint við virkjun samkvæmt niðurstöðu fyrsta áhættumats um alvarleika atviks.

ÓVISSUSTIG

Grunur um smit/eitrun/geislavirkni/óþekkt atvik sem ógnar lýðheilsu um borð í skipi eða innan hafnar og sóttvarnaryfirvöld meta þörf á að hefja undirbúning að viðbúnaði samkvæmt ráðleggingum WHO. Skip getur verið staðsett í höfn eða á siglingaleið.

Viðbrögð: Tilteknir aðilar, sem skilgreindir eru í boðunargrunni Neyðarlínunnar 112, sinna verkskyldum samkvæmt áætlun þessari (sjá kafla 4).

Aukið samráð, upplýsingaöflun, miðlun upplýsinga, áhættumat í stöðugri endurskoðun.

HÆTTUSTIG

Líklega er smit/eitrun/geislavirkni/óþekkt atvik sem ógnar lýðheilsu um borð í skipi eða innan hafnar og sóttvarnaryfirvöld meta þörf á tafarlausum undirbúningi að viðbúnaði samkvæmt ráðleggingum WHO. Skip getur verið staðsett í höfn eða á siglingaleið.

Viðbrögð: Tilteknir aðilar, sem skilgreindir eru í boðunargrunni Neyðarlínunnar 112, sinna verkskyldum samkvæmt áætlun þessari (sjá kafla 4).

Aukið samráð, upplýsingaöflun, miðlun upplýsinga, áhættumat í stöðugri endurskoðun.

NEYÐARSTIG

Sterkar vísbendingar eða staðfesting er fyrir því að smit/eitrun/geislavirkni/óþekkt atvik sem ógnar lýðheilsu sé að finna um borð í skipi eða innan hafnar og sóttvarnaryfirvöld meta þörf á að hefja tafarlaus viðbrögð samkvæmt ráðleggingum WHO. Skip getur verið staðsett í höfn eða á siglingaleið.

Viðbrögð: Tilteknir aðilar sem skilgreindir eru í boðunargrunni Neyðarlínunnar 112, sinna verkskyldum samkvæmt áætlun þessari (sjá kafla 4).

Aukið samráð, upplýsingaöflun, miðlun upplýsinga, áhættumat í stöðugri endurskoðun.

4.0 Boðun

1. Ef tilkynning um atvik sem getur ógnað lýðheilsu berst stjórnstöð LHG frá skipi utan hafnar þá hefur Stjórnstöð LHG samband við SVL í síma 510-1933 sem virkjar áætlun ef þörf er talin þar á samkvæmt fyrsta áhættumati (mynd 7.1 og tafla 3.1) og að höfðu samráði við stjórnstöð LHG/RLS. Frekari virkjun/boðun byggir á niðurstöðu áhættumats sem er í sífelldri endurskoðun, sjá mynd 3.1.
2. Ef um er að ræða atvik innan hafnar þá kallar hafnarstjóri/heilbrigðiseftirlit eftir aðstoð vakthafandi lækni og/eða umdæmis- og svæðislækni sóttvarna og lögreglustjóra umdæmis (tímamörk). Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna hefur samband við SVL í síma 510-1933 sem virkjar áætlun ef þörf er talin þar á samkvæmt fyrsta áhættumati (mynd 7.1 og tafla 3.1) og að höfðu samráði við RLS/stjórnstöð LHG. Frekari virkjun/boðun byggir á niðurstöðu áhættumats (tafla 3.1) sem er í sífelldri endurskoðun, sjá mynd 3.1.
3. Neyðarlínan/FMR skal tryggja boðun með SMS til hlutaðeigandi viðbragðsaðila samkvæmt boðunarlista í þessari áætlun. Einnig skal Neyðarlínan/FMR koma upplýsingum til bjarga á leið á vettvang á TETRA talhópi **Blár X – 0 og öðrum viðeigandi fjarskiptum**.

4.1 Óvissustig

Neyðarlína 112 boðar:

ÓVISSUSTIG - Hafnir og skip - Grunur um lýðheilsuógn - Staðsetning

Aðilar boðaðir samkvæmt upplýsingum úr bjargargrunni 112

Avd-RLS – Bakvakt

Landsstjórn björgunarsveita - Bakvakt

RNSA - Sjóslýs

Samgöngustofa - Sjóslýs

Sóttvarnalæknir

Umdæmis- og svæðislæknar sóttvarna (umd/svæ-SVL)

Tollstjórinn - Viðbragðshópur höfuðborgarsvæðisins

Umhverfisstofnun - Útkallshópur

- Sóttvarnalæknir upplýsir fulltrúa annarra heilbrigðisstofnana sem þurfa þykir, heilbrigðiseftirlit svæðisins, Landspítala og Sjúkrahúsið á Akureyri.
- Avd-RLS upplýsir lögreglustjóra og fulltrúa annarra stofnana sem þurfa þykir. Einnig Geislavarnir ríkisins og slökkvilið viðkomandi svæðis.
- Landhelgisgæslan upplýsir hafnarstjóra og umboðsmann skips.

4.2 Hættustig

Neyðarlína 112 boðar:

HÆTTUSTIG - Hafnir og skip - Líkleg heilsufarsógn - Staðsetning

Aðilar boðaðir samkvæmt upplýsingum úr bjargargrunni 112

Avd-RLS - Bakvakt

AST umdæmisins (lögreglustjóri)

Landsstjórn björgunarsveita - Bakvakt

LHG - Stjórnstöð/JRCC

RNSA - Sjóslys

Ríkislögreglustjórinn - kennslanefnd ID nefnd

Samgöngustofa - Sjóslys

Sóttvarnalæknir

SST

Umdæmis- og svæðislæknir sóttvarna (umd/svæ-SVL)

Heilbrigðisstofnun umdæmis - Viðbragðsstjórn

Umhverfisstofnun - Útkallshópur

RKÍ - Neyðarmiðstöð

Tollstjórinn - Viðbragðshópur höfuðborgarsvæðisins

- Sóttvarnalæknir upplýsir og boðar faglega yfirmenn heilbrigðisstofnana og sjúkrahúsa og annarra stofnana sem þurfa þykir.
- Avd-RLS upplýsir og boðar lögreglustjóra og fulltrúa annarra stofnana sem þurfa þykir.

SST sér um að kalla til eftirtalda aðila eftir þörfum hverju sinni í samstarfi við AST:

Hafnarstjóra/öryggisfulltrúa hafnarinnar.

Heilbrigðiseftirlit svæðisins.

Umdæmissjúkrahús og heilbrigðisþjónustu innan umdæmis.

Landspítala og Sjúkrahúsið á Akureyri ef þarf.

Sjúkraflutninga svæðisins.

Slökkvilið svæðisins.

Umboðsmann skips, landhelgisgæslan hefur upplýsingar.

Geislavarnir ríkisins.

4.3 Neyðarstig

Neyðarlína 112 boðar:

NEYÐARSTIG - Hafnir og skip - Staðfest lýðheilsuógn - Staðfesting

Aðilar boðaðir samkvæmt upplýsingum úr bjargargrunni 112

Avd-RLS - Bakvakt

AST sóttvarnasvæðis

Landsstjórn björgunarsveita - Bakvakt

LHG - Stjórnstöð/JRCC

Lögreglustjóra

Rauði krossinn - Neyðarsjórn

Ríkislögreglusetjórinn - kennslanefnd ID nefnd

RKÍ - Neyðarmiðstöð

RNSA - Sjóslys

Samgöngustofa - Sjóslys

Sóttvarnalæknir

SST

Tollstjórinn - Viðbragðshópur höfuðborgarsvæðisins

Umdæmis- og svæðislæknar sóttvarna (umd/svæ-SVL)

Heilbrigðisstofnun umdæmis - Viðbragðsstjórn

Umhverfisstofnun - Útkallshópur

SST sér um að kalla til eftirtalda aðila eftir þörfum hverju sinni í samstarfi við AST:

Hafnarstjóra/öryggisfulltrúa hafnarinnar.

Heilbrigðiseftirlit svæðisins.

Umdæmissjúkrahús og heilbrigðisþjónustu innan umdæmis.

Landspítala og Sjúkrahúsið á Akureyri ef þarf.

Sjúkraflutninga svæðisins.

Slökkvilið svæðisins.

Umboðsmann skips, landhelgisgæslan hefur upplýsingar.

Geislavarnir ríkisins.

4.4 Tengsl við aðrar áætlanir

Hægt er að virkja aðrar áætlanir samhliða virkjun sóttvarnaáætlunar hafna og skipa. Eins er hægt að virkja aðrar áætlanir um leið og ráðstöfunum vegna sóttvarna er aflétt. Er þá tekin formleg ákvörðun og ábyrgð færast um leið yfir á aðra aðila/stofnun.

Áætlunir vegna mengunar innan hafnarsvæða

Hafnarstjóri ber ábyrgð á og annast aðgerðir vegna mengunar innan hafnarsvæðisins. Hafnarstjóra ber að tilkynna Umhverfisstofnun og heilbrigðiseftirliti um bráðamengun strax og vart verður við hana. Heilbrigðisfulltrúi, í umboði heilbrigðisnefndar, hefur eftirlit með hreinsunaraðgerðum og ákveður í samráði við Umhverfisstofnun hvenær árangur af hreinsun er nægur. Hafnarstjóri getur kallað eftir aðstoð Umhverfisstofnunar telji hann ástæðu til. Í gildi er [viðbragðsáætlun Faxaflóahafna sf.](#) vegna bráðamengunar innan hafnarsvæða. Áætlunin er vistuð á vef Faxaflóahafna.

Áætlunir vegna mengunar utan hafnarsvæða (hafs og stranda)

[Aðgerðaáætlun Umhverfisstofnunar, Landhelgisgæslu Íslands og Samgöngustofu um viðbrögð við bráðamengun utan hafna og notkun skipaafdrepa](#) segir fyrir um hvernig bregðast eigi við vegna óhappa á sjó er varða skip í efnahagslögsögu Íslands sem ógna siglingaöryggi eða hætta er á að valdi umhverfistjóni. Áætluninni er ætlað að tryggja fuðlaust verklag og framkvæmd viðbragða vegna bráðamengunar og hefja má mengunarvarnastörf með virkjun aðgerðaáætlunar samhliða öðrum sóttvarnaaðgerðum. Áætlunin er vistuð á vef UST.

Landhelgisgæslu Íslands er heimilt að grípa til íhlutunar og gera þær ráðstafanir sem taldar eru nauðsynlegar til að koma í veg fyrir eða draga úr hættu sem ströndum eða hafi stafar af bráðamengun. Í íhlutun felst m.a. yfirtaka á stjórn skips sé fyrirmælum Landhelgisgæslunnar ekki fylgt. Eftir því sem unnt er og þörf krefur skal Landhelgisgæslan hafa samráð við Umhverfisstofnun og hafnarstjóra þegar gripið er til íhlutunar.

Heimilt er að fela þeim sem er valdur að mengun að sjá um framkvæmd hreinsunar hafi skrifleg áætlun um slíkt verið lögð fram. Sá aðili sem valdur er að mengun er ábyrgur fyrir að leggja fram áætlun um hreinsun. Teljist áætlunin ekki viðunandi að mati Umhverfisstofnunar hefur Landhelgisgæslan heimild til íhlutunar.

Hafi skip strandað þannig að því verði ekki komið á flot ber eiganda að fjarlægja það sem fyrst. Aðgerðir vegna mengunar geta hafist samhliða björgunaraðgerðum og vettvangsrannsókn í samráði við VST, lögreglu og Landhelgisgæslu.

Neyðaráætlun vegna hafnaverndar

Ef um ólögmætan atburð er að ræða má virkja þessa áætlun og áætlun vegna hafnaverndar samtímis. Sama stjórnkerfi er í öllum áætlunum en starfssvæði kunna og breytast og fleiri viðbragðsaðilar eru virkjaðir. Þegar um sprengjuhótun eða vopnamál er að ræða um borð í skipi eða farþegaaðstöðu og neyðaráætlun vegna Siglingaverndar er virkjuð tekur aðgerðarstjóri á viðkomandi svæði ákvörðun um virkjun viðbragðsáætlunar samhliða neyðaráætlun. Ef sprengja springur eða aðrar orsakir leiða til þess að viðkomandi skip lendir í hásku, tekur neyðarstig viðbragðsáætlunar þegar gildi og AST vegna sjóslyss tekur við stjórn aðgerða nema líkur séu taldar á því að hinum meintu ólögmætu athæfum gegn skipinu og farþegum þess sé ekki lokið.

Siglingavernd

Í lögum um siglingavernd nr. 50/2004 er Landhelgisgæslunni falið mikilvægt hlutverk við verndun skipa, áhafna, farþega og farms og gegn hvers kyns ógn af hryðjuverkum eða öðrum ólögmætum aðgerðum. Siglingavernd er þar skilgreind sem ráðstafanir samkvæmt ákvæðum alþjóðasamþykktar um öryggi mannlífa á hafinu (SOLAS 74) auk alþjóðakóða (ISPS Code) um skipa- og hafnavernd.

Landhelgisgæslan fer samkvæmt 4. gr. siglingaverndarlaga með framkvæmd siglingaverndar ásamt Samgöngustofu, Tollyfirvöldum, Ríkislögreglustjóra, útgerðarfélagum og höfnum sem falla undir lög þessi. Í 7. mgr. 4. gr. laga um siglingavernd segir að Landhelgisgæslan hafi eftirlit með að lögum um siglingavernd sé framfylgt á hafinu umhverfis Ísland í samræmi við ákvæði alþjóðasamninga. Í 5. mgr. 7. gr. siglingaverndarlaga segir hins vegar að Ríkislögreglustjórinn ákveði vástig um borð í skipum og í höfnum. Þegar ógn steðji að ákveði hann hækkan vástigs um borð í skipum eða í höfnum að höfðu samráði við Samgöngustofu og Landhelgisgæslu nema þegar um bráðatilvik er að ræða, þá taki hann ákvörðun einn. Þegar vástig sé hækkað í höfnum eða skipum ákveði Ríkislögreglustjórinn hvenær hann taki við stjórn aðgerða samkvæmt viðeigandi verndaráætlun og almennum lögum um lögregluaðgerðir.

Leiðbeiningar vegna gruns um matarborinn sjúkdóm

Matarbornir sjúkdómar geta leitt til alvarlegra veikinda. Umfang matarborinna sjúkdóma er afar breytilegt, allt frá stöku tilfellum til stærri faraldra, sem geta breiðst út samtímis í mörgum löndum. Auk þess eru einkennin misalvarleg eftir því hvaða smit- eða eiturefni valda veikindunum.

Þegar grunur vaknar um matarborinn sjúkdóm þarf að staðfesta eða útiloka þann grun. Kanna þarf hvort fjöldi tilfella er hærri en gera má ráð fyrir innan ákveðinna tímamarka og útiloka aðrar hugsanlegar skýringar á aukningunni. Hlutaðeigandi aðilar þurfa að upplýsa hvorn annan, meta hvort um sé að ræða matarborna sjúkdómshrinu og sóttvarnalæknir ber ábyrgð á faraldsfræðirannsókn ef þörf er á. Sóttvarnalæknir kallar saman stýrihóp þegar fyrsta athugun bendir til eða hefur leitt í ljós að um sé að ræða hrinu af matarbornum sjúkdómi og samvinna eykst samkvæmt [leiðbeiningum við rannsókn á matarbornum sjúkdómum](#) sem finna má á vef Embættis landlæknis og Matvælastofnunar.

Tengsl við hópslysaáætlanir

Avd-RLS birtir [viðbragðsáætlanir vegna slysa á sjó](#) á vef almannavarna. Má þar nefna áætlanir vegna hvalaskoðunarbáta, ferjuslysa og slysa um borð í farþegaskipum við hafnir. Ef grunur vaknar um slysa má virkja þessar áætlanir samhliða sóttvarnaáætlunum. Allar áætlanir innihalda sama stjórnskipulag þó viðbragðsaðilum á vettvangi geti fjölgað.

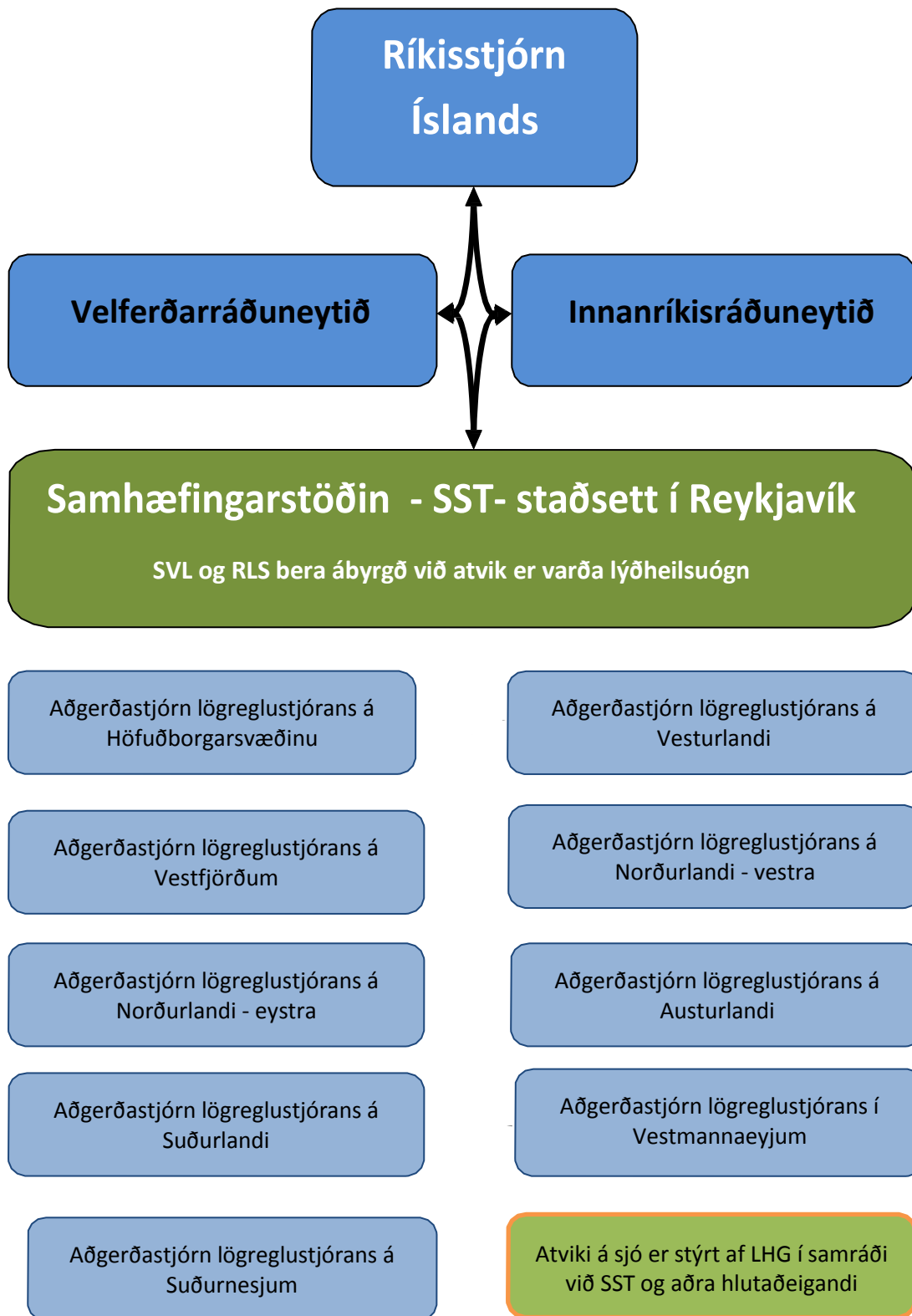
4.5 Afboðun ráðstafana

Ákvörðun um afboðun er tekin af SVL í samráði við RLS/LHG og hlutaðeigandi AST.

SST sér um að tilkynna afboðunina eða breytinguna til Neyðarlínu sem sér um framkvæmd afboðunar og sendir tilkynningu þar um.

Breytingar á háskastigum, eru tilkynntar á viðeigandi fjarskiptum (Tetra, VHF) til þeirra viðbragðsaðila og stofnana sem hafa verið virkjaðir. Sóttvarnalæknir upplýsir ráðherra um afléttingu ráðstafana um leið og ákvörðun hefur verið tekin.

5.0 Stjórnkerfi

Mynd 5.1 Boðleiðir og stjórnkerfi í almannavarnaástandi, ógn er varðar lýðheilsu

5.1 Grunneiningar, hlutverk og tengingar stjórnkerfisins

Almannavarna- og öryggismálaráð

Stefna stjórnvalda í almannavarna- og öryggismálum er mörkuð af almannavarna- og öryggismálaráði til þriggja ára í senn. Í almannavarna- og öryggismálastefnu stjórnvalda er gert grein fyrir ástandi og horfum í almannavarna- og öryggismálum í landinu, fjallað um áhersluatriði varðandi skipulag almannavarna- og öryggismála, forvarnastarf, nauðsynlega samhæfingu á efni viðbragðsáætlana og starfsemi opinberra stofnana á því sviði, nauðsynlegar birgðir til þess að tryggja lífsafkomu þjóðarinnar á hættutímum, endurreisn eftir hamfarir og aðrar aðgerðir sem ráðið telur nauðsynlegar.

Í almannavarna- og öryggismálaráði eiga sæti forsætisráðherra, sem jafnframt er formaður þess, innanríkisráðherra, umhverfis- og auðlindaráðherra, velferðarráðherra, utanríkisráðherra og iðnaðarráðherra. Þar að auki er forsætisráðherra heimilt að kveðja allt að tvo ráðherra til setu í ráðinu í senn vegna sérstakra mála.

Einnig eiga sæti í almannavarna- og öryggismálaráði:

1. Ráðuneytisstjóri forsætisráðuneytis.
2. Ráðuneytisstjóri innanríkisráðuneytis, ríkislögreglustjóri og forstjóri Landhelgisgæslu Íslands.
3. Flugmálastjóri, forstjóri Póst- og fjarskiptastofnunar, siglingamálastjóri og vegamálastjóri.
4. Ráðuneytisstjóri umhverfis- og auðlindaráðuneytis, veðurstofustjóri, brunamálastjóri og forstjóri Umhverfisstofnunar.
5. Ráðuneytisstjóri velferðarráðuneytis, landlæknir, sóttvarnalæknir og forstjóri Geislavarna ríkisins.
6. Ráðuneytisstjóri utanríkisráðuneytis.
7. Ráðuneytisstjóri iðnaðarráðuneytis, orkumálastjóri og forstjóri Landsnets.
8. Fulltrúi Slysavarnafélagsins Landsbjargar.
9. Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi.
10. Fulltrúi samræmdrar neyðarsvörunar.

Að auki skipar forsætisráðherra tvo fulltrúa til setu í ráðinu samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra sveitarfélaga.

Samband íslenskra sveitarfélaga

Samband íslenskra sveitarfélaga er sameiginlegur málsvari sveitarfélaga í landinu. Sveitarstjórnir fara með almannavarnir í héraði í samvinnu við ríkisvaldið. Hafnarstjórnir eru kosnar af sveitarfélagi eða eigendum hafnar og bera ábyrgð á öryggi hafna samkvæmt reglugerð um öryggi hafna nr. 326/2004.

Öllum höfnum er sett reglugerð sem tilgreinir mörk hennar og nauðsynleg ákvæði er varða öryggi og stjórnun. Skyld er að taka á móti skipum í höfn en hafnarstjórn er heimilt að synja skipi um afdrep í höfn ef mönnum eða umhverfi er talin stafa hættu af komu þess til hafnar.

Sveitarfélögin reka heilbrigðiseftirlit skv. ákvæðum laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarnarnir. Heilbrigðiseftirlitssvæðin eru 10 talsins og hver heilbrigðisnefnd vinnur fyrir fleiri sveitarfélög, nema heilbrigðisnefnd Reykjavíkur vinnur eingöngu fyrir Reykjavíkurborg. Heilbrigðisnefndir hafa með sér samstarf á vettvangi Samtaka heilbrigðiseftirlitssvæða á Íslandi.

Rekstur slökkviliða er einnig á forræði sveitarfélaga. Slökkviliðin í landinu eru 37, þeirra hlutverk er meðal annars að sinna viðbúnaði við mengunaráhöppum á landi, atvinnuslökkvilið geta ekki yfirtekið hlutverk annarra slökkviliða nema um það sé gerður skriflegur samningur. Atvinnuslökkvilið í landinu eru fjögur og þar er sólarhringsvakt. Þau eru staðsett á Suðurnesjum, Akureyri, Fjarðabyggð og á höfuðborgarsvæðinu.

Stjórnskipan almannavarna

Ríkislögreglustjóri annast málefni almannavarna í umboði innanríkisráðherra og starfrækir almannavarnadeild, sem vinnur að verkefnum á sviði almannavarna, en ríkið fer með almannavarnir á landinu öllu, hvort heldur sem er á landi, í lofti eða á sjó. Ríkislögreglustjóri hefur umsjón með að ráðstafanir séu gerðar í samræmi við stefnu stjórnvalda í almannavarna- og öryggismálum í samræmi við lög um almannavarnir nr. 82/2008. Samkvæmt 11. grein sömu laga er það hlutverk lögreglustjóra að fara með stjórn almannavarna þegar almannavarnaástand ríkir, hver í sínu umdæmi og skulu þeir starfa með almannavarnanefndum sem sveitarstjórnir skipa. Landinu er skipt upp í níu lögregluumdæmi samkvæmt reglugerð nr. 1150/2014. Við atvik í höfn er varðar lýðheilsuógn er gert ráð fyrir náinni samvinnu hlutaðeigandi lögreglustjóra og umdæmis- eða svæðislæknis sóttvarna.

<p>Samhæfingarstöðin (SST) – Staðsett í Reykjavík</p> <p>SVL og avd-RLS eru stjórnendur SST ef atvik er í höfn en samhæfing á sjó er á ábyrgð LHG.</p> <p>Verkefni SST eru að halda uppi virku sambandi við AST umdæma, skipuleggja stuðning, útvega bjargir samkvæmt beiðni og stýra heildarsamhæfingu. SST myndar samband við þær ríkisstofnanir sem veita aðstoð, heilbrigðisstofnanir og erlendar stofnanir. SST virkjar samráðshóp áfallahjálpar. SST vinnur samkvæmt SÁBF verkþáttaskipuriti.</p>			
<p>Aðgerðastjórnir (AST), níu talsins, staðsettar í hverju lögregluumdæmi.</p> <p>Staðsetning: Reykjavík, Borgarnes, Ísafjörður, Sauðárkrúkur, Akureyri, Eskifjörður, Hvolsvöllur, Vestmannaeyjar, Reykjanesbær. Stjórn aðgerða á sjó er á forræði LHG.</p> <p>Lögreglustjóri og umdæmis-/svæðislæknir sóttvarna eru aðgerðastjórnendur innan umdæma við sóttmengun sem talin er geta valdið lýðheilsuögn.</p> <p>AST lögregluumdæma/stjórnstöð LHG starfa náið með SST, heilbrigðiseftirliti sveitarfélaga, umboðsmanni skips er um ræðir og aðilum sem tengjast eða geta aðstoðað á einhvern hátt.</p> <p>Verkefni AST eru stjórn, samhæfing, upplýsingaöflun og upplýsingamiðlun. AST tryggir hnökralaus samskipti við alla hlutaðeigandi. AST vinnur samkvæmt SÁBF verkþáttaskipuriti.</p>			
<p style="text-align: center;">Vettvangsstjórn (VST)</p> <p style="text-align: center;">Staðsetning og skipan: Sjá kafla 2</p> <p style="text-align: center;">Stjórn og samhæfing á bráðavettvangi er í höndum vettvangsstjóra sem er tilnefndur af lögreglustjóra. Samhæfing á sjó er í höndum LHG. VST er bakland verkþáttastjóra.</p> <p>Verkefni VST eru heildarstjórn og samhæfing aðgerða á vettvangi í samræmi við verkþáttaskipuritið SÁBF samkvæmt umboði lögreglustjóra eða LHG og skráir aðgerðir á vettvangi. VST tryggir hnökralaus samskipti/fjarskipti við alla aðila innan skilgreinds vettvangs.</p>			
<p>Verkþáttastjórar</p> <p>Stýra og samhæfa verkþætti á vettvangi í samvinnu við VST.</p>			
<p>Aðhlyningarstjóri</p> <p>Skipaður af umdæmislækni sóttvarna</p>	<p>Gæslustjóri</p> <p>Skipaður af lögreglustjóra umdæmis</p>	<p>Flutningastjóri</p> <p>Skipaður af svæðisstjórn SL</p>	<p>Björgunarstjóri SÓTT</p> <p>Skipaður af slökkviliðsstjóra sveitarfélags</p>

Tafla 5.1 Skipulag almannavarna, SST, AST og VST. Verkefni á hverju stjórnstigi við lýðheilsuögn um borð í skipi.

5.2 Samhæfingarstöðin (SST)

Við virkjun þessarar áætlunar fer sóttvarnalæknir eða staðgengill hans með stjórn sóttvarnaráðstafana og situr hann í áhöfn SST sem sérfræðingur. sjá töflu 5.1.

SST stýrir heildarsamhæfingu vegna aðgerða, heldur virku sambandi við AST og skipuleggur stuðning við umdæmin. Kallar til frekari bjargir samkvæmt beiðni hverju sinni.

Sóttvarnalæknir gefur leyfi fyrir flutningi á veikum einstaklingum á milli sóttvarnaumdæma.

Helstu samskipti SST eftir virkjun áætlunar á neyðarstigi eru við eftirfarandi:

- Höfuðstöðvar þeirra viðbragðsaðila sem eru við störf.
- Þær heilbrigðisstofnanir sem taka á móti veikum eða útsettum en einkennalausum einstaklingum.
- Þær stofnanir/fyrirtæki/félagasamtök sem veita aðstoð.
- Erlendar björgunarmiðstöðvar, ef svo ber undir.

5.3 Aðgerðastjórn (AST)

Stjórn aðgerða í umdæminu þegar almannavarnaástand ríkir er í höndum lögreglustjóra. Hann situr í aðgerðastjórn ásamt fulltrúum viðbragðsaðila.

Við virkjun þessarar áætlunar fer umdæmislæknir sóttvarna eða fulltrúi hans með stjórn sóttvarna-ráðstafana vegna verkefnisins.

Lögreglustjóri tilnefnir vettvangsstjóra sem stjórnar og samhæfir á vettvangi í samvinnu við fulltrúa heilbrigðisþjónustu á vettvangi.

AST er þannig skipuð:

- Lögreglustjóri umdæmis
- Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna (umd/svæ-SVL)
- Fulltrúi heilbrigðisstofnunar
- Hafnarstjóri
- Hlutaðeigandi slökkviliðsstjóri
- Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi
- Fulltrúi Slysavarnafélagsins Landsbjargar

AST skal skipa fólk í skráningu, símsvörun, fjarskipti, upplýsingamiðlun/öflun upplýsinga, rakningu smitleiða og fleiri verkefni eftir þörf hverju sinni. AST myndar tengsl við umboðsmann skips/skipa.

Helstu verkefni AST:

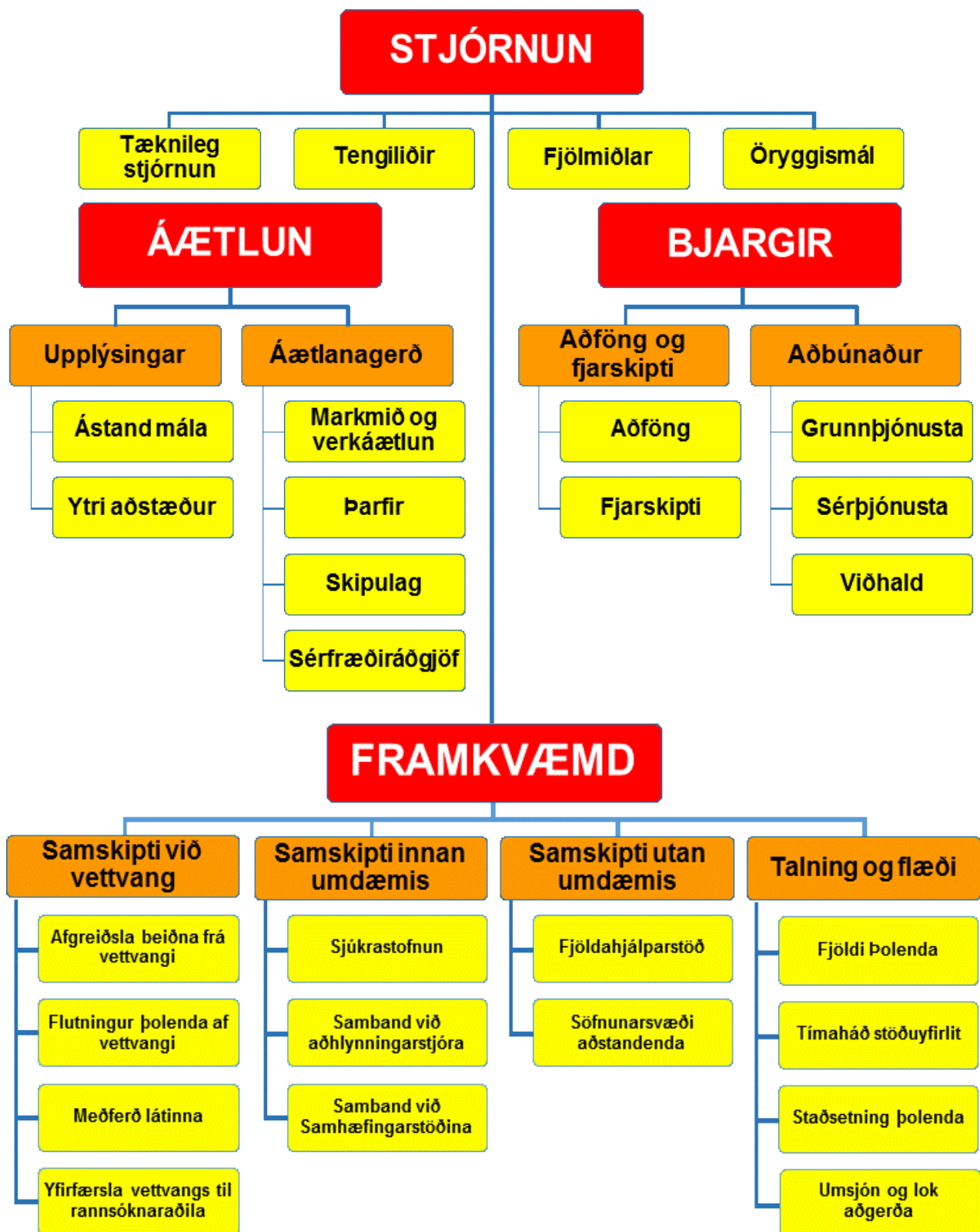
- Stjórn, samhæfing og forgangsröðun heildaraðgerða innan aðgerðasvæðisins.
- Endurtekið áhættumat, sjá töflu 3.1.
- Faraldsfræðirannsókn í samvinnu við SVL.
- Rakning smitleiða með upplýsingaöflun.
- Samskipti við vettvangsstjóra.
- Samskipti við umboðsmann skips og hafnarstjórn.
- Virkjun starfseininga innan umdæmisins, umfram áætlun þessa.
- Heildarskipulag fjarskipta og annarra samskipta innan aðgerðasvæðisins.
- Samskipti við sjúkrastofnanir innan aðgerðasvæðisins.
- Samskipti við Samhæfingarstöðina, SVL og aðrar stofnanir/fyrirtæki eftir atvikum.
- Samskipti við fjölmiðla samkvæmt talnótum SVL.
- Tryggja, í samráði við skipafélag/umboðsaðila, að farþegalisti sé réttur.
- Upplýsa hafnarstjórn.
- Vinna samkvæmt verkþáttaskipuriti AST á bls. 29. Aðgerðastjóri getur vikið frá skipuritinu ef þörf er talin þar á.

AST lögregluumdæma skrá eigin gátlista er varðar viðbrögð við atviki um borð í skipi eða höfn er valdið getur lýðheilusógn.

Aðsetur AST

Aðal-aðsetur: Sjá töflu fyrir hverja höfn í viðauka 13.2.

Vara-aðsetur: Sjá töflu fyrir hverja höfn í viðauka 13.2.

Mynd 5.2 Verkpáttaskipurit AST

5.4 Vettvangsstjórn (VST)

Stjórn og samhæfing á vettvangi er í höndum vettvangsstjóra sem er tilnefndur af lögreglustjóra.

Stjórn og samhæfing atviks á sjó er á höndum LHG.

Vettvangsstjóri kemur að jafnaði úr röðum lögreglunnar. Hann skal hafa þjálfun og reynslu af vettvangsstjórn.

VST í eða við skip er skipuð fulltrúum frá:

- Lögreglunni
- Fulltrúa umdæmislæknis sóttvarna í umdæminu
- Fulltrúa hafnar
- Fulltrúa slökkviliðs
- Fulltrúa svæðisstjórnar björgunarsveita

Vettvangsstjóri skal skipta verkefnum milli aðila í vettvangsstjórn eftir aðstæðum hverju sinni og í samræmi við verkefni viðbragðsaðila í 8. kafla áætlunarinnar. VST skal skipa fólk í skráningu, fjarskipti og önnur störf eftir þörfum.

Helstu verkefni VST:

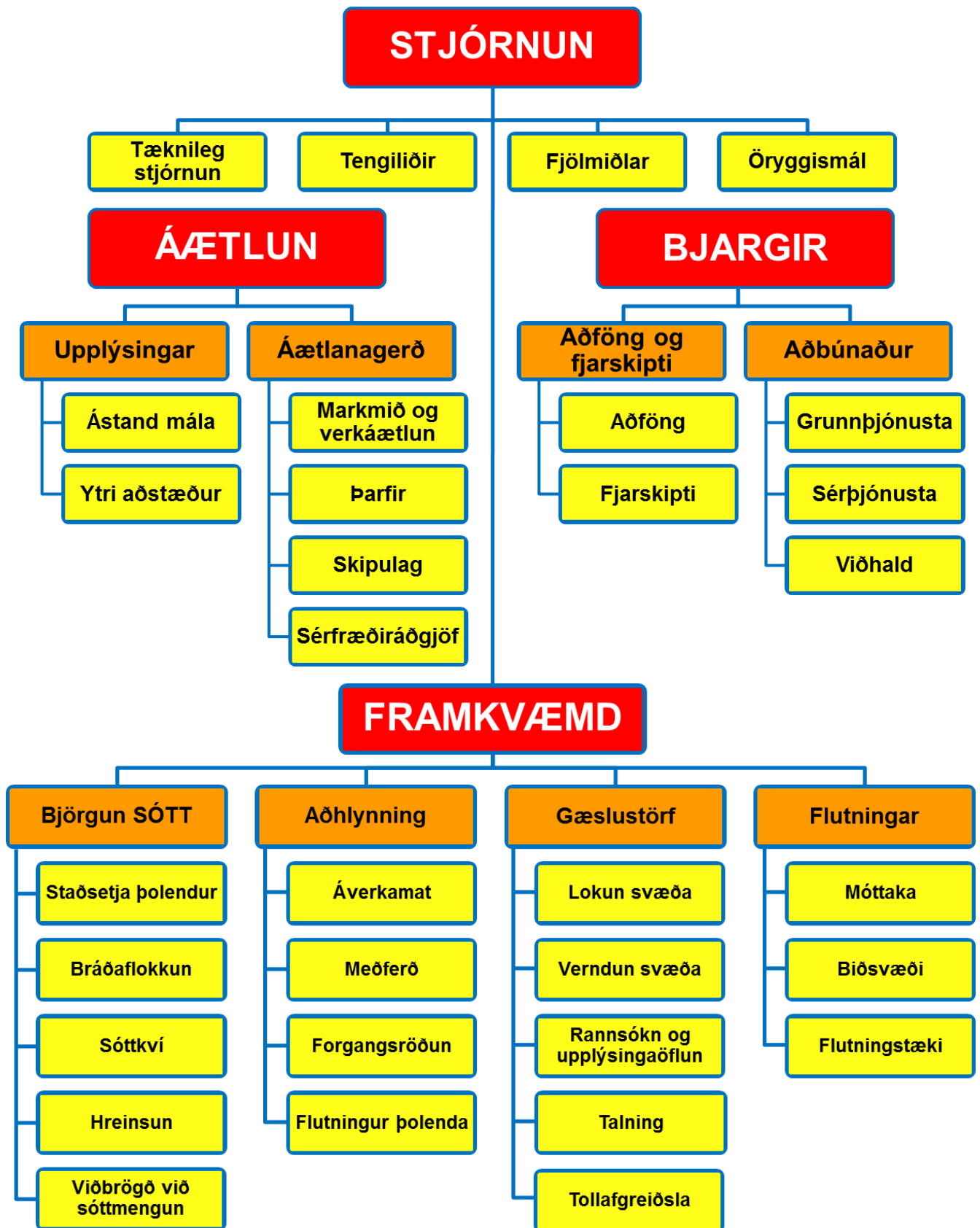
- Heildarstjórn og samhæfing aðgerða á vettvangi er samkvæmt SÁBF kerfinu.
- Vinna samkvæmt verkþáttaskipuriti VST bls. 31. Vettvangsstjóri getur vikið frá skipuritinu ef þörf er talin þar á.
- Sá sem er skipaður í verkþáttinn *Framkvæmd* skal vera í fjarskiptasambandi við verkþáttastjórana (sjá kafla 5.5) og þarf að hafa bíl til umráða til þess að fara á milli vettvangsstjórnarinnar og hinna ýmsu starfssvæða.
- Sjá um framkvæmd á rakningu smitleiða og aðstoða við faraldsfræðirannsókn eftir þörfum.
- Skipuleggja og tryggja fjarskipti á vettvangi.
- Tryggja fjarskipti við aðgerðastjórn.

VST lögregluumdæma skrá eigin gátlista er varðar viðbrögð við atviki um borð í skipi eða höfn er valdið getur lýðheilsuógn.

Aðsetur VST

Aðal-aðsetur: Sjá töflu fyrir hverja höfn í viðauka 13.2.

Vara-aðsetur: Sjá töflu fyrir hverja höfn í viðauka 13.2.

Mynd 5.3 Verkþáttaskipurit VST

5.5 Verkpáttastjórar

Á hverju starfssvæði og við hvern verkpátt starfa margir viðbragðsaðilar. Verkpáttastjórar eru millistjórnendur sem stýra og samhæfa verkpáttum á vettvangi í umboði vettvangsstjóra.

Verkpáttastjórar	Aðilar sem skipa verkpáttastjóra	Vinnusvæði
Aðhlyningarstjóri	Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna	Hreyfanlegur
Gæslustjóri	Lögreglan	Hreyfanlegur
Flutningastjóri	Svæðisstjórn björgunarsveita	Hreyfanlegur
Björgunarstjóri SÓTT	Slökkvilið	Hreyfanlegur

Fyrstu verk verkpáttastjóra eru að:

- Hafa samband við VST og fá fyrirmæli.
- Fá yfirsýn yfir bjargir (mannskap og tæki) sem koma og meta hvort þær nægja.
- Skipa undirstjórnendur og miðla verkefnum.

Aðhlyningarstjóri (AHS) stjórnar og samhæfir þjónustu við þolendur. Helstu verkefni:

- Sinna bráðaflokkun og umönnun í samvinnu við heilbrigðisstarfsmenn um borð.
- Setja upp SSS ef óskað er eftir því.
- Hafa umsjón með skráningu.
- Tryggja fjarskipti við fulltrúa heilbrigðismála í AST og SST.

Gæslustjóri stjórnar og samhæfir umferðarstjórn á vettvangi og verndun og gæslu allra starfssvæða á vettvangi. Helstu verkefni:

- Setja upp innri lokun innan hafnarsvæðis.
- Tryggja að fyrirfram ákveðnir lokunarpóstar séu uppsettir.
- Ræða við VST um þörf á umferðarstjórnun og framkvæmd hennar.
- Setja upp söfnunarsvæði látinna ef þarf.
- Hafa umsjón með talningu þolenda og setja upp skipulag fyrir talningu.
- Vernda starfssvæði.
- Skipulag aksturs innan hafnar er á höndum hafnarstjórnar í samráði við lögreglu.

Flutningastjóri stjórnar og samhæfir starfsemi á móttökustað, biðsvæðum og nýtingu flutningatækja. Hann hefur umsjón með framkvæmd sjúkraflutninga. Helstu verkefni:

- Skrá inn allar bjargir og hafa yfirsýn yfir þær.
- Ræða við vettvangsstjórn um flutningsþörf og flutningsleiðir.
- Útvega bíla í flutninga að SSS.
- Hafnarstarfsmenn veita þeim sem aka innan svæðis upplýsingar um akstursleiðir innan flugvallar og skipuleggja fylgd sé þess þörf.

Björgunarstjóri SÓTT stýrir uppsetningu sóttkvíar, hreinsun vegna bráðamengunar og bráðaflokkun sýkra ef svo ber undir. Innan verkpáttarins starfar heilbrigðisstarfsfólk, lögregla og sjúkraflutningamenn. Helstu verkefni:

- Staðsetur þolendur.
- Bráðaflokkun farþega eða fólks á menguðum vettvangi.
- Uppsetning sóttkvíar sé þess þörf.
- Hreinsun vegna bráðamengunar og viðbrögð vegna bráðamengunar.
- Gæslustjóri veitir upplýsingar um flutningsleiðir.

5.6 Stjórnskipulag vegna sóttvarna

Sóttvarnalæknir

Við Embætti landlæknis starfar sóttvarnalæknir sem ber ábyrgð á sóttvörnum í landinu samkvæmt lögum nr. 19/1997 undir yfirstjórn ráðherra. Hann skipuleggur og samræmir sóttvarnir og ónæmis- aðgerðir um land allt, m.a. með útgáfu leiðbeininga um viðbrögð við farsóttum. Ef tilkynningar til sóttvarnalæknis um smitsjúkdóma benda til að farsótt sé yfirvofandi skal hann þegar í stað gera heilbrigðisráðherra viðvart. Ráðherra ákveður að tillögu sóttvarnalæknis hvort grípa skuli til opinberra sóttvarnaráðstafana, svo sem ónæmisaðgerða, einangrunar smitaðra, sóttthreinsunar, afkvíunar byggðarlaga eða landsins alls og takmörkunar á ferðafrelsi. Sóttvarnalæknir getur beitt slíkum vörnum til bráðabirgða án þess að leita heimildar fyrirfram ef hann telur að hvers konar töf sé hættuleg, en hann skal upplýsa ráðherra jafnskjótt um ráðstafanir sínar. Heilbrigðisráðherra skipar sjö manna ráð, **sóttvarnaráð**, til fjögurra ára í senn. Þar eiga sæti sérfræðingar á ýmsum sviðum smitsjúkdóma og ráðherra skipar formann ráðsins. Sóttvarnaráð mótastefnu í forvörnum og er heilbrigðisyfirvöldum til ráðgjafar um aðgerðir til varnar útbreiðslu smitsjúkdóma. Ráðið hefur aðsetur hjá Embætti landlæknis og er sóttvarnalæknir ritari ráðsins. Sóttvarnalæknir er landstengiliður (*National Focal Point*) við Alþjóðaheilbrigðismálastofnunina og sem slíkur fær hann upplýsingar frá WHO ef hætta er á að lýðheilsuógnir af einhverjum toga séu yfirvofandi og ber honum að miðla þeim upplýsingum til þeirra stofnana sem við á. Á sama hátt miðlar hann upplýsingum um heilsufarsógnir sem verða á eða við Ísland sem geta haft áhrif á lýðheilsu á milli landa. Tímamörk eru á þessum tilkynningum.

Tímamörk vegna tilkynningar á atviki:

1. 24 klst. eru gefnar til að meta atvik eftir að ríkisstjórn Íslands hefur verið gert viðvart.
2. 24 klst. eru gefnar til að tilkynna um mögulega lýðheilsuógn ef það er talið nauðsynlegt.
3. 24 klst. eru gefnar til að tilkynna hugsanlega alþjóða lýðheilsuógn utan við eigin landamæri.

Tímamörk viðbragða við beiðnum/ábendingum Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar (WHO):

1. 24 klst. eru gefnar til að staðfesta móttöku á beiðni frá WHO.
2. 24 klst. eru gefnar til að safna lýðheilsuupplýsingum sem WHO óskar eftir.
3. 24 klst. eru gefnar til að ná samkomulagi við yfirmann WHO um hvort atvik sé alþjóðleg lýðheilsuógn áður en það er sent áfram til bráðanefndar IHR, sem metur stöðu atviksins.

Umdæmislæknar sóttvarna

Samkvæmt ákvörðun heilbrigðisráðherra (reglugerð nr. 387/2015) er Íslandi skipt upp í sjö sóttvarna- umdæmi. Ráðherra tilnefnir yfirlækna heilsugæslustöðva samkvæmt tillögu sóttvarnalæknis sem skulu vera ábyrgir fyrir sóttvörnum í sínu sóttvarnaumdæmi undir stjórn sóttvarnalæknis og nefnast þeir *umdæmislæknar sóttvarna*. Einungis einn yfirlæknir er tilnefndur sóttvarnalæknir hvers umdæmis og ber hann ábyrgð á framkvæmd sóttvarna í umdæminu í samvinnu við lögreglustjóra umdæmisins. Heimilt er samkvæmt sömu reglugerð að tilnefna fleiri en einn yfirlækni í hverju sóttvarnaumdæmi til að sinna sóttvörnum í samvinnu við lögreglustjóra svæða og nefnast þeir *svæðislæknar sóttvarna*. Þetta er gert í þeim tilgangi að aðlaga stjórnskipulag sóttvarna við lögregluumdæmi landsins sem eru níu talsins. Umdæmis- og svæðislæknar njóta aðstoðar lögregluþingvalda við framkvæmd sóttvarna.

Stjórnskipuð samstarfsnefnd um sóttvarnir

Heilbrigðisráðherra skipar í samstarfsnefnd um sóttvarnir (SSUS), en nefndin aflar nauðsynlegra gagna og hefur yfirumsjón með nauðsynlegum aðgerðum til að meta og uppræta smithættu eða hættu sem stafar af dýrum, matvælum, starfsemi, vatni, skolplögnum, loftræstingu eða öðru sem getur dreift smitnæmum sjúkdómsvöldum, eiturefnum eða geislavirkum efnum sem ógna lýðheilsu. Í nefndinni sitja sóttvarnalæknir sem formaður, fulltrúar Matvælastofnunar (MAST), Geislavarna ríkisins (GR) og Umhverfisstofnunar (UST). Nefndinni er heimill aðgangur að nauðsynlegum gögnum og stöðum sem hún telur nauðsynlegt að skoða og getur fengið til þess aðstoð lögreglu ef með þarf. Nefndin gefur þeim sem hafa eftirlit með dýrum, matvælum og umhverfi fyrirmæli um að grípa án tafar til nauðsynlegra aðgerða til að uppræta hættu af völdum smits, eiturefna eða geislavirkra efna.

5.7 Fjölmiðlar

Vönduð upplýsingamiðlun er mikilvæg þegar aðstæður skapast sem hugsanlega ógna lýðheilsu.

Upplýsingum skal miðlað á skýran og markvissan hátt. Atvik getur varðað fáa en atvik getur verið það stórt að allt samfélagið bíður skaða. Óvönduð upplýsingamiðlun getur kallað fram óþarfa skelfingu.

Sóttvarnalæknir (SVL) eða fulltrúi hans stýrir upplýsingamiðlun til fjölmiðla í samstarfi við AST/lögreglustjóra og hann er talsmaður verkefnisins. Starfsmenn sóttvarnalæknis stýra upplýsingamiðlun til farþega og starfsfólks og SVL gerir eigin áætlun um fjölmiðlasamskipti í hættuástandi. Áætlunin getur verið í formi gátlista þar sem fram komi: Einkunnarorð, ábyrgð, skilgreindir upplýsingafulltrúar, helstu verkefni og verkaskipting, tenglisti með nöfnum, símanúmerum og netföngum viðbragðsaðila, aðferðir til miðlunar á upplýsingum.

Fjórar meginstarfseiningar koma að samskiptum við fjölmiðla:

- Sóttvarnalæknir (stjórnun fjölmiðlasamskipta).
- Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra/lögreglustjóri umdæmis.
- Samhæfingarstöðin (samhæfing aðgerða) og útgáfa fréttatilkynninga.
- Skipaútgerð (eigandi skipsins/útgeraðaraðili).

Mikilvægt er að fulltrúar þessara fjögurra starfseininga hafi samráð vegna samskipta við fjölmiðla meðan á aðgerðinni stendur og eftir að henni lýkur. Fjölmiðlamönnum sem mæta á staðinn skal vísað á stað sem AST tilnefnir þar sem fulltrúi frá AST tekur á móti þeim.

Stjórn SST tekur ákvörðun í samráði við sóttvarnalækni um boðun fjölmiðlateymis SST sem tekur þá við stjórn upplýsingamiðlunar af gangi mála. Fjölmiðlateymi SST hefur aðsetur í Björgunarmiðstöðinni, Skógarhlíð 14, Reykjavík og gerir tillögu að áætlun vegna upplýsingamiðlunar. Í áætluninni komi hverjir þurfi helst á upplýsingum að halda, hvaða upplýsingar eru mikilvægar og hver sé talsmaður. Einnig besta tímasetning upplýsingamiðlunar og hvernig best sé að miðla upplýsingum (útlarp, sjónvarp, vefmiðlar, samfélagsmiðlar, dagblöð, samfélagsmiðlar, annað). Fjórar meginreglur viðbúnaðar gilda um fjölmiðlasamskipti, sjá orðskýringar á bls. 7.

Helstu verkefni vegna upplýsingamiðlunar:

- Eftir atvikum skal senda fréttatilkynningu til fjölmiðla og síðan reglulega eftir því sem þurfa þykir.
- Tilnefna skal einn tengilið við fjölmiðla.
- Ákvarða skal fastan tíma til að senda út upplýsingar um stöðu mála.
- Sé þess kostur skal ákveða stað sem starfmönnum fjölmiðla stendur til boða og viðbragðsaðilar miðla til þeirra upplýsingum (fjölmiðlasetur).

Aðgengi að vettvangi:

AST/lögreglustjóri tekur ákvörðun um aðgengi fjölmiðla að vettvangi í samráði við umdæmislækni sóttvarna og SVL.

5.8 Rannsókn vegna atviks

Mikilvægt er að allir, sem starfa á vettvangi, gæti þess að spilla ekki ummerkjum vegna hugsanlegra rannsóknahagsmuna. Rannsóknarhagsmunir geta verið margir. Má nefna að finna orsakir atviks og eins hvort um refsivert athæfi sé að ræða. Rannsókn getur hafist samhliða björgunaraðgerðum. VST afhendir vettvang til lögreglu þegar björgunaraðgerðum er lokið. Eiganda skips er í samráði við hafnaryfirvöld og Umhverfisstofnun heimilt að fjarlægja skipsflak, eftir að RNSA og lögregla hafa lokið störfum og gefið heimild til þess. Ef andlát verður fer ákveðin rannsókn í gang. Læknir þarf í öllum tilfellum að meta hvort andlátið sé talið af eðlilegum orsökum og ef svo er þá má flytja líkið af vettvangi. Annars þarf að bíða frekari fyrirmæla.

5.9 Loftbrú

Eftir að Neyðarlínan hefur boðað út skv. boðunaráætlun er SST mönnuð á gulu og rauðu. SST leitar m.a. eftir upplýsingum frá AST um þörf á björgum og hvort flytja þurfi veika frá vettvangi. SST virkjar loftbrú þegar á þarf að halda (flugvélar og þyrlur). Þegar loftbrú er komin í gang sér fulltrúi Isavia í SST um samskipti við flugvélar í gegnum flugstjórn og flugturn viðkomandi flugvallar. Flugturninn tilkynnir AST um brottfarir og komur flugvéla og fulltrúi Isavia í SST sér um samskipti vegna loftferða og miðlar upplýsingum til stjórnanda í SST.

6.0 Starfssvæði

Skilgreind starfssvæði eru allar hafnir landsins og lögsaga Íslands. Þá hafa 11 hafnir verið skilgreindar sérstaklega og eru þær betur í stakk búnar til að takast á við atvik um borð í skipum sem hugsanlega ógnar lýðheilsu. Þær hafnir eru skráðar í töflu 2.1 og þangað má beina skipum á sjó sem óska eftir aðstoð vegna lýðheilsuógnar. Taflan segir einnig til um aðsetur lögreglustjóra og aðsetur umdæmislækna hafnar er að finna í töflu 6.1.

Landinu er skipt upp í sjö sóttvarnasvæði, sjá mynd 10.1. Með reglugerð nr. 387/2015 um tilnefningu yfirlækna heilsugæslustöðva til að sinna sóttvörnum er gefið svigrúm til að fjölga umdæmislæknum sóttvarna og þá um leið sóttvarnasvæðum, sjá töflu 10.1. Áætlunin gerir þannig ráð fyrir að Vestmannaeyjar verði sérstakt sóttvarnasvæði og að lögregluumdæmið á Norðurlandi verði tvö sóttvarnasvæði, sjá mynd 10.2. Með þessum ráðstöfunum hafa sóttvarnaumdæmin verið felld að lögregluumdæmum og innan hvers sóttvarnaumdæmis/svæðis myndar lögreglustjóri og umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna kjarnann í aðgerðastjórn (AST) umdæmis.

Atvik um borð í skipi heyrir beint undir sóttvarnalækni og LHG. Skipinu er veitt þjónusta eða beint til hafnar í samráði við RLS, LHG og AST hlutaðeigandi umdæmis.

Mynd 10.1 Sýnir sóttvarnasvæðin ásamt aðsetri umdæmis- og svæðislækna sóttvarna (samtals sjö).

Mynd 10.2 Sýnir lögregluumdæmin ásamt aðsetri lögreglustjóra (samtals níu).

Mynd 10.3 Sýnir heilbrigðiseftirlitssvæðin (samtals tíu).

Mynd 10.4 Sýnir heilbrigðisumdæmin (samtals sjö) ásamt staðsetningu sjúkrahúsa og heilbrigðisstofnana.

Tafla 10.1. Sýnir aðsetur umdæmis- og svæðislækna sóttvarna innan sóttvarnaumdæma.

6.1 Starfssvæði innan skilgreinds vettvangs

Skilgreindur vettvangur er atvikasvæðið ásamt starfssvæðum (söfnunar- og biðsvæðum). Markast oft af ytri lokun.

Í þessum kafla er fjallað um starfssvæðin sem þarf að skipuleggja þegar tekist er á við hópsýkingu eða bráðamengun sem ógnað getur lýðheilsu. Ekki er víst að virkja þurfi öll starfssvæðin. Engu að síður þarf að gera ráð fyrir þeim í skipulaginu og frekar að virkja þau frá upphafi og loka þeim ef ekki er þörf fyrir þau.

Einnig er hér fjallað um verkefni og lokanir sem ekki er hægt að setja niður sem ákveðið starfssvæði.

Starfsvæðum má skipta í tvo megin flokka. Söfnunarsvæði, sem ætluð eru þolendum atviks (útsettir, með einkenni og útsettir án einkenna) og biðsvæði sem ætluð eru þeim björgum er bíða eftir verkefnum eða hafa lokið sínum verkefnum og bíða eftir því að vera leystar frá störfum. Um almennar skilgreiningar á starfssvæðum og verkefnum sem nefnd eru í þessum kafla vísast til [vettvangsstjórnarheftis almannavarna](#) sem finna má á vef almannavarna, [almanavarnir.is](#).

Í mörgum tilfellum er um að ræða sömu söfnunar- og biðsvæði sem eru tilgreind í öðrum viðbragðsáætlunum (t.d. sjóslys og ferjur).

Söfnunarsvæði fyrir þolendur

Söfnunarsvæði þolenda (SSS)
Söfnunarsvæði látinna (SSL)

Biðsvæði fyrir bjargir

Biðsvæði hjálparliðs (BH)
Biðsvæði tækja & búnaðar (BTB)

6.2 Móttökustaður bjarga (MÓT)

<u>Starfsemi:</u>	Staður þar sem bjargir tilkynna sig til skráningar inn á svæðið í verkefni, ýmist með því að mæta á staðinn, eða tilkynna sig í gegnum fjarskipti og fá staðfestingu á ákvörðunarstað.
<u>Staðsetning land:</u>	Sjá kafla 2 fyrir hverja höfn. Annað eftir ákvörðun AST/VST í samráði við flutningastjóra.
<u>Lendingarsv. þyrlu:</u>	Samkvæmt ákvörðun VST.
<u>Verkbáttastjóri:</u>	Flutningastjóri (svæðisstjórn björgunarsveita innan umdæmis).
<u>Undirstjórnandi:</u>	Svæðisstjórn björgunarsveita svæðis. Kallmerki „Stjórnandi MÓT “.
<u>Hverjir sinna:</u>	Björgunarsveitir Lögreglan

Ef skipulögð starfssvæði nýtast ekki skal VST ákveða annan móttökustað og fela FMR að finna næsta lögreglubíl til að annast móttöku og skráningu þar, þar til flutningastjóri tekur við.

Verkefni og verkaskipting

Skráning allra bjarga inn og út af MÓT, tegund sveitar, stærð og kallmerki. Upplýsa aðgerðastjórn, vettvangsstjórn og flutningastjóra reglulega um stöðu bjarga:

Flutningastjóri skipar stjórnanda MÓT sem sinn undirstjórnanda í MÓT. Flutningastjóri getur veitt stjórnanda MÓT umboð til þess að sjá um stjórnun í MÓT, en Flutningastjóri er áfram ábyrgur fyrir ákvörðunum um samhæfingu og nýtingu bjarga.

Verkefni og verkaskipting

1. Skráning allra bjarga, tegund, fjöldi og kallmerki/lögreglan
2. Staðfesting á hvert bjargir skulu fara til starfa/lögreglan

Kortatákn:

Móttökustaður

Lendingarsvæði þyrlu

MÓT

LÞ

6.3 Biðsvæði á vettvangi (BF, BH og BTB)

Starfsemi: Staðir þar sem bjargir bíða frekari fyrirmæla eða á meðan þær eru í hvíld. Þaðan eru bjargir sendar í verkefni samkvæmt fyrirmælum frá VST. Halda þarf skrá um allar bjargir í samvinnu við **MÓT**. Biðsvæði geta verið innan eða utan ytri lokun (innra eða ytra biðsvæði).

Staðsetning land: Sjá kafla 2 fyrir hverja höfn.
Annað eftir ákvörðun VST í samráði við flutningastjóra.

Verkbáttastjóri: **Flutningastjóri** (svæðisstjórn björgunarsveita innan umdæmis).

Undirstjórnandi: Svæðisstjórn björgunarsveita. Kallmerki „**stjórnandi biðsvæðis**“.

Hverjir sinna: Björgunarsveitir
Lögreglan

Verkefni og verkaskipting:

Grundvallarsmitgát, fræðsla til hjálparliðs	umd/svæ-SVL
Umsjón og eftirlit með hjálparliði á biðsvæði	björgunarsveitir
Virkjun hjálparliðs til verkefna skv. beiðni	björgunarsveitir
Skráning flutningstækja og flutningsgetu	björgunarsveitir
Umsjón og eftirlit með virkjun flutningstækja til verkefna	björgunarsveitir
Skráning tækja og búnaðar á biðsvæði	björgunarsveitir
Ráðstöfun tækja og/eða búnaðar skv. beiðni	björgunarsveitir

Kortatákn:

Biðsvæði flutningstækja	Biðsvæði hjalparliðs	Biðsvæði tækja og búnaðar
----------------------------	-------------------------	------------------------------

BF

BH

BTB

6.4 Söfnunarsvæði þolenda (SSS)

Við þær aðstæður sem skapast þegar sóttvarnaáætlun er virkjuð er líklegast að vistarverur í skipinu verði nýttar sem söfnunarsvæði og þar dvelji þolendur (útsettir, með og án einkenna).

<u>Starfsemi:</u>	Bráðaflokkun, umönnun, flutningur af sóttvettvangi ef þörf er talin þar á.
<u>Staðsetning:</u>	Skipið sjálft/farþegaaðstaða hafnar. Afmarkast oft af innri lokun.
<u>Verkbáttastjóri:</u>	Aðhlyningarstjóri (skipaður af umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna).
<u>Aðstoðarmaður:</u>	Heilbrigðisstarfsmaður samkvæmt vali aðhlyningarstjóra. Kallmerki „ Aðhlyningarstjóri “. Sinnir fjarskiptum innan verkþáttarins og aðstoðar verkþáttastjóra við samhæfingu verkefnisins.
<u>Undirstjórnandi:</u>	Fulltrúi heilbrigðisstofnunar
<u>Hverjir sinna:</u>	Heilbrigðisstarfsfólk Sjúkraflutningamenn Lögreglan Félagar Slysavarnafélagsins Landsbjargar – fyrstu hjálpar hópar Félagar Rauða krossins – fyrstu hjálpar hópar

Skipta á SSS í tvö aðskilin svæði. Annað svæði er ætlað þeim sem hafa verið útsettir en eru einkennalausir. Hitt svæðið er ætlað þeim sem hafa einkenni og má skipta í rautt, gult og grænt svæði.

Verkefni og verkaskipting:

Læknisskoðun þolenda	Starfsfólk heilbrigðisstofnunar
Skráning/talning þolenda við brottför	Starfsfólk heilbrigðisstofnunar
Forgangur flutnings frá SSS til heilbrigðisstofnunar	Stjórnandi, læknir
Fyrirmæli um ákvörðunarstað og eftirlit í flutningi	Stjórnandi, læknir
Umönnun og undirbúningur fyrir flutning	Sjúkraflutningamenn

Kortatákn:

6.5 Söfnunarsvæði látinna (SSL)

<u>Starfsemi:</u>	Staður þar sem látnum eða líkamsleifum er safnað, kennsl, skráning og skýrslugerð fer fram.
<u>Staðsetning:</u>	Sjá kafla 2 fyrir hverja höfn.
<u>Verkbáttastjóri:</u>	Gæslustjóri (Lögregla)
<u>Hverjir sinna:</u>	Lögreglan Læknir Kennslanefnd ríkislögreglustjóra

Verkefni og verkaskipting

Grundvallarsmitgát	umd/svæ-SVL
Uppsetning svæðisins og gæsla þess	Lögreglan
Bera kennsl á látna	Kennslanefnd
Skráning og skýrslugerð	Lögreglan/Kennslanefnd
Tryggja vinnuaðstöðu fyrir lækna	Lögreglan
Úrskurða einstaklinga látna	Læknir

Kortatákn:

6.6 Gæslustörf á vettvangi

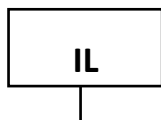
<u>Starfsemi:</u>	Lokun svæða fyrir umferð, verndun vettvangs og gæsla eftir þörfum á starfssvæðum og biðsvæðum, skipulagning á umferðarstjórn, umsjón með SSL og talning þolenda.
<u>Verkbáttastjóri:</u>	Gæslustjóri.
<u>Aðstoðarmaður:</u>	Lögreglumaður eða Svæðisstjórn björgunarsveita Kallmerki „ Gæslustjóri “.
<u>Undirstjórnandi:</u>	Verkefnisstjóri/Svæðisstjórn eftir eðli verkefnis.
<u>Ytri lokun:</u>	Sjá töflu fyrir hverja höfn í viðauka 13.2
<u>Innri lokun:</u>	Sjá töflu fyrir hverja höfn í viðauka 13.2
<u>Hverjir sinna:</u>	Lögreglan Björgunarsveitir

Verkefni og verkaskipting

Uppsetning á innri lokun við stað atviks	Lögreglan
Verndun vettvangs vegna rannsóknar	Lögreglan
Skipulag á umferðastjórn og lokunum innan svæðis	Lögreglan/björgunarsveitir
Umsjón með SSL	Lögreglan
Framkvæmd á gæslu einstakra starfssvæða	Lögreglan
Löggæsla og verndun á vettvangi	Lögreglan
Löggæsla og verndun á söfnunarsvæði	Lögreglan/björgunarsveitir
Ytri lokanir	Lögreglan/björgunarsveitir
Leiðbeina og stjórna umferð frá biðsvæði á vettvangi	Lögreglan/björgunarsveitir

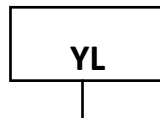
Kortatákn:

Innri lokun

Afmarkar þau svæði sem eru algjörlega lokuð öðrum en viðbragðsaðilum.

Ytri lokun

Afmarkar umráða- og starfssvæði VST.

6.7 Talning/Skráning

<u>Starfsemi:</u>	Talning og staðsetning þolenda í atvikinu. Hafa yfirsýn um hvar þolendur eru á hverjum tíma. Aðhlyningarstjóri eða fulltrúi hans sér um að taka saman tölur frá talningapóstum og upplýsa VST og AST um fjölda og staðsetningu. Athugið að um skráningarskyldan og tilkynningarskyldan sjúkdóm getur verið um að ræða. Sjá orðskýringar á bls. 7.
<u>Staðsetning:</u>	Talning við sóttvettvang, inn og út af söfnunarsvæðum. Talning við flutning út fyrir YL og afrifa skilin eftir.
<u>Verkbáttarstjóri:</u>	Gæslustjóri , skipaður af lögreglu.
<u>Hverjir sinna:</u>	Lögreglan

Kortatákn:

TALNING

Á SSS

Þar fer fram bráðaflokkun og í því kerfi eru þolendur taldir eftir bráðaflokkun og gefur þetta fyrstu upplýsingar um ástand þolenda á sóttvettvangi.

Af SSS (ef þarf)

Þar fer fram talning þeirra sem fluttir eru. Þetta gefur stöðuna á hvað margir eru á stað atviks hverju sinni.

Á SSS

Þar er talið inn og út af svæðinu.

Á SSL

Þar fer fram skráning á látnum.

Af svæðinu

Þegar þolendur fara af svæðinu á sjúkrastofnanir eða önnur söfnunarsvæði utan VST skilja þeir eftir afrifur bráðaflokkunar við síðasta talningapóst.

Það er hlutverk VST í samvinnu við SST og SVL að vinna úr skráningum og tryggja að vitað sé um alla þolendur þegar aðgerðum er lokið.

7.0 Áhættumat - leiðbeiningar

Sóttvarnalæknir ber ábyrgð á vöktun smitsjúkdóma og heilsufarslegra áhrifa eiturog- og geislavirkra efna. Hann ber einnig ábyrgð á farsóttagreiningu og áhættumati við óvænta atburði sem falla undir hans verksvið. Við óvænta atburði leggur vöktun og farsóttagreining grunn að áhættumati (sjá töflu 3.2) sem hefur stefnumótandi áhrif á aðgerðir til að bregðast við.

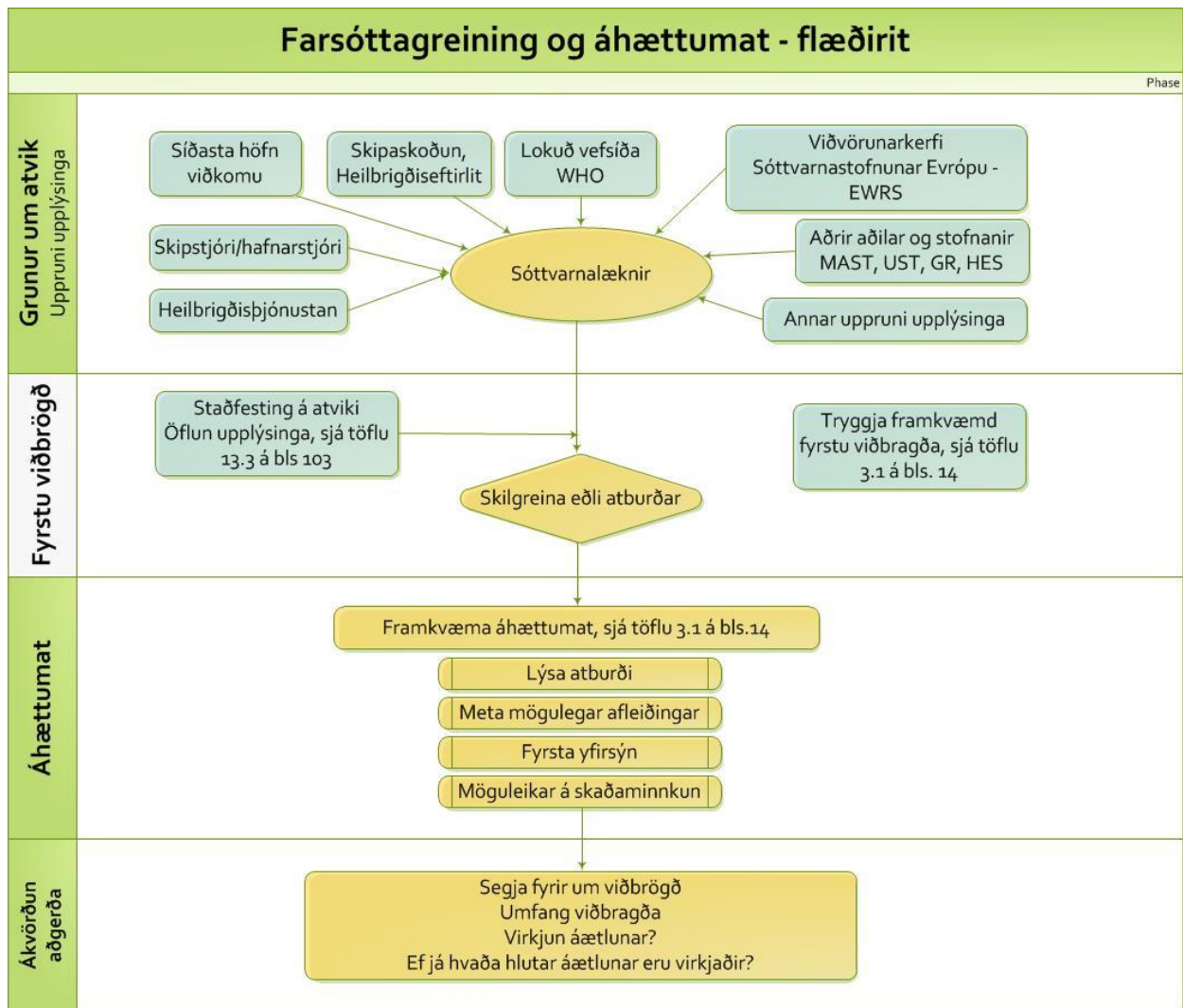
Sóttvarnalæknir ber því ábyrgð á framkvæmd faraldsfræðirannsóknar þegar upp koma atburðir um borð í skipum og í höfnum og gerir hana í samvinnu við aðra hlutaðeigandi aðila, þ. á m. skipstjóra, hlutaðeigandi HES, og aðra allt eftir eðli atburðarins hverju sinni.

Skipstjóri og útgerð skips hafa ábyrgð við upplýsingaöflun, því þeim ber að láta sóttvarnalækni í té upplýsingar um heilsufar farþega og/eða starfsmanna. Skipstjóri og útgerð skips er með lykilupplýsingar um m.a. heildarfjölda farþega og starfsmanna, hversu margir eru veikir og hvaða einkenni eða sjúkdóm er um að ræða.

Afla þarf mikilvægra upplýsinga um eðli og umfang atburðarins um hvaða einkennum hann veldur, um fjölda útsettra, hvort vettvangurinn sé afmarkaður eða nái yfir stærra svæði. Meta þarf hvort líkur séu á að atvikið geti haft áhrif yfir landamæri. Ekki síst þarf að meta hvort smit, eiturefni aða geislavirkni liggi að baki. Þá þarf að kanna og meta mögulegar aðgerðir til að lágmarka skaðann.

Fyrsta áhættumat (tafla 3.1) fer fram þegar grunur vaknar um atburð um borð í skipum eða í höfnum. Fyrstu upplýsingar um atvik geta komið frá mörgum mismunandi aðilum, þ. á m. skipstjóra skipsins, HES, höfn síðustu viðkomu, frá erlendum samstarfsaðilum, öðrum stofnum og öðrum óvæntum aðilum. Þegar grunur um atburð vaknar þarf að fara í upplýsingaöflun og áhættumat í samstarfi við hlutaðeigandi aðila, mynd 7.1 og tafla 3.1. Þar koma að bæði skipstjóri og læknir skipsins, viðkomandi heilbrigðisfulltrúi, fulltrúar MAST, UST og GR eftir þörfum og við alvarlega atburði almannavarnadeild ríkislögreglustjóra. Samstarf við erlenda aðila eins og við fulltrúa síðustu viðkomuhafnar, WHO og ECDC getur einnig gefið mikilvægar upplýsingar. Þegar fyrsta áhættumatið liggur fyrir er mögulegt að segja fyrir um aðgerðir, virkja áætlun ef svo ber undir og ákvarða almannavarnastig samkvæmt alvarleika. Áhættumat er í stöðugri endurskoðun í samræmi við framgang mála.

Eðli atburða er afar mismunandi og áhættumatið leggur grunn að viðbrögðum sem geta verið mismunandi. Eðli sjúkdóms hefur mikil áhrif á áhættumat, t.d. væri ebóla alltaf talin alvarleg þrátt fyrir að aðeins einn farþegi væri veikur. En grunur um nóróveiru hjá fleiri farþegum væri að líkindum ekki talinn jafn alvarlegur þó fleiri farþegar eða starfsmenn væru smitaðir. Einnig er hugsanlegt að vitneskja um atburð berist eftir að siglingu er lokið, t.d. um smitsjúkdóm sem er með langan meðgöngutíma. Aðgerðir geta því hafist löngu eftir að atvik átti sér stað, sjá mynd 7.1.

Mynd 7.1. Farsóttagreining og áhættumat

Ítarefni til nánari upplýsinga er að finna í eftirfarandi handbókum:

- Evrópsk handbók um hollustuháttaviðmið og eftirlit með smitsjúkómum í farþegaskipum, 2. útg. 2016: [European Manual for Hygiene Standards and Communicable Disease Surveillance on Passenger Ships](#)
- Handbók WHO um framkvæmd ráðstafana vegna atvika er varða lýðheilsu um borð í skipi: [Handbook for management of public health events on board ships.](#)

7.1 Hlíðarbúnaður í umsjón sóttvarnalæknis

Samkvæmt reglugerð um sóttvarnaráðstafanir nr. 817/212 ber sóttvarnalæknir ábyrgð á varðveislu hlífðarbúnaðar sem hægt er að senda með stuttum fyrirvara þangað sem hans er þörf.

Um er að ræða einnota hlífar ætlaðar fólki til að verjast sýkingum og mengun: Hlíðarhanskar, hlífðargrímur (FFP 2 og FFP 3), hlífðarsvuntur, hlífðarsloppar, veiruheldir samfestingar og hlífðargleraugu.

Búnaðurinn er geymdur á höfuðborgarsvæðinu. Hafið samband við sóttvarnalækni í síma **510-1933** (sólarhringsvakt) eða með tölvupósti á netfangið svl@svl.is ef óskað er eftir búnaði.

8.0 Verkefni viðbragðsaðila

Í þessum kafla eru gátslistar þeirra aðila sem samkvæmt þessari áætlun hafa skyldum að gegna verkefnum þeirra, sem skyldum hafa að gegna.

- 8.1 - Neyðarlínan/112
- 8.2 - Almannavarnir - Samhæfingarstöðin
- 8.3 - Almannavarnir - Aðgerðastjórn
- 8.4 - Almannavarnir - Vettvangsstjórn

- 8.5 - Heilbrigðisþjónusta - sóttvarnalæknir
- 8.6 - Heilbrigðisþjónusta - umdæmis- og svæðislæknar sóttvarna
- 8.7 - Heilbrigðisþjónusta - sérhæfð, Landspítali
- 8.8 - Heilbrigðisþjónusta - sérhæfð, Sjúkrahúsið á Akureyri
- 8.9 - Heilbrigðisþjónusta - almenn, heilbrigðisstofnanir og heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins

- 8.10 - Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - almannavarnadeild
- 8.11 - Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - fjarskiptamiðstöð
- 8.12 - Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - kennslanefnd
- 8.13 - Löggæsla - Ríkislögreglustjóri - sérsveit
- 8.14 - Löggæsla - Lögreglustjórar
- 8.15 - Landhelgisgæslan - stjórnstöð
- 8.16 - Landhelgisgæslan - flugdeild
- 8.17 - Landhelgisgæslan - varðskip
- 8.18 - Tollgæsla
- 8.19 - Slökkvilið
- 8.20 - Hafnir - hafnarstjórar, öryggisfulltrúar og yfirhafnsögumenn
- 8.21 - Hafnir - umboðsmenn skipa
- 8.22 - Hafnir - umráðamaður skips – skipstjóri

- 8.23 - Rauði krossinn á Íslandi - neyðarmiðstöð
- 8.24 - Slysavarnafélagið Landsbjörg - landsstjórn
- 8.25 - Slysavarnafélagið Landsbjörg - svæðisstjórnir

- 8.26 - Ferðamálastofa
- 8.27 - Geislavarnir ríkisins
- 8.28 - Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga
- 8.29 - Matvælastofnun - vegna dýra um borð
- 8.30 - Matvælastofnun - veikindi talin vera vegna sýktra matvæla
- 8.31 - Samgöngustofa
- 8.32 - Samgöngur - Rannsóknarnefnd samgönguslysa
- 8.33 - Umhverfisstofnun

8.1 Neyðarlínan/112

ÓVISSUSTIG

Móttækur beiðni um virkjun sóttvarnaáætlunar frá:

- a. Sóttvarnalækni
- b. Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra

Boðar viðbraðgsaðila samkvæmt boðunarlista í kafla 4

Óvissustig – Innan/utan hafnar – Tegund skips, fjöldi farþega/staðsetning og eðli atviks

HÆTTUSTIG

Móttækur beiðni um virkjun sóttvarnaáætlunar frá:

- a. Sóttvarnalækni
- b. Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra

Boðar viðbraðgsaðila samkvæmt boðunarlista í kafla 4

Hættustig – Innan/utan hafnar – Tegund skips, fjöldi farþega/staðsetning og eðli atviks

Boðar viðbótarbjargir ef á þarf að halda að beiðni Sóttvarnalæknis, SST eða AST

NEYÐARSTIG

Móttækur beiðni um virkjun sóttvarnaáætlunar frá:

- a. Sóttvarnalækni
- b. Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra

Boðar viðbragðsaðila samkvæmt boðunarlista í kafla 4

Neyðastig – Innan/utan hafnar – Tegund skips, fjöldi farþega/staðsetning og eðli atviks

Boðar viðbótarbjargir ef á þarf að halda að beiðni Sóttvarnalæknis, SST eða AST

8.2 Samhæfingarstöðin

ÓVISSUSTIG

Samhæfingarstöðin hefur ekki hlutverk á óvissustigi

HÆTTUSTIG

1. Móttækur upplýsingar um hættustig frá 112.
2. Kemur á samskiptum við AST.
3. Kannar getu sjúkrahúsanna.
4. Kannar virkni fjöldahjálpar og SSA.
5. Kannar hjá AST hugsanlega þörf á frekari björgum miðað við eðli atburðar.
6. Hefur umsjón með virkjuðum björgum utan umdæmis lögreglustjóra.
7. Athugar þörf á frekari aðgerðum í samvinnu við SVL, LHG og lögreglustjóra.
8. Tryggir að nafnalisti berist Neyðarmiðstöð RKÍ til úrvinnslu.
9. Gefur út viðvaranir í samvinnu við SVL, LHG og lögreglustjóra.
10. Er í sambandi við skipaútgerð og kallar eftir upplýsingum um fjölda farþega og áhafnar, fjölda þeirra sem hafa einkenni og kallar eftir upplýsingum um almennar aðstæður á vettvangi.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur upplýsingar um neyðarstig frá 112.
2. Kemur á samskiptum við AST.
3. Kannar getu sjúkrahúsanna.
4. Kannar virkni fjöldahjálpar og SSA.
5. Kannar hjá AST hugsanlega þörf á frekari björgum miðað við eðli atburðar.
6. Hefur umsjón með virkjuðum björgum utan umdæmis lögreglustjóra.
7. Athugar þörf á frekari aðgerðum í samvinnu við SVL og lögreglustjóra.
8. Tryggir að nafnalisti berist Neyðarmiðstöð RKÍ til úrvinnslu.
9. Gefur út viðvaranir í samvinnu við SVL og lögreglustjóra.
10. Er í sambandi við skipaútgerð og kallar eftir upplýsingum um fjölda farþega og áhafnar, fjölda þeirra sem hafa einkenni og kallar eftir upplýsingum um almennar aðstæður á vettvangi.

8.3 AST – Aðgerðastjórn umdæmis

ÓVISSUSTIG

AST er ekki virkjuð á óvissustigi

HÆTTUSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá 112 um líklega lýðheilsuógn um borð í skipi eða í höfn.
2. AST virkjuð, stjórn og samhæfing heildaraðgerða innan umdæmis lögreglustjóra viðkomandi umdæmis.
3. Upplýsir SST um að AST sé virkjuð.
4. Opnar fjarskiptasamband við VST á TETRA-talhóp **AST X**.
5. Opnar fjarskiptasamband við SST á TETRA-talhóp **SST Blár**.
6. Skipar fólk í símsvörun, skráningu, almenna ritvinnslu og meðferð upplýsinga og fjarskipti.
7. Tryggir að farþegalisti sé réttur áður en hann er gefinn út (úrvinnsla er í höndum RKÍ í SST).
8. Tryggir samskipti við SSA/og útgerð skips.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá 112 um staðfesta lýðheilsuógn um borð í skipi eða í höfn.
2. Virkjar tafarlaust AST og stjórnar samræmdum aðgerðum samkvæmt 5.2 og 5.3 í viðbragðsáætlun þessari.
3. Stjórnar og samhæfir heildaraðgerðir innan aðgerðasvæðis og virkjar starfseiningar innan umdæmis.
4. Er í tegnslum við SST/sóttvarnalækni, stjórnstöð LHG/vaktstöð siglinga ef skip er á sjó.
5. Tryggir samskipti við SSA eða útgerð skips.
6. Tryggir samskipti við fjölmiðla í samráði við hlutaðeigandi aðila/útgerð skips (sjá kafla 5.11 fjölmiðlar).
7. Tryggir að farþegalisti sé réttur áður en hann er gefinn út.
8. Óskar eftir ID-nefnd ef þörf er á í gegnum SST samkvæmt beiðni lögreglustjóra.
9. Tryggir flutninga fyrir greiningasveitir heilbrigðisstofnana að SSS í samráði við VST.
10. Tilkynnir komu greiningasveita í gegnum TETRA-talhóp **Blár X-5**.
11. Opnar fjarskiptasamband við VST á TETRA-talhóp **AST X**.
12. Opnar fjarskiptasamband við SST á TETRA-talhóp **SST Blár**.

8.4 VST – Vettvangsstjórn

ÓVISSUSTIG

1. VST er skipuð af AST.
2. Fer yfir áætlun.

HÆTTUSTIG

1. VST er skipuð af AST.
2. Mannar VST og fylgist með framvindu. Tilbúnir að taka að sér stjórn á vettvangi ef þörf krefur.
3. VST sinnir heildarstjórn og samhæfingu aðgerða á vettvangi í landi, í samræmi við SÁBF skipurit í umboði sóttvarnalæknis og lögreglustjóra.
4. Skilgreinir áætlaða stærð atburðar, metur þörf á rýmingu, metur þörf á björgum.
5. Tryggir viðbúnað á LSH.
6. Skipar fólk í skráningu, fjarskipti og önnur störf eftir þörfum.
7. Opnar Tetra fjarskiptasamband við aðgerðastjórn á TETRA-talhóp **AST 1**.
8. Opnar Tetra fjarskiptasamband við verkþáttastjóra á TETRA-talhóp **VST 1**.

NEYÐARSTIG

1. VST er skipuð af AST.
2. Virkjar tafarlaust VST og stjórnar aðgerðum á vettvangi samkvæmt 5.4–5.6 í Aðgeraráætlun.
3. VST sinnir heildarstjórn og samhæfingu aðgerða á vettvangi í landi, í samræmi við SÁBF skipurit í umboði sóttvarnalæknis og lögreglustjóra.
4. Tryggir viðbúnað á LSH.
5. Tryggir samskipti við skip.
6. Skipar fólk í skráningu, fjarskipti og önnur störf eftir þörfum.
7. Opnar Tetra fjarskiptasamband við AST.
8. Opnar Tetra fjarskiptasamband við verkþáttastjóra.

8.5 Heilbrigðisþjónusta - Sóttvarnalæknir

Sóttvarnalæknir virkjar áætlun þessa ef þörf krefur í samráði við avd-RLS/LHG

ÓVISSUSTIG

1. Móttækur tilkynningu varðandi hugsanlega lýðheilsuógn. Kallar eftir aðstoð umd/svæ-SVL.
2. Ef skip er í hafi kallar SVL eftir nánari upplýsingum (tafla 13.13).
3. Fær upplýsingar frá umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna sem hefur framkvæmt fyrstu lækni-skoðun og aflað upplýsinga, við grun um veikan einstakling um borð í skipi á leið til hafnar eða í höfn.
4. Ber ábyrgð á faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða.
5. Ber ábyrgð á framkvæmd áhættumats (tafla 3.1 og mynd 7.1) og endurskoðun þess í samvinnu við hlutaðeigandi.
6. Ákvörðun um framhaldið tekin:
 - a. Atvik er ekki talið ógna lýðheilsu. Afboðun ráðstafana, ef svo ber undir, í samvinnu við umd/svæ-SVL og avd-RLS.
 - b. Atvik er talið ógn við lýðheilsu og þá er óskað eftir virkjun áætlunar á óvissu-, hættu- eða neyðarstigi í samræmi við áhættumat og í samvinnu við hlutaðeigandi.
7. SVL tekur ákvörðun um virkjun og getur falið avd-RLS að hafa samband við 112 og óskað eftir virkjun áætlunar á óvissu-, hættu- eða neyðarstigi.
8. SVL upplýsir hlutaðeigandi samkvæmt 4. kafla.

HÆTTUSTIG

1. Móttækur upplýsingar þar sem líklegt er talið að einstaklingur eða einstaklingar séu með alvarlegan smitsjúkdóm eða annað atvik sem ógnar lýðheilsu.
2. Ef skip er í hafi kallar SVL eftir nánari upplýsingum (tafla 13.13).
3. Ber ábyrgð á faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða.
4. Ber ábyrgð á framkvæmd áhættumats (tafla 3.1 og mynd 7.1) og endurskoðun þess í samvinnu við hlutaðeigandi.
5. Sóttvarnalæknir hefur samband við 112 og óskar eftir virkjun áætlunar á hættu- eða neyðarstigi. Fer í SST. Stýrir stöðufundi í SST og tekur stöðu stjórnanda sem sérfræðingur.
6. Kallar eftir myndun fjölmiðlateymis ef svo ber undir og teymið annast upplýsingamiðlun til fjölmiðla.
7. Er í stöðugu sambandi við umd/svæ-SVL og vakthafandi smitsjúkdómalækni á Landspítala.
8. Virkjar upplýsingamiðlun til hlutaðeigandi, sjá 4. kafla, boðun á hættustigi.
9. Samhæfir og stýrir aðgerðum á sviði sóttvarna og nýtur aðstoðar lögreglu yfirvalda.
10. Tilkynnir atburðinn til WHO og sinnir samskiptum við erlendar stofnanir s.s. ECDC og EU-HSC.
11. Kallar eftir upplýsingum um fjölda þolenda.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur upplýsingar þar sem sterk vísbending er um eða staðfest að einstaklingur eða einstaklingar séu með alvarlegan smitsjúkdóm eða annað atvik hafi orðið sem ógnar lýðheilsu.
2. Ber ábyrgð á faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða.
3. Ber ábyrgð á framkvæmd áhættumats (tafla 3.1 og mynd 7.1) og endurskoðun þess í samvinnu við hlutaðeigandi.
4. SVL/RLS/stjórnstöð LHG hefur samband við 112 og óskar eftir virkjun áætlunar á neyðarstigi. Fer í SST.
5. Heldur stöðufund, skipar í stöður.
6. Kallar eftir myndun fjölmiðlateymis ef svo ber undir og sér það um upplýsingamiðlun til fjölmiðla.
7. Er í stöðugu sambandi við umd/svæ-SVL og vakthafandi smitsjúkdómalækni LSH.
8. Virkjar upplýsingamiðlun til hlutaðeigandi, sjá 4. kafla, boðun á neyðarstigi.
9. Samhæfir og stýrir aðgerðum á sviði sóttvarna og nýtur aðstoðar lögregluyfirvalda.
10. Tilkynnir atburðinn til WHO og sinnir samskiptum við erlendar stofnanir s.s. ECDC og EU-HSC.
11. Kallar eftir upplýsingum um fjölda þolenda.

8.6 Heilbrigðisþjónusta – Umdæmis- eða svæðislæknir sóttvarna (umd/svæ-SVL)

ÓVISSUSTIG

1. Móttækur tilkynningu varðandi hugsanlega lýðheilsuógn. Kallar eftir aðstoð SVL.
2. Er í nánu samstarfi við vakthafandi lækni og aflar fyrstu upplýsinga (tafla 13.13) um atvikið við grun um alvarlegan smitsjúkdóm eða atvik sem ógnar lýðheilsu ef skip er komið til hafnar.
3. Vinnur að faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða í samvinnu við SVL og vakthafandi lækni.
4. Gerir áhættumat (tafla 3.1 og mynd 7.1) í samvinnu við SVL, vaktsími 510-1933.
5. Ákvörðun um framhaldið tekin:
 - a. Atvik er ekki talið ógna lýðheilsu. Afboðun ráðstafana, ef svo ber undir, í samvinnu við SVL og avd-RLS
 - b. Atvik er talið ógn við lýðheilsu og þá óskar SVL eftir virkjun áætlunar á óvissu-, hættu- eða neyðarstigi í samræmi við áhættumat og í samvinnu við avd-RLS og LHG.
6. Fylgir eftirfarandi leiðbeiningum WHO: [Handbook for management of public health events on board ships](#).

HÆTTUSTIG

1. Móttækur upplýsingar þar sem líklegt er talið að einstaklingur eða einstaklingar séu með alvarlegan smitsjúkdóm eða annað atvik sem ógnar lýðheilsu.
2. Tekur sæti í AST og er faglegur yfirstjórnandi á staðnum.
3. Vinnur að faraldsfræðirannsókn og rakningu smitleiða í samvinnu við SVL.
4. Endurtekur áhættumat í samvinnu við SVL og vakthafandi lækni á Heilbrigðisstofnun staðarins.
 - a. Metur þörf á afkvíun og einangrun einstaklinga.
 - b. Ber faglega ábyrgð á að einangrun sé framfylgt.
5. Samráð við SVL eftir þörfum.
6. Miðlar upplýsingum til áhafnar, farþega og annarra hlutaðeigandi.
7. Fylgir eftirfarandi leiðbeiningum WHO: [Handbook for management of public health events on board ships](#).

NEYÐARSTIG

1. Móttækur upplýsingar þar sem sterk vísbending er um eða staðfest að einstaklingur eða einstaklingar séu með alvarlegan smitsjúkdóm eða annað atvik hafi orðið sem ógnar lýðheilsu.
2. Tekur sæti í AST og er faglegur yfirstjórnandi á staðnum.
3. Endurtekur áhættumat í samvinnu við SVL og vakthafandi lækni á Heilbrigðisstofnun staðarins.
 - a. Metur þörf á afkvíun og einangrun einstaklinga.
 - b. Ber faglega ábyrgð á að einangrun sé framfylgt.
4. Er í beinum samskiptum við vakthafandi lækni og sóttvarnalækni.
5. Miðlar upplýsingum til áhafnar, farþega og annarra hlutaðeigandi.
6. Fylgir eftirfarandi leiðbeiningum WHO: [Handbook for management of public health events on board ships](#).

8.7 Heilbrigðisþjónusta – sérhæfð, Landspítali

ÓVISSUSTIG

1. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL vegna hugsanlegrar lýðheilsuógnar.
2. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH gerir áhættumat (tafla 3.1 og mynd 7.1) í samvinnu við umd/svæ-SVL og SVL.
3. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH upplýsir stjórnendur LSH.

HÆTTUSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL vegna líklegar lýðheilsuógnar.
2. LSH fer á viðbragðsstig samkvæmt viðbragðsáætlun LSH.
3. Viðbragðsstjórn LSH kemur saman.
4. Fulltrúar LSH fara í SST og AST.
5. Landspítali vinnur samkvæmt eigin áætlun.
6. Neyðarsveit undirbýr brottför. Neyðarlínan (112) boðar neyðarsveit ef beiðni berst um aðstoð á vettvangi.
7. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH gerir áhættumat í samvinnu við umd/svæ-SVL og SVL.
8. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH upplýsir stjórnendur LSH.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL vegna yfirvofandi eða staðfestrar lýðheilsuógnar.
2. LSH fer á viðbragðsstig samkvæmt viðbragðsáætlun LSH.
3. Viðbragðsstjórn LSH kemur saman.
4. Fulltrúar LSH fara í SST og AST.
5. Landspítali vinnur samkvæmt eigin áætlun.
6. Neyðarlínan (112) boðar neyðarsveit ef beiðni berst um aðstoð á vettvangi. Neyðarsveit undirbýr brottför. Lögreglan á höfuðborgarsvæðinu sér um flutning á flugvöll eða annað eftir aðstæðum. Störf samkvæmt innra skipulagi í SSS eða á vettvangi.
7. Fjarskipti **Blár X-5** og **VST X**.
8. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH gerir áhættumat í samvinnu við umd/svæ-SVL og SVL.
9. Vakthafandi smitsjúkdómalæknir LSH upplýsir stjórnendur LSH.

8.8 Heilbrigðisþjónusta – sérhæfð, Sjúkrahúsið á Akureyri (SAK)

ÓVISSUSTIG

1. Fulltrúi viðbragðsstjórnar SAK móttekur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL í síma 510-1933 og umdæmislækni sóttvarna vegna gruns um heilsufarsógn.
2. Virkjar viðbragðsáætlun SAK.
3. Undirbýr SAK fyrir komu veikra einstaklinga.
4. Vinnur samkvæmt eigin viðbragðsáætlun.

HÆTTUSTIG

1. Móttekur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL vegna líklegar lýðheilsuógnar.
2. SAK fer á viðbragðsstig samkvæmt viðbragðsáætlun SAK.
3. Viðbragðsstjórn SAK kemur saman.

NEYÐARSTIG

1. Móttekur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL vegna yfirvofandi eða staðfestrar lýðheilsuógnar.
2. SAK fer á viðbragðsstig samkvæmt viðbragðsáætlun SAK.
3. Viðbragðsstjórn SAK kemur saman.

8.9 Heilbrigðisþjónusta – almenn, heilbrigðisstofnanir og Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins

ÓVISSUSTIG

1. Fulltrúi viðbragðsstjórnar innan heilbrigðisstofnunar/Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL í síma 510-1933 og umdæmislækni sóttvarna vegna gruns um heilsufarsógn.
2. Virkjar viðbragðsáætlun heilbrigðisstofnunar.
3. Undirbýr heilbrigðisstofnun/heilsugæslu fyrir komu veikra einstaklinga.
4. Vinnur samkvæmt eigin viðbragðsáætlun.

HÆTTUSTIG

1. Fulltrúi viðbragðsstjórnar innan heilbrigðisstofnunar/Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL í síma 510-1933 og umdæmislækni sóttvarna vegna líklegrar heilsufarsógnar.
2. Virkjar viðbragðsáætlun heilbrigðisstofnunar á hættustigi.
3. Undirbýr heilbrigðisstofnun/heilsugæslu fyrir komu veikra einstaklinga.
4. Vinnur samkvæmt eigin viðbragðsáætlun.

NEYÐARSTIG

1. Fulltrúi viðbragðsstjórnar innan heilbrigðisstofnunar/Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins móttækur tilkynningu frá SVL eða hefur samband við SVL í síma 510-1933 og umdæmislækni sóttvarna vegna yfirvofandi eða staðfestrar lýðheilsuógnar.
2. Virkjar viðbragðsáætlun heilbrigðisstofnunar á neyðarstigi.
3. Veitir veikum einstaklingum viðeigandi heilbrigðisþjónustu.
4. Vinnur samkvæmt eigin viðbragðsáætlun.

8.10 Löggæsla - Ríkislögreglustjórinn – Almanavarnadeild/SST

ATH: Atvik er á forræði LHG á meðan skip er í hafi.

ÓVISSUSTIG

1. Móttekur tilkynningu varðandi grun um lýðheilsuógn, kallar eftir aðstoð SVL.
2. Bakvakt fylgist með stöðu mála og metur í samráði við sóttvarnalækni og lögreglustjóra viðkomandi embættis hvort hækka þurfi viðbragðsstig.
3. Starfar samkvæmt innri verkferlum.

HÆTTUSTIG

1. Móttekur tilkynningu varðandi líklega heilsufarsógn, kallar eftir aðstoð SVL.
2. Fylgist með stöðu mála og metur í samráði við sóttvarnalækni og AST/lögreglustjóra viðkomandi embættis hvort hækka þurfi viðbragðsstig.
3. Ræsir aðgerð í SST og tryggir mönnun SST miðað við umfang aðgerðar.
4. Starfar samkvæmt innri verkferlum.

NEYÐARSTIG

1. Móttekur tilkynningu um yfirvofandi eða staðfesta lýðheilsuógn, kallar eftir aðstoð SVL.
2. Fylgist með stöðu mála og metur stöðu mála í samráði við sóttvarnalækni og AST/lögreglustjóra viðkomandi embættis.
3. Ræsir aðgerð í SST og tryggir að SST sé fullmönnuð.
4. Starfar samkvæmt innri verkferlum.

8.11 Löggæsla - Ríkislögreglustjórinn – Fjarskiptamiðstöð

ÓVISSUSTIG

1. Fylgist með framvindu mála og miðlar upplýsingum til tækja á leið í aðgerð.

HÆTTUSTIG

1. Fylgist með framvindu mála og miðlar upplýsingum til tækja á leið í aðgerð.
2. Sendir fulltrúa í SST ef SST er virkjuð.
3. Sendir lögreglubíl á LSH til að flytja neyðarsveit.
4. Sér um ID nefnd RLS skv. beiðni frá SST.
5. Sendir fulltrúa í SST sem starfar í Framkvæmdum.

NEYÐARSTIG

1. Fylgist með framvindu mála og miðlar upplýsingum til tækja á leið í aðgerð.
2. Sendir fulltrúa í SST ef SST er virkjuð.
3. Sendir lögreglubíl á LSH til að flytja neyðarsveit.
4. Sér um ID nefnd RLS skv. beiðni frá SST.
5. Sendir fulltrúa í SST sem starfar í Framkvæmdum.

8.12 Löggæsla - Ríkislögreglustjórinn – Kennslanefnd (ID-nefnd)

ÓVISSUSTIG

Kennslanefndin hefur engar verkskyldur á ÓVISSUSTIGI

HÆTTUSTIG

FMR sér um boðun Kennslanefndar (ID-nefnd)

1. Nefndarmenn mæta á skrifstofu RLS, Skúlagötu 21, Reykjavík.
2. ID-nefnd er send ef þörf er á og ef AST/lögreglustjóri óskar eftir henni í gegnum SST.
3. Við komu á svæði viðkomandi hafnar setur yfirmaður ID-nefndar sig í samband við AST sem skipuleggur tengsl nefndarinnar inn í aðgerðirnar.
4. Yfirmaður ID-nefndar stjórnar skipulagi og innri starfsemi á SSL og metur þörf á utanaðkomandi aðstoð.
5. Við störf sín á vettvangi styðst ID-nefnd við verklagsreglur sem mótaðar hafa verið um störf hennar.
6. SST sér um flutning ef með þarf.

NEYÐARSTIG

FMR sér um boðun Kennslanefndar (ID-nefnd)

1. Nefndarmenn mæta á skrifstofu RLS, Skúlagötu 21, Reykjavík.
2. ID-nefnd er send ef þörf er á og ef AST/lögreglustjóri óskar eftir henni í gegnum SST.
3. Við komu á svæði viðkomandi hafnar setur yfirmaður ID-nefndar sig í samband við AST sem skipuleggur tengsl nefndarinnar inn í aðgerðirnar.
4. Yfirmaður ID-nefndar stjórnar skipulagi og innri starfsemi á SSL og metur þörf á utanaðkomandi aðstoð.
5. Við störf sín á vettvangi styðst ID-nefnd við verklagsreglur sem mótaðar hafa verið um störf hennar.
6. SST sér um flutning ef með þarf.

8.13 Löggæsla - Ríkislögreglustjórinn – Sérsvait

ÓVISSUSTIG

Sérsvait hefur engar verkskyldur á ÓVISSUSTIGI

HÆTTUSTIG

1. Yfirmaður á vakt fær boð frá FMR og fylgist með gangi mála.

NEYÐARSTIG

1. Sérsvait er send ef þörf er á og AST/lögreglustjóri óskar eftir henni.
2. Köfunarhópur gerir klárt til flutnings ef óskað er eftir.
3. Gæslustörf/Leit og björgun/Aðstoð við vettvangsrannsóknir (köfunarhópur).
4. Fjarskipti á TETRA talhóp **VST X**.

8.14 Löggæsla - Lögreglustjóri/lögregla umdæmis

ÓVISSUSTIG

1. Aflar upplýsinga af hvers völdum hættu er yfirvofandi.
2. Kannar hvaða höfn er um að ræða.
3. Kannar hvort mengunarhætta sé talin vera fyrir hendi.
4. Kannar ástand samgöngu- og flutningsleiða.
5. Fer yfir viðbragðsáætlun.
6. Lögreglustjóri setur sig í samband við umdæmis - svæðislækni sóttvarna.

HÆTTUSTIG

1. Skoðar/virkjar lokunarskipulag og undirbýr lokun, sjá nánar áætlanir um hafnarvernd í kafla 4.4.
2. Tryggir mönnun í VST- ef þörf þykir.
3. Sendir tiltækt lögreglulið á vettvang eftir eðli verkefnisins eða setur í viðbragðsstöðu.
4. Kannar mönnun AST og setur mannafla í SÁBF.
5. Tryggir fjarskiptasamband lögreglu við VST.
6. Tryggir umferðarstjórn á akstursleiðum frá höfn ef á þarf að halda.
7. Gerir rannsóknardeild viðvart.
8. Hefur samband við tollgæslu á svæði viðkomandi hafnar og setur þá í viðbragðsstöðu.
9. Bíður frekari fyrirmæla frá AST eða VST.

NEYÐARSTIG

1. Sendir lögreglumenn að undirbúa lokun hafnar svæðis samkvæmt lokunarskipulagi.
2. Sendir lögreglumenn í MÓT til skráningar.
3. Tryggir mönnun í VST ásamt umdæmis- eða svæðislækni sóttvarna
4. Lætur loka akstursleiðum fyrir annarri umferð en umferð hjálparliðs.
5. Ákveður staðsetningu og merkir landingarsvæði þyrlu í samáði við gæslustjóra.
6. Tryggir fjarskiptasamband lögreglu við VST.
7. Tryggir umferðarstjórn á akstursleiðum frá vettvangi að SSP og SSL.
8. Sendir tiltækt lögreglulið á vettvang sem setur sig í samband við VST.
9. Hefur samband við tollgæsluna á svæði viðkomandi hafnar og virkjar hana til starfa.
10. Kannar mönnun AST.
11. Boðar út rannsóknardeild - setur í gang rannsókn í samvinnu við RNSA.

8.15 Landhelgisgæslan – Stjórnstöð

ÓVISSUSTIG

Við neyðartilkyningu skips:

1. Móttækur tilkyningu og metur hvort áætlun skuli virkjuð, í samráði við SVL ef skip er utan hafna.
2. Upplýsir deildir LHG.
3. Sendir fulltrúa í SST.

HÆTTUSTIG

Við neyðartilkyningu skips:

1. Móttækur upplýsingar og metur hvort fara eigi yfir á hættustig í samráði við SVL ef skip er utan hafna.
2. Boðar flugdeild LHG.
3. Setur leitar- og björgunarflugvél í viðbragðsstöðu.
4. Upplýsir varðskip.
5. Kannar áhafnar- og farþegalista sbr. Schengen/ISPS og reglugerð nr. 659/2000.
6. Upplýsir skipamiðlara eða umboðsmann viðkomandi skips.
7. Sendir fulltrúa í SST.

NEYÐARSTIG

Við neyðartilkyningu skips:

1. Móttækur upplýsingar og metur hvort fara eigi yfir á neyðarstig í samráði við SVL ef skip er utan hafna.
2. Beinir nálægum varðskipum að slysstað/annað ef við á.
3. Virkjar þyrlu til að fara á vettvang.
4. Virkjar flugvél til að fara á vettvang.
5. Virkjar björgunarskip til að fara á vettvang.
6. Kannar þörf á frekari björgum til að senda með þyrlu, flugvél og/eða varðskipum.
7. Kannar áhafnar- og farþegalista samanber Schengen/ISPS og reglugerð nr. 659/2000.
8. Upplýsir skipamiðlarar eða umboðsmann viðkomandi skips.
9. Sendir fulltrúa í SST.

8.16 Landhelgisgæslan – Flugdeild

ÓVISSUSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun flugdeildar

1. Setur tiltækan þyrlukost og/eða flugvél LHG í viðbragðsstöðu.

HÆTTUSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun flugdeildar

1. Móttækur tilkynningu frá stjórnstöð LHG.
2. Setur tiltækan þyrlukost og/eða flugvél LHG í viðbragðsstöðu.
3. Mannar stöðu vettvangsstjóra á sjó.

NEYÐARSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun flugdeildar

1. Móttækur tilkynningu frá stjórnstöð LHG.
2. Virkjar tiltækar þyrlur LHG til starfa samkvæmt nánari fyrirmælum frá stjórnstöð LHG og samkvæmt beiðni frá SST.
3. Undirbýr eftirlitsflugvél til flutnings á sjúkum/flutnings á björgum/leitar og eftirlitsstörf.

8.17 Landhelgisgæslan – Varðskip

ÓVISSUSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun varðskips

1. Heldur áleiðis á vettvang.
2. Áhöfn upplýst og sett í viðbragðsstöðu og upplýsir stjórnstöð LHG um stöðu mála.

HÆTTUSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun varðskips

1. Heldur áleiðis á vettvang.
2. Áhöfn upplýst og sett í viðbragðsstöðu og upplýsir stjórnstöð LHG um stöðu mála.
3. Gerir léttbáta klára til að flytja mannskap og búnað ef aðstæður leyfa.
4. Gerir klárt til að gefa þyrlu LHG eldsneyti.
5. Undirbýr sjúkraklefa vegna sóttvarna.
6. LHG virkjar sína séráætlun.

NEYÐARSTIG

Stjórnstöð LHG sér um boðun varðskips

1. Heldur áleiðis á vettvang.
2. Áhöfn upplýst og sett í viðbragðsstöðu og upplýsir stjórnstöð LHG um stöðu mála.
3. Gerir léttbáta klára til að flytja mannskap og búnað ef aðstæður leyfa.
4. Gerir klárt til að gefa þyrlu LHG eldsneyti.
5. Undirbýr sjúkraklefa vegna sóttvarna.
6. LHG virkjar sína séráætlun.

8.18 Tollgæsla

ÓVISSUSTIG

1. Viðbragðshópur á höfuðborgarsvæðinu móttækur upplýsingar og gerir ráðstafanir á viðkomandi stað.
2. Ef tollvörður kemur að veikum farþega í hafnaraðstöðu sem grunur leikur á að sé með hættulegan smitsjúkdóm þá ber að gæta grundvallarsmitgáts.
3. Kalla til lögreglu ef grunur leikur á hættulegum smitsjúkdómi eða atviki sem varðar lýðheilsuógn.
4. Tryggja öryggi á vettvangi.

HÆTTUSTIG

1. Viðbragðshópur á höfuðborgarsvæðinu móttækur upplýsingar og gerir ráðstafanir á viðkomandi stað.
2. Aðstoða lögreglu við innri lokun.
3. Vera í viðbragðsstöðu vegna tollamála.

NEYÐARSTIG

1. Viðbragðshópur á höfuðborgarsvæðinu móttækur upplýsingar og gerir ráðstafanir á viðkomandi stað.
2. Aðstoða lögreglu við innri lokun.
3. Vera í viðbragðsstöðu vegna tollamála.

8.19 Slökkvilið

ÓVISSUSTIG

1. Móttækur tilkynningu eða kemur á framfæri tilkynningu um hugsanlega lýðheilsuógn innan hafnar.
2. Yfirfer áætlanir vegna atviks innan hafnar.

HÆTTUSTIG

1. Móttækur tilkynningu eða kemur á framfæri tilkynningu um hugsanlega lýðheilsuógn innan hafnar.
2. Opnar fyrir hlustun á Tetra og bíður frekari fyrirmæla.
3. Tryggir slökkviliðsmenn á öryggisvakt ef á þarf að halda.
4. Tryggir flutningtæki fyrir mannskap og björgunarbúnaðar/hlífðarbúnaði ef á þarf að halda.
5. Setur sig í samband við AST umdæmis.
6. Yfirfer áætlanir.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur tilkynningu eða kemur á framfæri tilkynningu um hugsanlega lýðheilsuógn innan hafnar.
2. Opnar fyrir hlustun á Tetra og bíður frekari fyrirmæla.
3. Sendir mannskap og búnað á **BH og BTB** ef þess er óskað.
4. Bíður frekari fyrirmæla frá **AST**.
5. Tilkynnir sig inn í aðgerð á **MÓT**.
6. Björgunarstörf á vettvangi samkvæmt fyrirmælum frá björgunarstjóra.

8.20 Hafnir - Hafnarstjóri, öryggisfulltrúi og yfirhafnsögumaður

ÓVISSUSTIG

1. Móttekur tilkynningu eða kemur á framfæri tilkynningu um hugsanlega lýðheilsuógn um borð í skipi eða í höfn.
2. Fylgist með gangi mála og undirbýr frekari viðbrögð.

HÆTTUSTIG

1. Móttekur tilkynningu eða kemur á framfæri tilkynningu um hugsanlega lýðheilsuógn um borð í skipi eða í höfn.
2. Undirbýr uppsetningu á starfssvæðum innan hafnar.
3. Upplýsir starfsmenn hafnarinnar.

NEYÐARSTIG

1. Móttekur tilkynningu eða kemur á framfæri tilkynningu um hugsanlega lýðheilsuógn um borð í skipi eða í höfn.
2. Setur sig í samband við skipsstjóra og skipamiðlara skips.
3. Aðstoðar björgunarlið við uppsetningu starfsstöðva innan hafnar.
4. Tryggir aðra aðstoð við viðbragðsaðila.
5. Upplýsir starfsmenn hafnarinnar.
6. Sendir fulltrúa í AST.

8.21 Hafnir - Umboðsmenn skipa

ÓVISSUSTIG

Móttækur tilkynningu frá stjórnstöð LHG eða kemur á framfæri tilkynningu til LHG.

1. Tryggir upplýsingar um fjölda farþega og heildarfjölda um borð.
2. Viðbragðsstjórn fyrirtækis kemur saman.
3. Setur sig í samband við skipstjóra, hafnarstjóra viðkomandi hafnar og stjórnstöð LHG.
4. Fylgist með gangi mála.

HÆTTUSTIG

Móttækur tilkynningu frá stjórnstöð LHG eða kemur á framfæri tilkynningu til LHG.

1. Tryggir upplýsingar um fjölda farþega og heildarfjölda um borð og sendir til SST.
2. Viðbragðsstjórn fyrirtækis kemur saman.
3. Setur sig í samband við SST, skipstjóra og hafnarstjóra viðkomandi hafnar.
4. Sendir tengiliði útgerðar í SST og AST.
5. Fylgist með gangi mála á **VHF rás 16** eða Tetra-talhóp í samráði við SST.

NEYÐARSTIG

Móttækur tilkynningu frá stjórnstöð LHG eða kemur á framfæri tilkynningu til LHG.

1. Tryggir upplýsingar um fjölda farþega og heildarfjölda um borð og sendir til SST.
2. Viðbragðsstjórn fyrirtækis kemur saman.
3. Setur sig í samband við SST, skipstjóra og hafnarstjóra viðkomandi hafnar.
4. Sendir tengiliði útgerðar í SST og AST.
5. Fylgist með gangi mála á **VHF rás 16** eða Tetra-talhóp í samráði við SST.
6. Sendir tengilið útgerðar á SSA og er í samvinnu með RKÍ vegna upplýsingagjafar til aðstandenda.

8.22 Hafnir - Útgerð, umráðamaður skips – skipstjóri

ÓVISSUSTIG

1. Framvísar lögboðnum sóttvarnavottorðum.
2. Tryggir rétta upplýsingamiðlun er varðar hugsanlega lýðheilsuógn (grunsamleg veikindi, eitrun, mengun) um borð í skipinu til hlutaðeigandi yfirvalda.
3. Fylgir leiðbeiningum sóttvarnayfirvalda og leiðbeiningum WHO - [Handbook for management of public health events on board ships](#).
4. Tryggir upplýsingamiðlun til farþega og áhafnar og kemur á framfæri til þeirra leiðbeiningum yfirvalda í samræmi við IHR-2005.

HÆTTUSTIG

1. Framvísar lögboðnum sóttvarnavottorðum.
2. Tryggir rétta upplýsingamiðlun er varðar hugsanlega lýðheilsuógn (grunsamleg veikindi, eitrun, mengun) um borð í skipinu til hlutaðeigandi yfirvalda.
3. Fylgir leiðbeiningum sóttvarnayfirvalda og leiðbeiningum WHO - [Handbook for management of public health events on board ships](#) og [Management of events on board ships- Acute Public Health Events](#).
4. Hvetur og aðstoðar yfirvöld við heilsufarsskoðun farþega, skoðun á farmi og við framkvæmd annarra ráðstafana.
5. Tryggir upplýsingamiðlun til farþega og áhafnar og kemur á framfæri til þeirra leiðbeiningum yfirvalda í samræmi við IHR-2005.

NEYÐARSTIG

1. Framvísar lögboðnum sóttvarnavottorðum.
2. Tryggir rétta upplýsingamiðlun er varðar hugsanlega lýðheilsuógn um borð í skipinu (grunsamleg veikindi, eitrun, mengun) um borð í skipinu til hlutaðeigandi yfirvalda.
3. Fylgir leiðbeiningum sóttvarnayfirvalda og leiðbeiningum WHO - [Handbook for management of public health events on board ships](#) og [Management of events on board ships- Acute Public Health Events](#).
4. Hvetur og aðstoðar yfirvöld við heilsufarsskoðun farþega, skoðun á farmi og við framkvæmd annarra ráðstafana.
5. Tryggir upplýsingamiðlun til farþega og áhafnar og kemur á framfæri til þeirra leiðbeiningum yfirvalda í samræmi við IHR-2005.

8.23 Rauði krossinn á Íslandi – Neyðarmiðstöð

Rauði krossinn á Íslandi (RKÍ) og Ríkislögreglustjórinn hafa með sér samstarfssamning um virkjun hjálparliðs samtakanna við almannavarnaaðgerðir. Deildir RKÍ innan lögregluumdæma vinna samkvæmt samstarfssamningi um virkjun hjálparliðs.

ÓVISSUSTIG

Neyðarmiðstöð Rauða krossins hefur engar verkskyldur á óvissustigi.

HÆTTUSTIG

Móttækur tilkynningu frá Neyðarlínu.

1. Fulltrúi mætir í SST.
2. Neyðarmiðstöð Rauða krossins virkjar neyðaráætlun og viðkomandi deildir/viðbragðseiningar í samráði við stjórnanda SST.
3. Virkjar samráðshóp áfallahjálpar í viðkomandi umdæmi í samráði við stjórnanda SST.

NEYÐARSTIG

Móttækur tilkynningu frá Neyðarlínu.

1. Fulltrúi mætir í SST.
2. Neyðarmiðstöð Rauða krossins virkjar neyðaráætlun og viðkomandi deildir/viðbragðseiningar í samráði við stjórnanda SST.
3. Virkjar samráðshóp áfallahjálpar í viðkomandi umdæmi í samráði við stjórnanda SST.

8.24 Slysavarnafélagið Landsbjörg – svæðisstjórnir

Björgunarsveitir SL innan lögregluumdæma vinna samkvæmt samstarfssamningi um virkjun hjálparliðs og svæðisstjórnir SL samhæfa störf þeirra samkvæmt svæðaskiptingu björgunarsveita.

ÓVISSUSTIG

Bakvakt Landsbjargar boðar svæðisstjórn ef á þarf.

1. Móttækur upplýsingar um viðbúnaðarstig.
2. Yfirfer áætlun og bjargir.
3. Bíður frekari fyriræla og kallar út bjargir eftir beiðni AST eða landsstjórnar.
4. Upplýsir formenn björgunarsveita á svæðinu eftir atvikum.
5. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF rás 16**.

HÆTTUSTIG

Bakvakt Landsbjargar boðar svæðisstjórn ef á þarf.

1. Móttækur upplýsingar um viðbúnaðarstig.
2. Yfirfer áætlun og bjargir.
3. Bíður frekari fyriræla og kallar út bjargir eftir beiðni AST eða landsstjórnar.
4. Upplýsir formenn björgunarsveita á svæði 1 eftir atvikum.
5. Skipar tvo fulltrúa í AST sem fara í stjórnstöð.
6. Skipar tvo fulltrúa í VST sem fara og gefa sig fram við VST, **ef virkjað**.
7. Skipar flutningsstjóra sem fer á MÓT ásamt tveimur aðstoðarmönnum, **ef virkjað**.
 - a. Tryggir uppsetningu MÓT, BF, BH, og BTB.
8. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF rás 16**.

NEYÐARSTIG

Bakvakt Landsbjargar boðar svæðisstjórn er á þarf.

1. Móttækur upplýsingar um viðbúnaðarstig.
2. Yfirfer áætlun og bjargir.
3. Bíður frekari fyriræla og kallar út bjargir eftir beiðni AST eða landsstjórnar.
4. Upplýsir formenn björgunarsveita á svæði 1 eftir atvikum.
5. Skipar tvo fulltrúa í AST sem fara í stjórnstöð.
6. Skipar tvo fulltrúa í VST sem fara og gefa sig fram við VST, **ef virkjað**.
7. Skipar flutningsstjóra sem fer á MÓT ásamt tveimur aðstoðarmönnum, **ef virkjað**.
 - a. Tryggir uppsetningu MÓT, BF, BH, og BTB.
8. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF rás 16**.

8.25 Slysavarnafélagið Landsbjörg – Landsstjórn

Slysavarnafélagið Landsbjörg (SL) og Ríkislögreglustjórnin hafa með sér samstarfssamning um virkjun hjálparliðs samtakanna við almannavarnaaðgerðir. Landsstjórn björgunarsveita samhæfir viðbrögð SL á landsvísi. Bakvakt Landsstjórnar SL sinnir aðgerðaskyldum Landsstjórnar í aðgerðum.

ÓVISSUSTIG

Neyðarlínan sér um boðun bakvaktar Landsstjórnar SL.

1. Móttækur upplýsingar um almannavarnarstig.
2. Yfirfer áætlun og bjargir.
3. Upplýsir svæðisstjórnir eftir atvikum og sér um að boða út svæðisstjórn viðkomandi svæðis með upplýsingum um bjargir sem óskað er eftir.
4. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og VHF rás 16.

HÆTTUSTIG

Neyðarlínan sér um boðun bakvaktar Landsstjórnar SL.

1. Móttækur upplýsingar um almannavarnarstig.
2. Yfirfer áætlun og bjargir.
3. Upplýsir svæðisstjórnir eftir atvikum og sér um að boða út svæðisstjórn viðkomandi svæðis með upplýsingum um bjargir sem óskað er eftir.
4. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF rás 16**.
5. Sendir 2 fulltrúa í SST. Þeir skulu setja sig í samband við svæðisstjórnir björgunarsveita og vera tilbúnir að annast útvegum á björgum frá öðrum svæðum ef þess gerist þörf.

NEYÐARSTIG

Neyðarlína sér um boðun bakvaktar Landsstjórnar SL.

1. Móttækur upplýsingar um almannavarnarstig.
2. Yfirfer áætlun og bjargir.
3. Upplýsir svæðisstjórnir eftir atvikum og sér um að boða út svæðisstjórn viðkomandi svæðis.
4. Hlustar á Tetra-talhóp **Blár X-0** í upphafi aðgerðar og **VHF rás 16**.
5. Sendir 2 fulltrúa í SST. Þeir skulu setja sig í samband við svæðisstjórnir björgunarsveita á svæðinu og vera tilbúnir að annast útvegum á björgum frá öðrum svæðum ef þess gerist þörf.

8.26 Ferðamálastofa

ÓVISSUSTIG

1. Móttækur upplýsingar frá SVL eða kemur á framfæri upplýsingum til SVL er varða lýðheilsuógn í farþegaskipi eða innan hafnar.
2. Uppfærir viðbragðsáætlun Ferðamálastofu og upplýsir hlutaðeigandi aðila innan ferðabjónustunnar um virkjun viðbragðsáætlunar.
3. Miðlar upplýsingum á nauðsynlegum tungumálum frá sóttvarnalækni og Avd-RLS til SAF og ferðabjónustuaðila sem eru í gagnagrunni Ferðamálastofu.
4. Kynnir landsáætlun um sóttvarnir hafna og skipa meðal SAF og ferðabjónustuaðila sem eru í gagnagrunni Ferðamálastofu.

HÆTTUSTIG

1. Móttækur upplýsingar frá SVL eða kemur á framfæri upplýsingum til SVL er varða lýðheilsuógn í farþegaskipi eða innan hafnar.
2. Upplýsir hlutaðeigandi aðila innan ferðabjónustu um breytingar á háskastigi.
3. Miðlar upplýsingum á nauðsynlegum tungumálum frá sóttvarnalækni og Avd-RLS til SAF og ferðabjónustuaðila sem eru í gagnagrunni Ferðamálastofu.

NEYÐARSTIG

1. Móttækur upplýsingar frá SVL eða kemur á framfæri upplýsingum til SVL er varða lýðheilsuógn í farþegaskipi eða innan hafnar.
2. Upplýsir hlutaðeigandi aðila innan ferðabjónustu um breytingar á háskastigi.
3. Miðlar upplýsingum á nauðsynlegum tungumálum frá sóttvarnalækni og avd-RLS til SAF og ferðabjónustuaðila sem eru í gagnagrunni Ferðamálastofu.

8.27 Geislavarnir ríkisins

ÓVISSUSTIG

1. Veitir faglega ráðgjöf um viðbúnað og viðbrögð við hvers kyns geislavá.
2. Móttekur upplýsingar eða kemur á framfæri upplýsingum er varða geislavá.

HÆTTUSTIG

1. Veitir faglega ráðgjöf um viðbúnað og viðbrögð við hvers kyns geislavá.
2. Móttekur upplýsingar eða kemur á framfæri upplýsingum er varða geislavá.
3. Við hættu vegna geislavár er tekið mið af norrænum leiðbeiningum og viðmiðum sem sett eru fram í ritinu „[Protective Measures in Early and Intermediate Phases of a Nuclear or Radiological Emergency, Nordic Guidelines and recommendations \(2014\)](#)“.
4. Er til taks að framkvæma geislaæmalingar.

NEYÐARSTIG

1. Veitir faglega ráðgjöf um viðbúnað og viðbrögð við hvers kyns geislavá.
2. Móttekur upplýsingar eða kemur á framfæri upplýsingum er varða geislavá.
3. Við hættu vegna geislavár er tekið mið af norrænum leiðbeiningum og viðmiðum sem sett er fram í ritinu „[Protective Measures in Early and Intermediate Phases of a Nuclear or Radiological Emergency, Nordic Guidelines and recommendations \(2014\)](#)“.
4. Er til taks að framkvæma geislaæmalingar.

8.28 Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga

ÓVISSUSTIG

1. Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga móttækur tilkynningu og/eða tilkynnir sóttvarnalækni mögulegan grun um yfirvofandi hættu.
2. Fylgist með framvindu mála.
3. Hefur tiltæk bakgrunnsgögn um starfsfólk, tengiliði, gátlista vegna skoðana og yfirfer birgðir s.s. sýnatökuáhöld, persónuhlífar o.fl.
4. Er í sambandi við sóttvarnalækni og hafnarstjóra og aðra samstarfsaðila og stofnanir við mat á sýnatökupörf, flutningi og förgun úrgangs o.fl.
5. Eftirlit framkvæmt miðað við greiningu mikilvægra eftirlitsþátta.
6. Heilbrigðiseftirlit fylgir Handbók WHO um skipaskoðanir og útgáfu sóttvarnaundanþága og sóttvarnavottorða. [Handbook for Inspection of Ships and Issuance of Ship Sanitation Certificates](#). Handbókin er ætluð sem stuðningur fyrir heilbrigðisfulltrúa sem skoða skip, stjórnendur, skipaútgerðir og stjórnvöld sem bera ábyrgð á innleiðingu alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar (IHR).
7. Heilbrigðiseftirlit gefur út sóttvarnavottorð í lok aðgerða.

HÆTTUSTIG

1. Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga móttækur tilkynningu og/eða tilkynnir sóttvarnalækni mögulegan grun um yfirvofandi hættu.
2. Samráð við mat á aðstæðum varðandi takmörkun á útbreiðslu sýkinga og hindra smitleiðir í samráði við sóttvarnalækni, umdæmislækna sóttvarna, hafnarstjóra o.fl.
3. Eftirlit framkvæmt miðað við greiningu mikilvægra eftirlitsþátta.
4. Tekur sýni miðað við tilefni; matvælasýni, neysluvatn, fráveituvatn, mengandi efni.
5. Tekur ákvörðun um flutning og förgun úrgangs og smitefna eða mengandi efna í samráði við UST, SVL, rekstaraðila o.fl. aðila eftir tilefni.
6. Gerir kröfur eftir tilefni um upphreinsun á vettvangi í samráði við hafnarstjóra/UST/ stjórnanda í SST og/eða gerir viðeignandi kröfur og metur hvenær hreinsun er lokið.
7. Upplýsir heilbrigðisnefnd og sveitarstjórnir.
8. Heilbrigðiseftirlit fylgir Handbók WHO um skipaskoðanir og útgáfu sóttvarnaundanþága og sóttvarnavottorða. [Handbook for Inspection of Ships and Issuance of Ship Sanitation Certificates](#). Handbókin er ætluð sem stuðningur fyrir heilbrigðisfulltrúa sem skoða skip, stjórnendur, skipaútgerðir og stjórnvöld sem bera ábyrgð á innleiðingu alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar (IHR).
9. Heilbrigðiseftirlit gefur út sóttvarnavottorð í lok aðgerða.

NEYÐARSTIG

1. Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga móttækur tilkynningu og/eða tilkynnir sóttvarnalækni mögulegan grun um yfirvofandi hættu.
2. Samráð við hlutaðeigandi stjórnanda SST og UST við mat á aðstæðum varðandi takmörkun á útbreiðslu sýkinga og hindra smitleiðir.
3. Tekur sýni eftir þörfum; matvælasýni, neysluvatn, fráveituvatn, mengandi efni.

4. Samráð hlutaðeigandi stjórnanda SST og UST við ákvörðun um förgun úrgangs og smitefna eða mengandi efna.
5. Gerir kröfur eftir tilefni um upphreinsun á vettvangi í samráði við UST, rekstaraðila o.fl. aðila eftir tilefni.
6. Eftirlit haft með hreinsun á vettvangi vegna lýðheilsuógnar í samráði við stjórnanda SST, UST og fleiri hlutaðeigandi.
7. Upplýsir heilbrigðisnefnd og sveitarstjórn.
8. Heilbrigðiseftirlit fylgir Handbók WHO um skipaskoðanir og útgáfu sóttvarnaundanþága og sóttvarnavottorða. [*Handbook for Inspection of Ships and Issuance of Ship Sanitation Certificates*](#). Handbókin er ætluð sem stuðningur fyrir heilbrigðisfulltrúa sem skoða skip, stjórnendur, skipaútgerðir og stjórnvöld sem bera ábyrgð á innleiðingu alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar (IHR).
9. Heilbrigðiseftirlit gefur út sóttvarnavottorð í lok aðgerða.

8.29 Matvælastofnun (MAST) – Vegna dýra um borð

Alvarleg veikindi meðal fólks um borð í skipi sem er á leið til hafnar eða í höfn. Um borð er(u) dýr sem þarf að sinna ef í ljós kemur að enginn á skipinu er nógu frískur til þess eða ef flytja þarf alla frá borði.

ÓVISSUSTIG

1. MAST móttækur tilkynningu um málið í síma 530-4800 eða með tölvupósti á netfangið mast@mast.is.
2. Móttaka MAST tekur við tilkynningunni og kemur henni áfram til yfirdýralæknis og héraðsdýralæknis viðkomandi umdæmis.
3. Héraðsdýralæknir fylgist með framgangi málsins og tryggir að starfsmaður stofnunarinnar sé tiltækur hvenær sem er, ef taka þarf ákvörðun í skyndi um hvað gera skuli við dýr sem eru um borð.
4. Héraðsdýralæknir ráðfærir sig við yfirdýralækni og framkvæmdastjóra markaðsstofu MAST um hvað skuli gera ef í ljós kemur að grípa þurfi til ráðstafana varðandi dýrin.

HÆTTUSTIG

1. Héraðsdýralæknir móttækur tilkynningu frá lögreglu um að undirbúa þurfi ráðstafanir með umönnun dýrs um borð í skipi.
2. Starfsmaðurinn hefur undirbúning að ráðstöfunum, sem geta verið misjafnar eftir aðstæðum, t.d.:
 - a. Ef sóttvarnalæknir telur óhætt að fólk fari um borð í skipið óskar héraðsdýralæknir eftir aðstoð björgunarsveita eða Rauða krossins um að þessir aðilar útvegi hæft fólk til að sinna dýrinu/dýrunum um borð.
 - b. Ef sóttvarnalæknir telur ekki óhætt að fólk fari um borð leitar héraðsdýralæknir eftir aðstöðu í landi sem gæti hentað sem sóttkví til bráðabirgða og útvegar þann búnað sem til þarf til fóðrunar og umhirðu dýranna.

NEYÐARSTIG

1. Héraðsdýralæknir móttækur tilkynningu frá lögreglu eða tollgæslu um að sinna þurfi dýri um borð í skipi.
2. Héraðsdýralæknir hefur samband við þá aðila sem að málinu þurfa að koma og sem hann hefur verið í sambandi við í undirbúningsferlinu.
3. Þeir aðilar sem fara um borð til að sinna umönnun dýranna skulu klæðast hlífðarfatnaði sem skilinn er eftir um borð eftir notkun. Þeir skulu einnig þvo sér vel um hendur áður en þeir fara frá borði. Viðkomandi aðilar skulu ekki vera í snertingu við dýr í landi fyrstu tvo sólarhringana eftir að þeir hafa sinnt dýrunum um borð.
4. Ef aðstæður eru þannig að ekki er hægt að sinna dýrunum um borð metur Matvælastofnun hvort mögulegt sé að flytja þau í land og hvort áhættan sé ásættanleg.
5. Ef Matvælastofnun ákveður að óhætt sé að taka dýrin í land skal farið með þau rakleiðis í sóttvarnaraðstöðu á hafnarsvæðinu sem viðkomandi hafnarstjórn útvegar og héraðsdýralæknir hefur samþykkt. Þar þarf að vera aðstaða til handþvottar og fataskipta, auk nauðsynlegs búnaðar fyrir umhirðu dýranna. Úrgangi skal fargað sem um sóttmengaðan úrgang sé að ræða. Farið skal að nánari fyrirmælum héraðsdýralæknis um umgengi, þrif og sóttthreinsun. Héraðsdýralæknir ber ábyrgð á eftirliti með flutningi dýranna og dvöl þeirra í sóttvarnaraðstöðunni, bæði hvað varðar smitvarnir og velferð.
6. Um leið og fólki sem getur annast dýrin, hefur verið leyft að fara aftur um borð, skulu þau flutt rakleiðis úr sóttkvíni um borð, undir eftirliti héraðsdýralæknis eða fulltrúa hans. Sóttkvíin skal að lokinni notkun þrifu og sóttthreinsuð og öllum úrgangi og öðru sem ekki er hægt að þrifa fargað sem um sóttmengaðan úrgang sé að ræða. Héraðsdýralæknir skal hafa eftirlit með fráganginum og taka hann út í lokin.

8.30 Matvælastofnun – Veikindi um borð talin vera vegna sýktra matvæla/neysluvatns

ÓVISSUSTIG

1. Sóttvarnalæknir tilkynnir Matvælastofnun um grun um matarborinn sjúkdóm.
2. Matvælastofnun fylgist með faraldsfræðilegri athugun sóttvarnalæknis og rannsókn heilbrigðiseftirlits á vettvangi.
3. Ef grunur beinist að matvælum sem eru framleidd á Íslandi er gripið til aðgerða í viðkomandi Matvælafyrirtæki svo hægt sé að hefta frekari útbreiðslu.
4. Matvælastofnun sér um rannsókn í fyrirtækjum sem eru undir eftirliti stofnunarinnar og heilbrigðiseftirlitið sér um rannsókn í fyrirtækjum sem eru undir eftirliti stofnunarinnar.
5. Ef grunur beinist að matvælum sem framleidd eru í öðru Evrópuríki er send tilkynning í RASFF kerfið til að hefta frekari útbreiðslu í öðrum löndum.
6. Ef matarborinn sjúkdómur kemur upp í fleiri skipum sem eru staðsett á mismunandi svæðum og grunur er að uppruni sýkingar sé sá sami sér Matvælastofnun um samhæfingu aðgerða heilbrigðiseftirlitsvæða um borð í skipum.
7. MAST fylgir eftirfarandi: [Leiðbeiningar við rannsókn á matarbornum sjúkdómum – 2016. Embætti landlæknis, sóttvarnalæknir og Matvælastofnun.](#)

HÆTTUSTIG

1. Sóttvarnalæknir tilkynnir Matvælastofnun um grun um matarborinn sjúkdóm.
2. Matvælastofnun fylgist með faraldsfræðilegri athugun sóttvarnalæknis og rannsókn heilbrigðiseftirlits á vettvangi.
3. MAST fylgir eftirfarandi: [Leiðbeiningar við rannsókn á matarbornum sjúkdómum – 2016. Embætti landlæknis, sóttvarnalæknir og Matvælastofnun.](#)

NEYÐARSTIG

1. Sóttvarnalæknir tilkynnir Matvælastofnun um grun um matarborinn sjúkdóm.
2. Matvælastofnun fylgist með faraldsfræðilegri athugun sóttvarnalæknis og rannsókn heilbrigðiseftirlits á vettvangi.
3. MAST fylgir eftirfarandi: [Leiðbeiningar við rannsókn á matarbornum sjúkdómum – 2016. Embætti landlæknis, sóttvarnalæknir og Matvælastofnun.](#)

8.31 Samgöngustofa

ÓVISSUSTIG

1. Móttækur tilkynningu og fylgist með framvindu mála.

HÆTTUSTIG

1. Sendir fulltrúa í SST.
2. Tilkynnir fánaríki skips um atvik, sé þess þörf.
3. Kemur eftir þörfum á samskiptum við útgerðaraðila, flokkunarfélög, fánaríki skips og verndarfulltrúa hafnar.
4. Leggur farbann á skip sé þess þörf.
5. Athugar þörf á frekari aðgerðum.

NEYÐARSTIG

1. Sendir fulltrúa í SST.
2. Tilkynnir fánaríki skips um atvik, sé þess þörf.
3. Kemur eftir þörfum á samskiptum við útgerðaraðila, flokkunarfélög, fánaríki skips og verndarfulltrúa hafna.
4. Leggur farbann á skip sé þess þörf.
5. Athugar þörf á frekari aðgerðum.

8.32 Samgöngur - Rannsóknarnefnd samgönguslysa (RNSA)

ÓVISSUSTIG

1. Rannsóknarstjóri móttækur upplýsingar og fylgist með gangi mála.

HÆTTUSTIG

1. Rannsóknarstjóri móttækur upplýsingar og fylgist með málum.
2. Við störf á vettvangi styðst RNSA við gildandi lög og verklagsreglur.

NEYÐARSTIG

1. Rannsóknarstjóri móttækur upplýsingar og fylgist með málum.
2. Við störf á vettvangi styðst RNSA við gildandi lög og verklagsreglur.

8.33 Umhverfisstofnun

ÓVISSUSTIG

Móttækur tilkynningu frá Stjórnstöð LHG, SVL, RLS eða kemur tilkynningu á framfæri.

1. Móttækur tilkynningu og fylgist með framvindu mála og metur líkur á mengunarvá í samráði við LHG, RLS og SVL.

HÆTTUSTIG

Móttækur tilkynningu frá Stjórnstöð LHG, SVL, RLS eða kemur tilkynningu á framfæri.

1. Virkjar fulltrúa UST sem verður í samskiptum við SST.
2. Fylgist með framvindu mála og ráðleggur varðandi aðgerðir til að draga úr mengunarhættu í samráði við hlutaðeigandi.
3. Athugar þörf á frekari aðgerðum og er í samskiptum við heilbrigðisfulltrúa og hafnarstjóra í viðkomandi höfn.
4. Ef þurfa þykir er aðgerðaráætlun UST, LHG og SGS virkjuð.

NEYÐARSTIG

Móttækur tilkynningu frá Stjórnstöð LHG, SVL, RLS eða kemur tilkynningu á framfæri.

1. Sendir fulltrúa í SST.
2. Aðgerðarstjórn er virkjuð sem verður í sambandi við fulltrúa sinn í SST.
3. Fylgist með framvindu mála og ráðleggur varðandi aðgerðir til að draga úr mengunarhættu í samráði við hlutaðeigandi.
4. Athugar þörf á frekari aðgerðum í samráði við heilbrigðisfulltrúa og hafnarstjóra í viðkomandi höfn.
5. Undirbýr mengunarvarnarstörf í samráði við VST, AST og SST.
6. Fer með stjórn mengunarvarna og hreinsunaraðgerða á vettvangi eftir að björgunar- og rannsóknarvinnu er lokið í samkvæmt IV. og V. kafla reglugerðar nr. 1010/2012.
7. Starfar samkvæmt sameiginlegri aðgerðaráætlun UST, LHG og SGS.

9.0 Fjarskipti/Samskipti

Vísað er í fjarskiptaskipulag þess umdæmis sem aðgerð heyrir undir.

9.1 Grunnskipulag fjarskipta (Tetra)

Í upphafi tilkynna allir viðbragðsaðilar sem eru á leið á vettvang sig inn á **BLÁR X - 0** og eru á þeim talhóp þar til fyrirmæli eru gefin um annað.

Samskipti við skip í neyð

Stjórnstöð Landhelgisgæslunnar sér almennt um samskipti við skipið nema ef atburður verður innan hafnar þá sér VST um samskipti við skip. Varast skal að skipta um fjarskiptarás við skip í neyð.

Fjarskipti milli helstu stjórneininga eru sem hér segir (mynd 9.1):

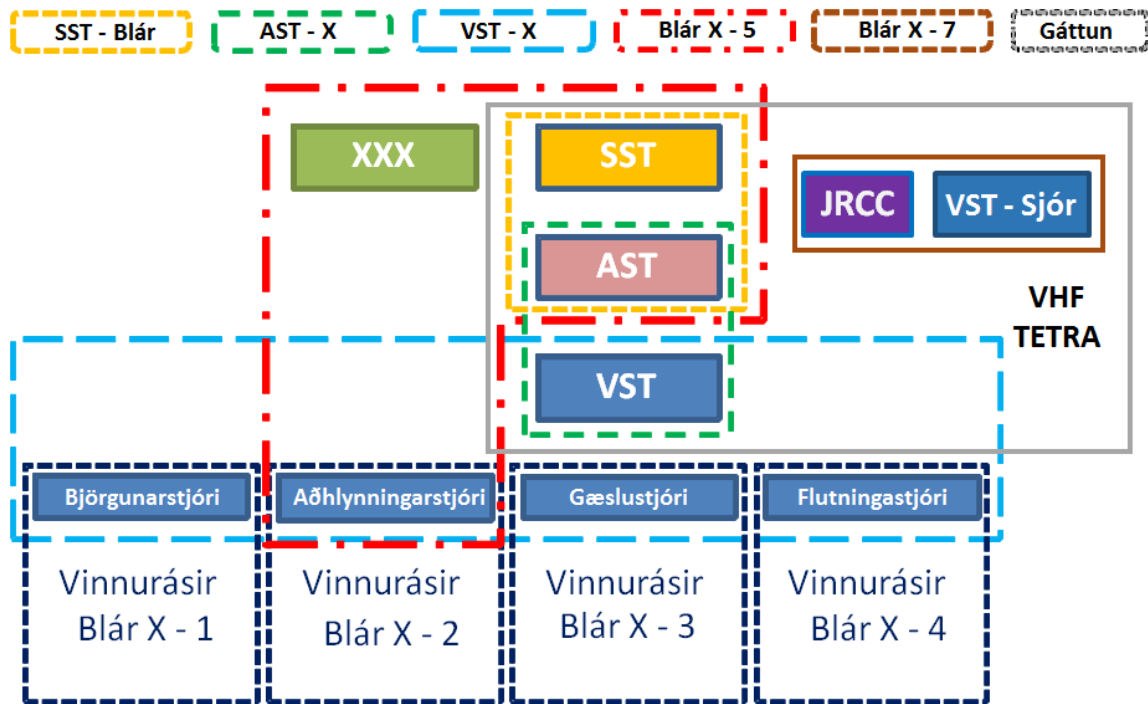
- Samhæfingarstöðin og Aðgerðastjórn eru með sín samskipti á **SST - BLÁR**
- Aðgerðastjórn - Vettvangsstjórn **AST - X**
- Vettvangsstjórn - stjórnendur verkþátta **BLÁR X - 1, 2, 3 og 4**
- Innbyrðis fjarskipti innan einstakra verkþátta ákvarðast eftir aðstæðum (TETRA og VHF)
- Aðhlyningarstjóri er í sambandi við AST og SST varðandi sjúkraflutninga á **BLÁR X - 5** eftir því sem við á (SST getur fært verkefnið á annan talhóp ef álag gefur tilefni til) ásamt HSS.
- Rauði krossinn á Íslandi (fjöldahjálparstöð/SSA) er í sambandi við AST/SST á **BLÁR X - 6**

Verkþáttastjórar og þeirra verkþættir geta notað talhópa:

Björgunarstjóri	Tetra	BLÁR X - 1
Eftirlit og mælingar	Tetra	BLÁR X - 2
Gæslustjóri	Tetra	BLÁR X - 3
Flutningastjóri	Tetra	BLÁR X - 4

Fjarskipti milli skipa og stjórnstöðva fara fram á VHF rás 16 (156,8 MHz) neyðartíðni skipa, VHF rás 6 (156,3 MHz), VHF rás 10 (156,5 MHz) og rás 5 (157,975 MHz) sameiginleg rás björgunarsveita eða endurvarparásir björgunarsveita eru einnig valkostir.

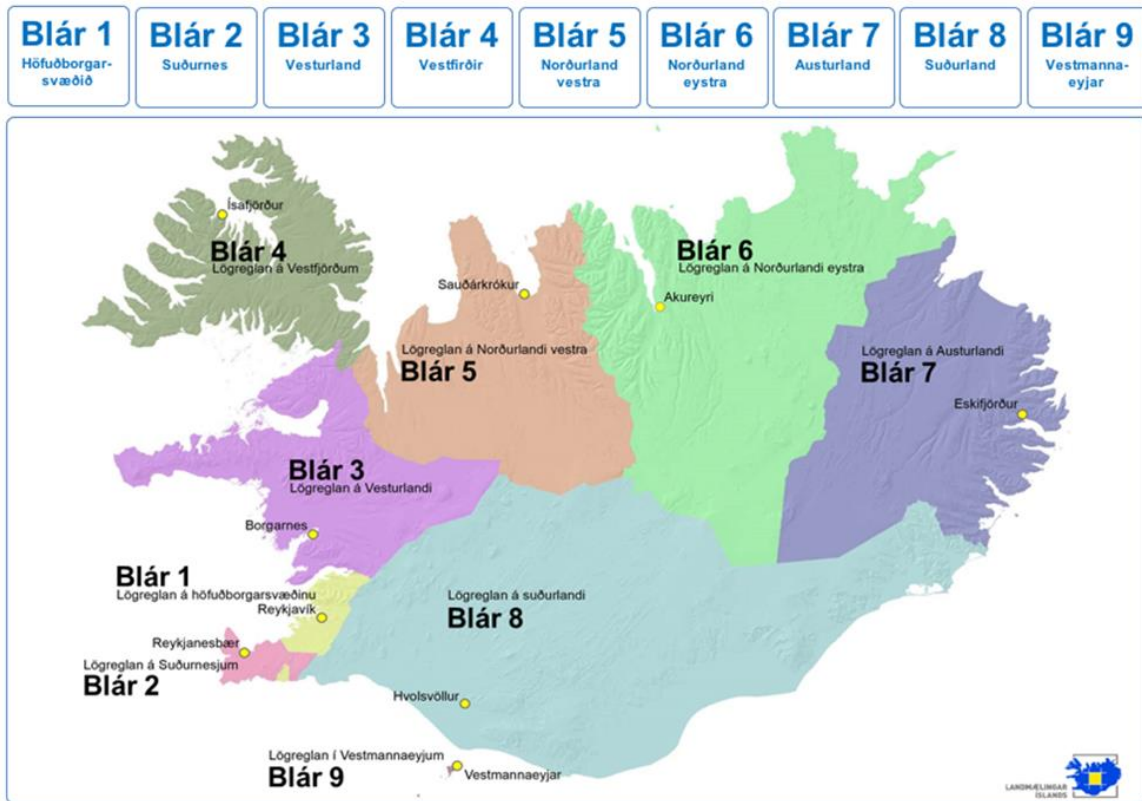
Gáttun milli VHF og Tetra er framkvæmd af stjórnstöð Landhelgisgæslunnar við virkjun viðbragðsáætlunarinnar. Fjarskiptamiðstöð lögreglunnar sér um að samtengja Tetra-talhópa, „patsa“ þegar og ef við á. SST, AST, VST, VST-sjór og stjórnstöð Landhelgisgæslunnar eru með opið fyrir fjarskipti á Tetra-talhóp **Blár X - 7** og nýta hann til að koma upplýsingum á milli viðbragðsaðila sem nota einungis Tetra annarsvegar og hefðbundin skipafjarskipti hinsvegar. Frekari útfærsla á skipulagi fjarskipta er ákveðin af stjórnanda á vettvangi í samráði við yfirstjórn.

Mynd: 9.1 Grunnskipulag fjarskipta

Blár 1 Höfuðborgar- svæðið	Blár 2 Suðurnes	Blár 3 Vesturland	Blár 4 Vestfirðir	Blár 5 Norðurland vestra	Blár 6 Norðurland eystra	Blár 7 Austurland	Blár 8 Suðurland	Blár 9 Vestmanna- eyjar
Blár 1.0	Blár 2.0	Blár 3.0	Blár 4.0	Blár 5.0	Blár 6.0	Blár 7.0	Blár 8.0	Blár 9.0
Blár 1.1	Blár 2.1	Blár 3.1	Blár 4.1	Blár 5.1	Blár 6.1	Blár 7.1	Blár 8.1	Blár 9.1
Blár 1.2	Blár 2.2	Blár 3.2	Blár 4.2	Blár 5.2	Blár 6.2	Blár 7.2	Blár 8.2	Blár 9.2
Blár 1.3	Blár 2.3	Blár 3.3	Blár 4.3	Blár 5.3	Blár 6.3	Blár 7.3	Blár 8.3	Blár 9.3
Blár 1.4	Blár 2.4	Blár 3.4	Blár 4.4	Blár 5.4	Blár 6.4	Blár 7.4	Blár 8.4	Blár 9.4
Blár 1.5	Blár 2.5	Blár 3.5	Blár 4.5	Blár 5.5	Blár 6.5	Blár 7.5	Blár 8.5	Blár 9.5
Blár 1.6	Blár 2.6	Blár 3.6	Blár 4.6	Blár 5.6	Blár 6.6	Blár 7.6	Blár 8.6	Blár 9.6
Blár 1.7	Blár 2.7	Blár 3.7	Blár 4.7	Blár 5.7	Blár 6.7	Blár 7.7	Blár 8.7	Blár 9.7
Rauður 1.1	Rauður 2.1	Rauður 3.1	Rauður 4.1	Rauður 5.1	Rauður 6.1	Rauður 7.1	Rauður 8.1	Rauður 9.1
Rauður 1.2	Rauður 2.2	Rauður 3.2	Rauður 4.2	Rauður 5.2	Rauður 6.2	Rauður 7.2	Rauður 8.2	Rauður 9.2
Rauður 1.3	Rauður 2.3	Rauður 3.3	Rauður 4.3	Rauður 5.3	Rauður 6.3	Rauður 7.3	Rauður 8.3	Rauður 9.3
Gulur 1.1	Gulur 2.1	Gulur 3.1	Gulur 4.1	Gulur 5.1	Gulur 6.1	Gulur 7.1	Gulur 8.1	Gulur 9.1
Gulur 1.2	Gulur 2.2	Gulur 3.2	Gulur 4.2	Gulur 5.2	Gulur 6.2	Gulur 7.2	Gulur 8.2	Gulur 9.2
Gulur 1.3	Gulur 2.3	Gulur 3.3	Gulur 4.3	Gulur 5.3	Gulur 6.3	Gulur 7.3	Gulur 8.3	Gulur 9.3
SST - Blár								
SST - Rauður								
SST - Gulur								
AST-1	AST-2	AST-3	AST-4	AST-5	AST-6	AST-7	AST-8	AST-9
VST-1	VST-2	VST-3	VST-4	VST-5	VST-6	VST-7	VST-8	VST-9

Mynd 9.2 Talhópaöppur

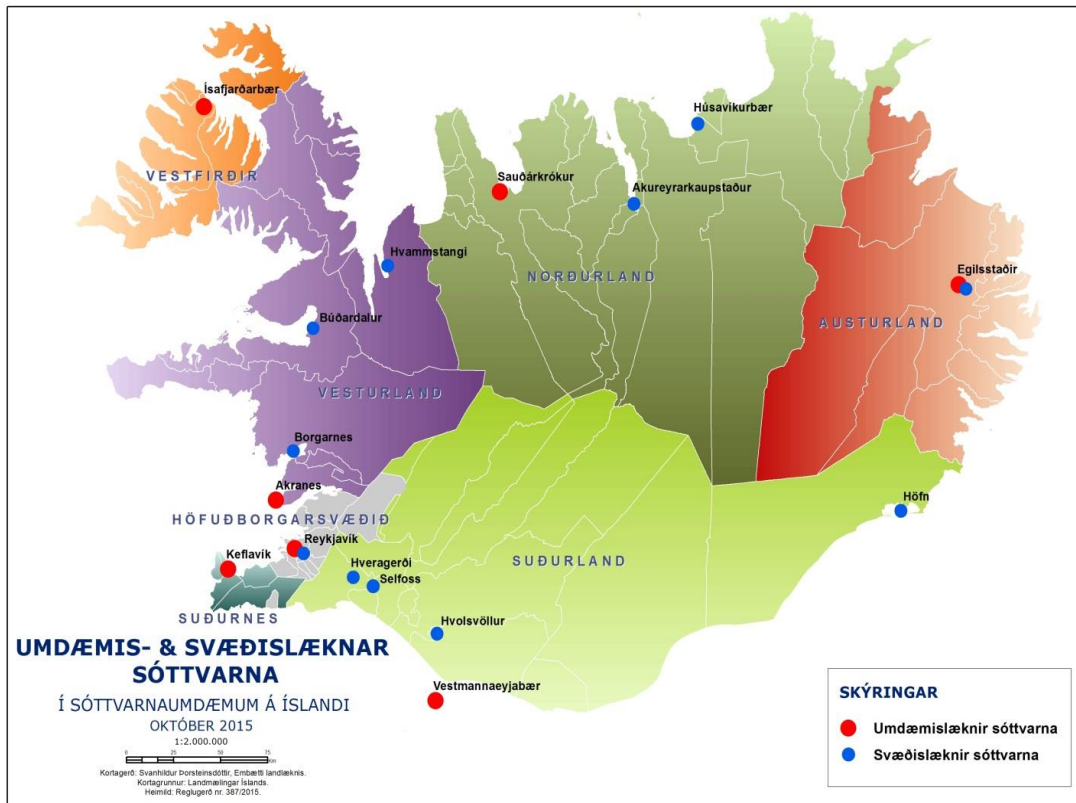

Mynd 9.3 Umdæmaskipting fjarskiptatalhópa

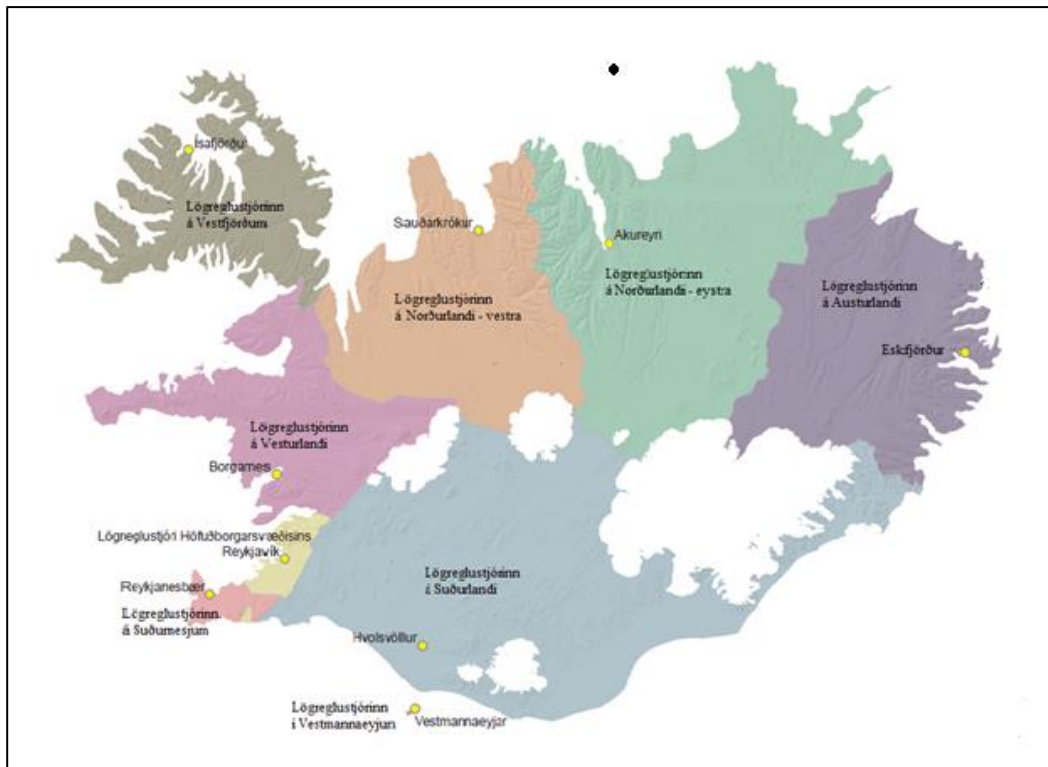
Blár X Umdæmi	Blár X-0	RAUÐUR Heilbrigðisstofnanir Landhelgisgæslan Lögregla Neyðarlínan varðstofa Sjúkraflutningar Slökkvilið
	Blár X-1	
	Blár X-2	
	Blár X-3	
	Blár X-4	BLÁR Aðgerðastjórnir Björgunarsveitir Isavia Rauði krossinn á Íslandi - Allir sem hafa aðgang að rauðum hópum
	Blár X-5	
	Blár X-6	
	Blár X-7	
	Rauður X-1	GULUR Fjarskiptafyrirtæki Hafnir Jarðvísindastofnun Spölur Strætó Sveitarfélög Veðurstofan Vegagerðin Veitustofnanir Þjóðgarðar - Allir sem hafa aðgang að rauðum og bláum hópum
	Rauður X-2	
	Rauður X-3	
	Gulur X-1	
	Gulur X-2	
	Gulur X-3	
	SST - Blár	
SST - Rauður		
SST - Gulur		
AST-X		
VST-X		

Mynd 9.4 Aðgangsstýring að talhópum

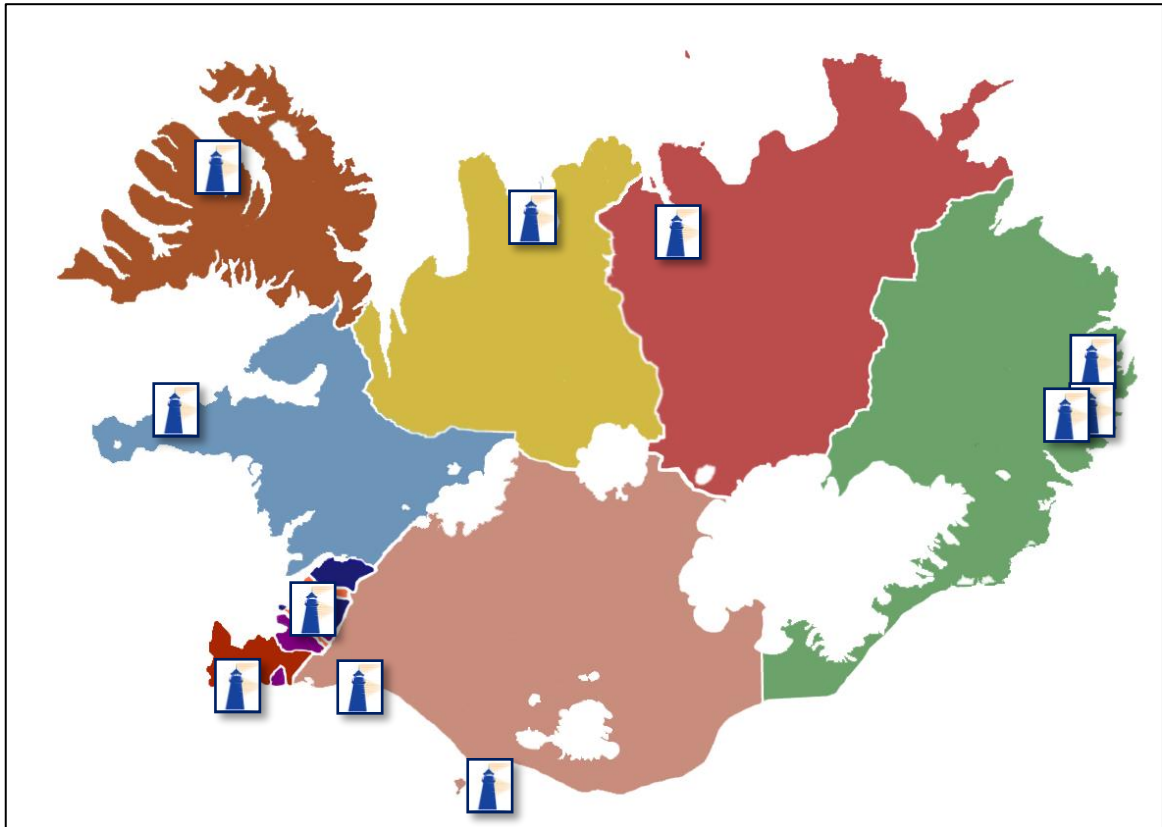
10.0 Kort

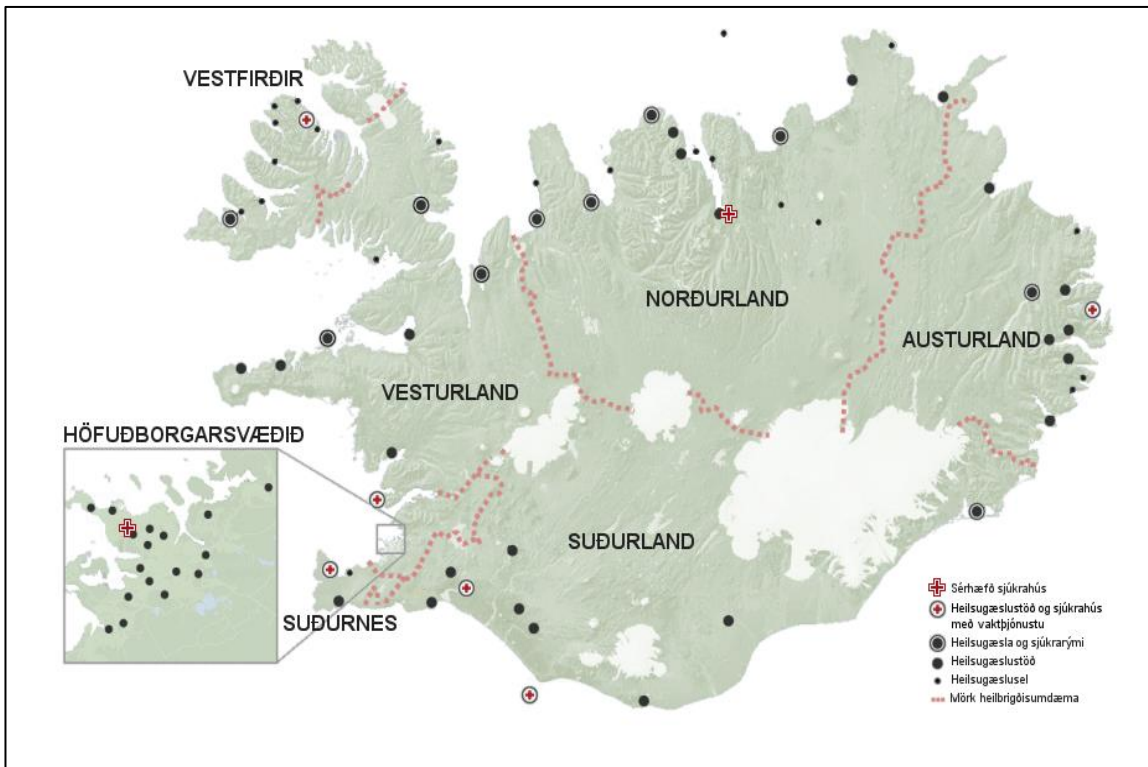
Mynd 10.1 Sóttvarnaumdæmin (sjö) og staðsetning umdæmis- og svæðislækna sóttvarna, sjá einnig töflu 10.1

Mynd 10.2 Lögregluumdæmin (nín) og aðetir lögreglustjóra innan umdæmanna. LHG stýrir aðgerðum á sjó

Mynd. 10.3 Heilbrigðiseftirlitsvæði eru tíu (10) og Aðalhafnir eru 11

Mynd. 10.4 Heilbrigðisumdæmin eru sjö (7), sérhæfð sjúkrahús eru tvö (2) og umdæmisjúkrahús eru sex (6)

Sóttvarnaumdæmi eða -svæði	Umdæmis- og svæðislæknar	Aðsetur	Vinnustaður
Austurland	Umdæmislæknir	HSA Egilsstöðum	Heilbrigðisstofnun Austurlands (HSA)
	Svæðislæknir	HSA Egilsstöðum	
Höfuðborgarsvæðið	Umdæmislæknir	Heilsguæsla HH Árbæ	Heilsguæsla höfuðborgarsvæðis (HH)
	Svæðislæknir	Heilsguæsla HH Garðabæ	
Norðurland	Umdæmislæknir	HSN Sauðárkrókur	Heilbrigðisstofnun Norðurlands (HSN)
	Svæðislæknir	HSN Akureyri	
	Svæðislæknir	HSN Húsavík	
Suðurland sottvarnir@hsu.is	Umdæmislæknir	HSU Vestmannaeyjum	Heilbrigðisstofnun Suðurlands (HSU)
	Svæðislæknir	HSU Hveragerði	
	Svæðislæknir	HSU Selfossi	
	Svæðislæknir	HSU Hellu/Hvolsvelli	
	Svæðislæknir	HSU Höfn	
Suðurnes	Umdæmislæknir	HSS Grindavík	Heilbrigðisstofnun Suðurnesja (HSS)
Vestfirðir	Umdæmislæknir	HVEST Ísafirði	Heilbrigðisstofnun Vestfjarða (HVEST)
Vesturland	Umdæmislæknir	HVE Akranesi	Heilbrigðisstofnun Vesturlands (HVE)
	Svæðislæknir	HVE Borgarnesi	
	Svæðislæknir	HVE Búðardal	
	Svæðislæknir	HVE Hvammstanga	

Tafla 10.1 Umdæmis- og svæðislæknar sóttvarna og aðsetur þeirra

11.0 Dreifingarlisti

Þeir sem hafa hlutverk í þessari áætlun samkvæmt 8. kafla er skylt að varðveita prentað eintak.

Áætlunin er varðveitt á vef Embættis landlæknis, www.landlaeknir.is og á vef almannavarnadeildar ríkislögreglustjóra, www.almannavarnir.is

Tilkynning er send í tölvupósti frá SVL/avd-RLS þegar breyting verður/ný útgáfa og hlutaðeigandi beðnir að prenta nýtt eintak/nýja útgáfu og varðveita á sínum starfsstöðvum.

12.0 Breytingasaga

Útgáfa	Dagsetning	Skýringar/breytingar	Fært inn
1.0	31.01.2017		

13.0 Viðaukar

13.1 Lög og reglugerðir

Áætlunin styðst við eftirfarandi lög og reglugerðir með síðari breytingum:

Lög

[Efnalög nr. 61/2013](#)
[Hafnalög nr. 61/2003](#)
[Sóttvarnalög nr. 19/1997](#)
[Lög um almannavarnir nr. 82/2008](#)
[Lög um eftirlit með skipum nr. 47/2003](#)
[Lög um landlækni og lýðheilsu nr. 41/2007](#)
[Lög um Landhelgisgæslu Íslands nr. 52/2006](#)
[Lög um siglingavernd nr. 50/2004](#)
[Lög um vaktstöð siglinga nr. 41/2003](#)
[Lög um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998](#)
[Lög um varnir gegn mengun hafs og stranda nr. 33/2004](#)
[Lög um meðhöndlun úrgangs nr. 55/2003](#)
[Lög um geislavarnir nr. 44/2002](#)
[Lög um brunavarnir nr. 75/2000](#)
[Lög um Umhverfisstofnun nr. 90/2002](#)
[Lög um Matvælastofnun nr. 85/2000](#)
[Lög um björgunarsveitir og björgunarsveitarmenn nr. 43/2003](#)
[Lög um skipströnd og vogrek nr. 42/1926](#)
[Lögreglulög nr. 90/1996](#)

Reglugerðir

[Alþjóðaheilbrigðisreglugerðin, International Health Regulations \(WHO, IHR-2005\)](#)

[Reglugerð um efni og gerð viðbragðsáætlana nr. 323/2010](#)
[Reglugerð um sóttvarnaráðstafanir nr. 817/2012](#)
[Reglugerð um skýrslugerð vegna sóttvarna nr. 221/2012](#)
[Reglugerð um tilnefningu yfirlækna til að sinna sóttvörnum nr. 387/2015](#)
[Reglugerð um flokkun almannavarnastiga nr. 650/2009](#)
[Reglugerð um umdæmi lögreglustjóra nr. 1150/2014](#)
[Reglugerð um stjórnun leitar- og björgunaraðgerða á leitar- og björgunarsvæði Íslands vegna sjófarenda og loftara nr. 71/2011](#)
[Reglugerð um leit og björgun á landi og samstarf lögreglu og björgunarsveita nr. 289/2003](#)
[Reglugerð um vaktstöð siglinga og eftirlit með umferð skipa nr. 80/2013](#)
[Reglugerð um stjórn lögreglurannsókna 192/2008](#)
[Reglugerð um hafnamál nr. 326/2004](#)
[Reglugerð um breytingu á reglugerð nr. 941/2002 nr. 747/2009 um sóttvarnaundanþágu og sóttvarnavottorð fyrir skip](#)
[Reglugerð um skipulag og störf stjórnar samhæfingar- og stjórnstöðvar og viðbragðsaðila almannavarna nr. 100/2009](#)
[Reglugerð um starfshætti almannavarna- og öryggismálaráðs nr. 459/2009](#)
[Reglugerð um útnefningu skipaafdrepa á Íslandi nr. 614/2014](#)

13.2 Staðhættir þeirra hafna sem áætlunin nær til

Reykjavík – gamla höfnin

Skilgreining á afmörkun svæðis er lína dregin úr sjó við fyllingarkant vestan Fiskislóðar, meðfram hringtorgi við Ánanaust og þaðan í enda Mýrargötu. Mörk liggja síðan í austurkanti Mýrargötu og Geirsgötu að línu sem liggur 20 metra innan Austurbakka frá gatnamótum Pósthússtrætis og Geirsgötu að og með Faxagarði. Ingólfsgarður með aðkomu að landi utan og austan Faxagötu. Siglingaaðkoma er greið og höfnin er talin örugg í öllum veðrum.

Hnattstaða	64°11'5 N 021°57'5 W
Staðsetning	Við miðbæ Reykjavíkur
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Greið
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Skógarhlíð 14, 1. hæð, Reykjavík Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á HBS</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna á HBS</i> <i>Fulltrúi Faxaflóahafna</i> <i>Fulltrúi SHS</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 1</i> <i>Fulltrúi Rauðakrossins</i> <i>Fulltrúi Landspítala</i>
AST til vara	Lögreglustöðin, Hverfisgötu 113
Vettvangsstjórn (VST)	Stjórnstöðvarbifreið Slysavarnafélagsins Landsbjargar (Björninn)
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Bifreiðastæði við suðausturhluta tónlistarhússins Hörpu
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Ákvörðun Gæslustjóra
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Melaskóli, Hagamel 1
Hvildaraðstaða hjálparliðs	Lögreglustöðin, Hverfisgötu 113
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Bifreiðastæði og hús – tónlistarhúsið Harpa
Ytra biðsvæði (YB)	Bifreiðastæði við Breiðholtskirkju, Þangbakka 5 í Mjódd

Tafla 13.1. Reykjavík – gamla höfnin

Reykjavík – Sundahöfn – Skarfabakki – Korngarður – Sundabakki – Kleppsbakki

Nýleg aðstaða. Allt svæðið er vaktað í samræmi við reglur um hafnavernd. Aðstaða er fyrir hópbifreiðar bæði við Korngarð og Sundabakka auk annarra bílastæða. Á nýjum hafnarbakka í Sundahöfn, Skarfabakka, er 300 m² þjónustuhús. Þar er salerni, sími, aðgangur að Internetinu auk upplýsingamiðstöðvar fyrir ferðamenn og áhöfn. Sérstök aðstaða verður fyrir þá sem þjónusta skipin og vel verður séð fyrir bílastæðum. Siglingaaðkoma er greið og höfnin er talin örugg í öllum veðrum.

Hnattstaða	64°11'5 N 021°57'5 W
Staðsetning	Frá Laugarnesi að Gelgjutanga
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Greið
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Skógarhlíð 14, 1. hæð, Reykjavík Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á HBS</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna á HBS</i> <i>Fulltrúi Faxaflóahafna</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 1</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi</i> <i>Fulltrúi Landspítala</i>
AST til vara	Lögreglustöðin, Hverfisgötu 113
Vettvangsstjórn (VST)	Stjórnstöðvarbifreið Slysavarnafélagsins Landsbjargar (Björninn)
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Gatnamót Klettagarða og Skarfagarða
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Hampiðjan, Skarfagörðum 4
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Laugardalshöll, Engjavegi 8
Hvíldaraðstaða hjálparliðs	Laugardalshöll, Engjavegi 8
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Klettagarðar 12
Ytra biðsvæði (YB)	Bifreiðastæði við Breiðholtskirkju, Þangbakka 5 í Mjódd

Tafla 13.2 Reykjavík- Sundahöfn

Grundarfjörður – Grundarfjarðarhöfn

Skilgreining á afmörkun svæðis

Takmörk á sjó: Grundarfjarðarhöfn takmarkast af línu, sem hugsast dregin úr Spjarar-snoppu, austan fjarðarins, beint í Flangasker og þaðan aftur í beina stefnu í svokallaðan Hamar, vestan við bæinn Krossnes á vesturströnd fjarðarins. Að öðru leyti takmarkast höfnin af strandlínu milli þessara sömu staða.

Takmörk á landi: Austan við Nesveg. Helstu hafnarsvæði eru: Norðurgarður, Suðurgarður, Miðgarður og Smábátabyggja (flotbyggja). Landsvæði hafnarinnar skiptast í: Hafnarbakka og bryggjur, farmstöðvar og önnur afgreiðslusvæði (götur, lóðir, iðnaðar- og baksvæði). Siglingaaðkoma er greið og höfnin er talin örugg í öllum veðrum.

Hnattstaða	64°55'5 N 023°15'2 W
Staðsetning	Hafnarsvæði Grundarfjarðarhafnar
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Greið
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Björgunarsveitarhús Klakks Grundarfirði. Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á Vesturlandi.</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna á Vesturlandi HVE</i> <i>Fulltrúi Grundarfjarðarhafnar</i> <i>Slökkviliðsstjóri Grundarfjarðarbæjar</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 5</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi</i> <i>Fulltrúi heilbrigðisstofnunar (HVE)</i>
AST til vara	Hafnarhús Grundarfjarðarhafnar nema lögreglustjóri Vesturlands tilgreini annað.
Vettvangsstjórn (VST)	Björgunarsveitarhús Klakks Grundarfirði
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Bifreiðaplan ofan Hafnarhús Grundarfjarðarhafnar
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Ákvörðun AST hverju sinni
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Grunnskólinn á Grundarfirði
Hvíldaraðstaða hjálparliðs	Björgunarsveitarhús Klakks Grundarfirði, nema ákvörðun AST um annað.
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Bifreiðaplan ofan Hafnarhús Grundarfjarðarhafnar
Ytra biðsvæði (YB)	Ákvörðun AST

Tafla 13.3 Grundarfjarðarhöfn

Ísafjarðarhöfn

Til hennar teljast hafnirnar á Flateyri, Þingeyri og Suðureyri auk Ísafjarðarhafnar. Til Ísafjarðar koma mörg skemmtiferðaskip ár hvert og skipakomum fer fjölgandi. Á þessu ári komu 80 skip og farþegafjöldi var um 80.000. Til samanburðar þá voru skipakomur 63 árið 2015 og farþegafjöldinn var um 61.000. Við höfnina er upplýsingamiðstöð sem starfar þann tíma sem skemmtiferðaskip liggja í höfninni. Uppi eru hugmyndir um að bæta aðstöðu og aðgengi fyrir ferðamenn í Ísafjarðarbæ, jafnt fyrir farþega skemmtiferðaskipa sem og aðra.

Hnattstaða Ísafjarðarhafnar	66°04'02 N 23°07'10 W
Staðsetning	Sundahöfn, Ísafirði
Tegundir skipa	Skemmtiferðaskip, fragtskip, fiskiskip og olúskip
Siglingaaðkoma	Í 211°merki í Naustum á Kirkjubólshlíð fyrir Mávagarð síðan greið leið að Sundabakka.
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Slökkvistöð Ísafjarðarbæjar og einnig í húsi Björgunarfélags Ísafjarðar, Guðmundarbúð í Sindragötu. Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á Vestfjörðum</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna á Vestfjörðum</i> <i>Fulltrúi Ísafjarðarhafnar</i> <i>Slökkviliðsstjóri Ísafjarðarbæjar eða staðgengill hans</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 7</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi</i> <i>Fulltrúi heilbrigðisstofnunar (H Vest)</i>
AST til vara	Lögreglustöðin á Ísafirði
Vettvangsstjórn (VST)	Lögreglan, slökkviliðsstjóri, björgunarsveitir
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Gámastæði í Sundahöfn
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Grunnskólinn á Ísafirði
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Grunnskólinn á Ísafirði
Hvíldaraðstaða hjálparliðs	Guðmundarbúð hús Björgunarfélags Ísafjarðar í Sindragötu.
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Gámastæði, í Sundahöfn, Hafnarhúsið Ásgeirsbakka
Ytra biðsvæði (YB)	Bifreiðastæði við Ísafjarðarkirkju

Tafla 13.4 Ísafjarðarhöfn

Sauðárkrókshöfn

Á Sauðárkrókshöfn er þjónusta við skip og báta allan sólarhringinn. Við alla viðlegukanta er hægt að afgreiða vatn og rafmagn nema á viðlegum minni báta, þar er einungis hægt að afgreiða rafmagn. Höfnin hefur eina bílavog 12 metra langa sem tekur 60 tonn og eina pallvog sem tekur 2 tonn. Höfnin er meðalstór fiski- og flutningahöfn með alla algenga hafnarþjónustu. Má þar nefna löndun afla, frysti og kæligeymslur, flutning afla á markað, afgreiðslu á eldsneyti og smurolíum, hvers konar véla og viðhaldsvinnu, netagerð og allur kostur afgreiddur í skip.

Hnattstaða	65°45'26 N 19°38'44 W
Staðsetning	Frá varnargarði við Strandveg norður yfir til Lágeyrar
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Nokkuð greið
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Slökkvistöðin við Sæmundargötu Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á Norðurlandi vestra</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna á Norðurlandi</i> <i>Slökkviliðsstjóri eða staðgengill hans</i> <i>Fulltrúi Sauðárkrókshafnar</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 10</i> <i>Fulltrúi Heilbrigðisstofnunar (HSN) Sauðárkróki</i>
AST til vara	Björgunarsveitin Skagfirðingasveit, Borgarröst 1
Vettvangsstjórn (VST)	Hafnarvarðarhús
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Bílastæði við Fisk Seafood, Eyrarvegi 18
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Ákvörðun AST hverju sinni
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Fjölbrautaskóli Norðurlands vestra
Hvildaraðstaða hjálparliðs	Íþróttahús, Skagfirðingabraut 22
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Bílastæði Kjarnans, Hesteyri 2
Ytra biðsvæði (YB)	Svæði á gatnamótum Strandvegar og Borgargerðis

Tafla 13.5 Sauðárkrókshöfn

Akureyrarhöfn

Mikið er um komur skemmtiferðaskipa til Akureyrar. Árið 2016 munu 90 skip koma til hafnarinnar og farþegafjöldinn verður um 85.000. Stærsta skipið er um 137.000 GRT og um 330 metra langt. Aðstaða fyrir skemmtiferðaskip er góð. Aðallega eru notaðar tvær bryggjur. Tangabryggja sem er 170 metra með 9–11 metra dýpi og Oddeyrarbryggja sem er 240 metra löng með 9–11 metra dýpi. Aðstaða fyrir farþega er almennt góð. Upplýsingar um Akureyri og nágrenni og salerni er að finna í þjónustuhúsi. Einnig er þráðlaust net fyrir farþega og áhöfn á báðum bryggjunum. Aðstaða fyrir hópferðabifreiðar, bílaleigur og leigubifreiðar ágæt. Höfnin á Akureyri uppfyllir allar kröfur um hafnavernd.

Hnattstaða	65°43 N 18°07 W
Staðsetning	Frá Krossanesi inn að Pollinum
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Greið
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Lögreglustöðin Akureyri Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á Norðurlandi eystra</i> <i>Svæðislæknir sóttvarna á Akureyri</i> <i>Hafnarstjóri Akureyrarhafnar/Hafnasamlags Norðurlands</i> <i>Slökkviliðsstjóri Akureyrar</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 11</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi</i> <i>Fulltrúi heilbrigðisstofnunar (HSN)</i> <i>Fulltrúi Sjúkrahússins á Akureyri (SAK)</i>
AST til vara	Samkvæmt ákvörðun lögreglustjóra
Vettvangsstjórn (VST)	Hafnarskrifstofunni við Fiskitanga Til vara Vettvangsstjórabíll lögreglu
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Slökkvistöð Akureyrar
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Kæligámur, samkvæmt nánari ákvörðun AST
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Lundarskóli v/Dalbraut Íþróttahöllin v/Skólastíg Rauðakrosshúsið, Viðjulundi 2
Hvildaraðstaða hjálparliðs	Ákvörðun AST hverju sinni
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Slökkvistöð Akureyrar
Ytra biðsvæði (YB)	Slökkvistöð Akureyrar

Tafla 13.6 Akureyrarhöfn

Seyðisfjörður

Á Seyðisfirði er aðstaða til að taka á móti skemmtiferðaskipum góð, innsiglingin í fjörðinn er djúp og fjörðurinn er skerjalaus. Ferjulægi sem sérstaklega var gert fyrir Norrænu er 10 m að dýpt og með 170 m kanti. Auðvelt er að taka á móti stærri skipum vegna legu á hafnarkanti. Farþegamiðstöð Norrænu og tollaðstaða afgreiðir um 3.000 manns á fjórum klukkustundum. Sérstök aðstaða, flotbryggja, er fyrir farþegaskip sem ekki koma að bryggju og eru farþegar þeirra selfluttir í land. Við höfnina er rekin upplýsingamiðstöð allt árið. Góð aðstaða er fyrir hópferðabifreiðar.

Hnattstaða	65°15 N 14°15 W
Staðsetning	Hafnasvæði á landi er frá Grýtá að norðan, allt svæði sjávarmegin Vestdalseyrarvegur og Ránargötu að lóð Fjarðargötu 1. Þá tilheyrir ferjubílastæði við Fjarðargötu höfninni og allt svæði austan Lónsleiru frá Fjarðargötu að Hafnargötu. Þaðan áfram svæði sjávarmegin Hafnargötu og Strandvegur allt að Grjótgörðum að sunnan.
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Greið og hindrunarlaus
Aðgerðastjórn (AST) og stjórnstöð	Björgunarsveitarhús Miðási 1/Lögreglustöð, Lyngási 15, Egilsstöðum. Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á Austurlandi og/eða yfirlögregluþjónn</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna á Austurlandi</i> <i>Fulltrúi Seyðisfjarðarhafnar</i> <i>Slökkviliðsstjóri brunavarna</i> <i>Fulltrúi HAUST</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita, svæði 13</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi</i> <i>Fulltrúi heilbrigðisstofnunar (HSA)</i>
ST til vara	Lögreglustöðin Egilsstöðum, Lyngási 15
Vettvangsstjórn (VST)	Björgunarsveitarhúsið, Hafnargötu 17, Seyðisfirði,
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Langitangi, bæjarbryggja
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Vörugymsla, Fjarðargötu 8 og Fjarðargötu 10
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Gamli skólinn, Suðurgötu 4, Seyðisfirði, Hlymsalir, Miðvangi 6, Egilsstöðum
Hvíldaraðstaða hjálparliðs	Leikskólinn Sólvellir, Garðarsvegi 1, Seyðisfirði
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Langitangi
Ytra biðsvæði (YB)	Björgunarsveitarhús, Miðási 1, Egilsstöðum

Tafla 13.7 Seyðisfjarðarhöfn

Reyðarfjörður

Fjörðurinn er langur og skjólgóður, en innarlega skiptist hann og gengur Eskifjörður út úr honum til norðvesturs en Reyðarfjörðurinn heldur áfram inn til vesturs. Við Reyðarfjörð er ein af stærstu iðnaðarhöfnum landsins, Mjóeyrarhöfn, en Reyðarfjarðarhöfn er innst í firðinum í miðbæ Reyðarfjarðar. Þar er 66 m kantur með 7 m dýpi og 85 m kantur með um 8 m dýpi. Eskifjarðarhöfn er rótgróin útgerðarhöfn. Í hnattstöðu er gefinn upp punktur fyrir ankerislægi út í Reyðarfirði en það er sameiginlegt fyrir Reyðarfjörð og Eskifjörð.

Hnattstaða	65°02'06.0 N 13°56'05.0 W
Staðsetning	<i>Reyðarfjarðarhöfn nær yfir Reyðarfjörð innanverðan, vestan línu sem hugsast dregin milli Hrutatanga sunnan í Hólmanesi norðan fjarðar í Hlaðhamar vestan ósa Eyrarar sunnan fjarðar. Takmörk á landi eru frá Hlaðhamri sunnan fjarðar að Norðurá fyrir fjarðarbotni og þar ræður stórstraumsflóðborð. Frá Norðurá ræður austurbrún Leiruvogar til norðurs að Nesbraut. Suðurbrún Nesbrautar til austurs að Búðargötu, vesturbrún Búðargötu að Strandgötu. Suðurbrún Strandgötu til austurs að enda hennar austan Búðarar. Þaðan bein lína framlengd að sjó í Oddnýjarhæðarvík, þaðan til norðurs að Austurvegi. Suðurbrún Austurvegar að Merkilæk. Þaðan ræður stórstraumsflóðborð að Bjargareyri norðan fjarðar. Þaðan til norðurs að Norðfjarðarvegi, síðan er Þjóðvegi fylgt að vesturmörkum álverslóðar. Álverslóð fylgt til suðurs, síðan fylgt suðurmörkum álverslóðar að Grjótá. Þaðan ræður stórstraumsflóðborð að Hrutatanga.</i>
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Greið
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Slökkvistöðin að Hrauni 2 við Mjóeyrarhöfn Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á Austurlandi</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna á Austurlandi</i> <i>Fulltrúi slökkviliðs</i> <i>Fulltrúi Reyðarfjarðarhafnar</i> <i>Fulltrúi HAUST</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 13</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi</i> <i>Fulltrúi heilbrigðisstofnunar (HSA)</i>
AST til vara	Lögreglustöðin, Strandgötu 52, Eskifirði
Vettvangsstjórn (VST)	Fulltrúar frá: <i>Lögreglunni á Eskifirði</i> <i>Slökkviliði Fjarðabyggðar</i> <i>Svæðisstjórn björgunarsveita á svæði 13</i>
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Ákvörðun AST hverju sinni
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Ákvörðun AST hverju sinni
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Ákvörðun AST hverju sinni
Hvildaraðstaða hjálparliðs	Ákvörðun AST hverju sinni
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Ákvörðun AST hverju sinni
Ytra biðsvæði (YB)	Ákvörðun AST hverju sinni

Tafla 13.8 Reyðarfjarðarhöfn

Eskifjörður

Reyðarfjörður er langur og skjólgóður, en innarlega skiptist hann og gengur Eskifjörður út úr honum til norðvesturs en Reyðarfjörðurinn heldur áfram inn til vesturs. Til Eskifjarðar koma skemmtiferðaskip og er stærsta skipið sem komið hefur 220 m langt. Þar er 134 m kantur með 10 m dýpi og 170 m kantur með um 7 m dýpi. Eskifjarðarhöfn er rótgróin útgerðarhöfn. Í hnattstöðu er gefinn upp punktur fyrir ankerislægi út í Reyðarfirði en það er sameiginlegt fyrir Reyðarfjörð og Eskifjörð.

Hnattstaða	65°02'06.0 N 13°56'05.0 W
Staðsetning	<i>Eskifjarðarhöfn</i> takmarkast af línu er hugsast dregin frá Hólmanestá yfir fjörðinn að vestanverðri Stekkseyri. Takmörk á landi eru frá Hólmanestá að Merkisteini. Á Hólmaströnd ræður stórstraumsflóðborð. Frá Merkisteini að Bleiksá ræður sjávarbrún þjóðvegur. Frá Bleiksá að Mjóeyri ræður syðri brún Strandgötu. Frá innri Mjóeyrarvík að vestanverðri Stekkseyri ræður stórstraumsfjöruborð.
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Greið
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Slökkvistöðin að Hrauni 2 við Mjóeyrarhöfn Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á Austurlandi</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna á Austurlandi</i> <i>Fulltrúi slökkviliðs</i> <i>Fulltrúi heilbrigðisstofnunar (HSA)</i> <i>Fulltrúi Eskifjarðarhafnar</i> <i>Fulltrúi HAUST</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 13</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins</i> <i>Fulltrúi heilbrigðisstofnunar (HSA)</i>
AST til vara	Lögreglustöðin, Strandgötu 52, Eskifirði
Vettvangsstjórn (VST)	Fulltrúar frá: <i>Lögreglunni á Eskifirði</i> <i>Slökkviliði Fjarðabyggðar</i> <i>Svæðisstjórn björgunarsveita á svæði 13</i>
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Ákvörðun AST hverju sinni
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Ákvörðun AST hverju sinni
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Ákvörðun AST hverju sinni
Hvildaraðstaða hjálparliðs	Ákvörðun AST hverju sinni
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Ákvörðun AST hverju sinni
Ytra biðsvæði (YB)	Ákvörðun AST hverju sinni

Tafla 13.9 Eskifjarðarhöfn

Vestmannaeyjar

Aðstæður til að taka á móti skemmtiferðaskipum af minni gerðinni eru góðar í Vestmannaeyjum en stærri skip þurfa að taka á legu á ytri höfninni. Aðstaða fyrir hópferðabifreiðar er góð. Höfnin er helsta útgerðarhöfn landsins. Vestmannaeyjahöfn uppfyllir allar kröfur hafnarverndar.

Hnattstaða	63°26 N 20°16 W
Staðsetning	Norðanmegin á Heimaey, takmarkast af Heimakletti, Ystakletti og að Klettsnefi.
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Greið og hindrunarlaus, höfnin er skjólgóð og talin örugg í öllum veðrum.
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Húsnæði Björgunarfélagsins. Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn í Vestmannaeyjum og yfirlögregluþjónn Bæjarstjóri</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna á Suðurlandi</i> <i>Fulltrúi Vestmannaeyjahafnar</i> <i>Slökkviliðsstjóri Vestmannaeyja</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 18</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi</i> <i>Fulltrúi LHG eftir atvikum</i> <i>Fulltrúi heilbrigðisstofnunar (HSU)</i>
AST til vara	Lögreglustöðin, Faxastíg 42, Vestmannaeyjum
Vettvangsstjórn (VST)	Afgreiðsla Herjólf, Básaskersbryggja
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Við húsnæði Björgunarfélags Vestmannaeyja, Faxastíg 38
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Hús Vestmannaeyjahafnar, Skildingavegi 5
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Hús Rauða krossins, Arnardrangi, Hilmisgötu 11
Hvíldaraðstaða hjálparliðs	Hús Kiwanisklúbbsins, Strandavegi
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Við húsnæði Björgunarfélags Vestmannaeyja, Faxastíg 38
Ytra biðsvæði (YB)	Afmarkast af Strandavegi

Tafla 13.10 Vestmannaeyjahöfn

Þorlákshöfn

Höfnin er í vesturhluta Hafnarvíkur og afmarkast af hafnargörðum. Mynni hafnar er 100 m. Þjónusta við skip og báta allan sólarhringinn alla daga ársins. Þá er aðstaða fyrir hópferðabifreiðar einnig góð. Dýpi við viðlegukanta 8 m.

Hnattstaða	63°51 N 21°22 W
Staðsetning	Hafnarsvæðið afmarkast af útivistarsvæði á Hafnarnesi að sunnan, Óseyrarbraut, Hafnarskeiði og Nesbraut að vestan, Hafnarskeiði, götu sem nefnd er Skötubót og Austurgarði að norðan og austan.
Tegundir skipa	Allar gerðir
Siglingaaðkoma	Greið og hindrunarlaus. Höfnin er opin fyrir suðlægum/suðaustlægum vindáttum og í hvasviðri er ekki gott lægi við Suðurvarabryggju en góð við Skarfaskersbryggju og Svartaskersbryggju.
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Björgunarsmiðstöðin, Selfossi. Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á Suðurlandi og yfirlögregluþjónn Svæðislæknir sóttvarna á Selfossi</i> <i>Fulltrúi Þorlákshafnar</i> <i>Slökkviliðsstjóri Brunavarna Suðurlands</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 3.</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi</i> <i>Fulltrúi LHG eftir atvikum</i> <i>Fulltrúi heilbrigðisstofnunar (HSU)</i>
AST til vara	Bæjarskrifstofur, Hafnarbergi 1
Vettvangsstjórn (VST)	Hafnarhúsið við Svartaskersbryggju
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Á bifreiðastæði við Skötubót, upp af flotbryggju
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Frystigeymsla Kuldabola, anddyri, við Hafnarskeið 12
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Grunnskóli Þorlákshafnar, Egilsbraut 35
Hvíldaraðstaða hjálparliðs	Húsnæði björgunarsveitarinnar Mannbjargar, Hafnarskeiði
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Á bifreiðastæði við Skötubót, upp af flotbryggju
Ytra biðsvæði (YB)	Á bifreiðastæði við Skötubót, upp af flotbryggju

Tafla 13.11 Þorlákshöfn

Helguvík

Olíuflutningahöfn, fisklöndunarhöfn, lausavöru- og gámaflutningahöfn. Tenging hafnarinnar og nálægð við Keflavíkurflugvöll (4 km) skapar einstaka breidd í þjónustutengingu hafnarinnar. Í upphafi var höfnin byggð vegna stóriðjuáforma sem ekki hafa gengið eftir. Skipakomur til Helguvíkur eru aðallega flutningaskip.

Hnattstaða	Upplýsingar vantar
Staðsetning	Upplýsingar vantar
Tegundir skipa	Olíuskip, lausavöru- og gámaflutningaskip, fiskiskip
Siglingaaðkoma	Greið
Aðgerðastjórnstöð (AST)	Í AST sitja eftirfarandi eða fulltrúar: <i>Lögreglustjórinn á Suðurnesjum</i> <i>Umdæmislæknir sóttvarna á Suðurnesjum</i> <i>Fulltrúi Reykjaneshafna</i> <i>Fulltrúi Brunavarna Suðurnesja</i> <i>Fulltrúi Rauða krossins á Íslandi</i> <i>Fulltrúi svæðisstjórnar björgunarsveita á svæði 2</i> <i>Fulltrúi heilbrigðisstofnunar (HSS)</i>
AST til vara	Ákvörðun AST hverju sinni
Vettvangsstjórn (VST)	Ákvörðun AST hverju sinni
Móttökustaður (MÓT) (BS)	Ákvörðun AST hverju sinni
Söfnunarsvæði látinna (SSL)	Ákvörðun AST hverju sinni
Söfnunarsvæði aðstandenda (SSA)	Ákvörðun AST hverju sinni
Hvíldaraðstaða hjálparliðs	Ákvörðun AST hverju sinni
Biðsvæði (BF/BTB/BH)	Ákvörðun AST hverju sinni
Ytra biðsvæði (YB)	Ákvörðun AST hverju sinni

Tafla 13.12 Helguvíkurböfn

13.3 Fyrsta upplýsingaöflun og ábendingar um fyrstu viðbrögð

<p>Fyrsta upplýsingaöflun vegna atviks um borð í skipi.</p>	<p>Ábendingar um viðeigandi viðbrögð</p> <p><u>Hafið ávallt í huga hvort:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> sinna þurfi upplýsingaskyldu til sóttvarnaryfirvalda, hvort kalla eigi eftir virkjun sóttvarnaáætlunar hafna og skipa.
<p>Er mannslíf í hættu? (klínísk einkenni sjúkdóms meðal farþega?) Fjöldi þeirra sem hafa einkenni og hverjir eru þeir? (aldur, kyn, staðsetning um borð, hvað hafa þeir borðað eða gert?) Fjöldi útsettra en einkennalausra</p>	<p>Hinn veiki fluttur á brott. Veitt læknishjálp og sjúkraflutningur. Ákveðið á hvaða heilbrigðisstofnun á að flytja hinn veika.</p>
<p>Er saga um andlát sem tengja má atvikinu?</p>	<p>Rannsakið orsök andláts; tryggjið að krufning hafi verið pöntuð; tryggjið að farið hafi verið eftir International Medical Guide for Ships, athugið hvort rekja þurfi smitleiðir; tryggjið að andlátið hafi verið skráð.</p>
<p>Er læknir um borð?</p>	<p>Tryggið fjarskipti vegna læknisráðgjafar. Sendið lækni um borð í skipið þar sem það er statt eða þegar það kemur til hafnar.</p>
<p>Veldur atvikið bráðri heilsuvá? Er hættu á að sjúkdómurinn dreifist um borð eða á land eða í umhverfið?</p>	<p>Þarf að virkja sóttvarnaáætlun hafna og skipa? Þarf að framkvæma smitrakningu?</p>
<p>Eru sérstakar aðgerðir nauðsynlegar þegar skipið leggst að bryggju? Þarfnast skipið birgða?</p>	<p>Kallið eftir nauðsynlegum búnaði til móttökuhafnar eða um borð í skipið.</p>
<p>Eru einhverjar varúðarráðstafanir nauðsynlegar þegar veikir eða heilbrigðir farþegar/áhöfn fara frá borði? Eru skaðaminnkandi aðgerðir mögulegar?</p>	<p>Kallið eftir leiðbeiningum frá SVL og verið í sambandi við skipafélagið.</p>
<p>Tengist atvikið hættu sem önnur stjórnvöld eða sérfræðingar þurfa að koma að (læknar, faraldsfræðingar, fulltrúar heilbrigðiseftirlits, sérfræðingar í meðferð efna eða geislavirkkrni)?</p>	<p>Verið í sambandi við önnur stjórnvöld/sérfræðinga. Ef viðeigandi – tilkynnið atvikið til SVL sem er landstengiliður við WHO og aðrar erlendar stofnanir.</p>
<p>Er skipið að koma frá svæði þar sem WHO hefur ráðlagt að varnaraðgerðir séu viðhafðar? Athugið að upplýsingar um atvik geta borist eftir að skip hefur haft dvöl hér á landi og er farið.</p>	<p>Leitið ráðlegginga um heilbrigðisaðgerðir á vef WHO og kallið eftir ráðgjöf frá SVL.</p>
<p>Hafa verið tekin klínísk sýni eða umhverfissýni eða þurfa starfsmenn viðeigandi yfirvalds að gera það?</p>	<p>Látið taka klínísk sýni eða umhverfissýni. Pantið flutning á sýnum til rannsóknarstofu. Komið upplýsingum um sýni, sem hafa verið tekin og send til rannsóknar.</p>

Tafla 13.13 Upplýsingasöfnun og ábendingar um fyrstu viðbrögð (*preliminary standard response*)

